

Kéthetente megjelenő magazin | ára: 600 Ft | 86. évfolyam, 15-16. szám | 2021. április 18-25. | Evangélikus.hu

EVANGÉLIKUS Élet

Ötszáz éve történt:
Luther vallástétele
Wormsban

Arról, hogy minden
az asztalnál dől el

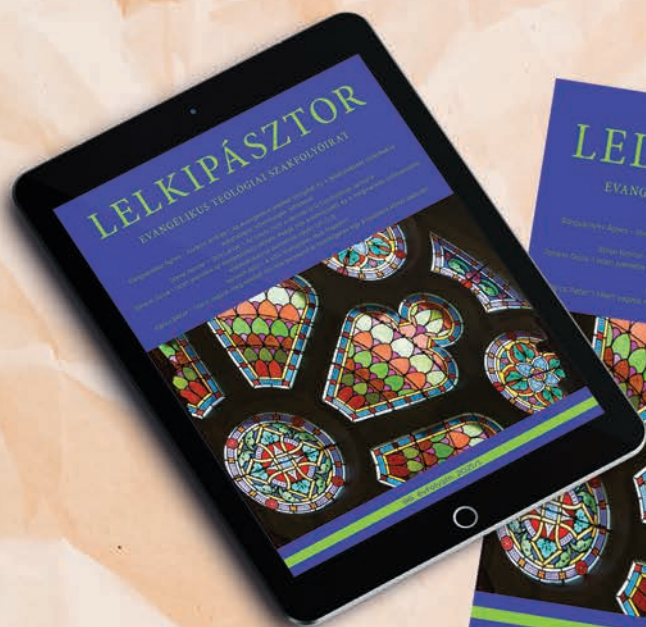
Tisztelet
a gyógyítóknak

*Kutatóként is szolgálatra
teremtettünk*

Találkozás a Széchenyi-díjas
Mesterházy Ákos professzorral

LELKIPÁSZTOR
EVANGÉLIKUS TEOLÓGIAI
SZAKFOLYÓIRAT

**KERESSE FOLYÓIRATAINKAT
A LUTHER KIADÓ KÖNYVESBOLTJÁBAN,
VAGY VÁSÁROLJA MEG ONLINE!**

MEGÚJULVA!

credo

evangélikus folyóirat

KÖNYVEINK MEGRENDELHETŐK A BOLT.LUTHERKIADO.HU OLDALON.

Evangelikus könyvesbolt: 1085 Budapest, Üllői út 24.

Nyitvatartás: hétfőtől péntekig 8–17 óra között.

bolt.lutherkiado.hu • kiado@lutheran.hu • +36 1 411 0385 • +36 20 824 5518

Levelezési címünk: Luther Kiadó, 1085 Budapest, Üllői út 24.

KARANTÉNOS ÜZENETEK

Két – evangélikus lelkészek által írt – kiadványt is olvasóink figyelmébe ajánlunk e magazinszámunkban. Mindkettő a Covid-járvány áldásos (!) hozadéka.

A *Jóbbal a karanténban* című kötetben a Budapest-Kelenföldi Evangélikus Egyházközség lelkészei – Blázy Árpád és Gáncs Tamás – dolgozzák fel az *Ószövetség* talán legizgalmasabb könyvét. Miként a kötetről írt recenzióban olvashatjuk, a szerzők pontról pontra kötik össze Jób egyetemes, nagyon emberi történetét mai mindennapjainkkal. A szenvedés ábrázolásán túl pedig lassan kirajzolódik előttünk egy hozzánk különösen kegyelmes, az emberhez szenvedésében egészen közel lépő Isten képe.

Balatonboglár város támogatásával a Luther Kiadó gondozásában jelent meg *Napi falatok – Gondolatok 2020-ból* címmel a Somogy-Zalai Egyházmegye esperesének, Kószeghné Raczkó Zsuzsannának a könyve. A tavalyi évet naplószerűen dokumentáló kötet irodalmi igényességgel megírt bizonyítékkal Isten megtapasztalt, illetőleg megtapasztalható szeretetéről.

Hogy Isten szeretetét – tudtukkal vagy tudtuk nélkül – orvosok, ápolók is képesek közvetíteni, azt e pandémia idején számtalan példa bizonyítja. Szerkesztőségünk gyülekezeti tagokat, presbitereket kért arra, hogy osszák meg olvasóinkkal ezzel kapcsolatos tapasztalataikat, így is kifejezve hálánkat...

Még inkább szeretnénk persze már hálát adni Istennek a koronavírus megszűnéséért. E sorok írásakor kormányunk a járványügyi korlátozások részleges enyhítésével adott hitelt a kilábalás közelségét hangoztató szakemberek prognózisának, amely szerint „a harmadik hullám platóját már elértük”. Mi azért ne lazítsunk, és ne szűnjünk meg imádkozni! Csúcsról visszatérőben is kellene kapaszkodók. Istenkapcsolat – szerintünk – feltétlenül. Az még zuhanás esetén is biztosíték...

■ T. PINTÉR KÁROLY

„Itt állok, másként nem tehetek”

Ötszáz éve, 1521. április 18-án tiszteletudó, de határozott válaszok hangoztak el a wormsi birodalmi gyűlésen Luther Márton szájából. A reformátor elhíresült mondatának háttérét és jelenre mutató példáját Reuss Andrásnak, az Evangélikus Hittudományi Egyetem Rendszeres Teológiai Tanszéke professor emeritusának írása világítja meg.

18. oldal

Egyházjog dióhéjban

Népszerű teológia rovatunkban az egyházjog területére invitálja olvasóinkat László Virgil. Hittudományi egyetemünk adjunktusa többek között arra keresi a választ, mi az összefüggés az állami és az egyházi jog között, milyen szempontok érvényesülnek az evangélikus egyház működési alapelveiben, s hogy például a törvény szerint ki lehet egyháztag.

20. oldal

Kutatóként is szolgálatra teremtettünk

Március 15-én hozták nyilvánosságra a nemzeti ünnepünk alkalmából kitüntetettek – köztük a Széchenyi-díjasok – névsorát. E legrangosabb magyar tudományos elismerést kapta Mesterházy Ákos agrár-mérnök, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja, a szegedi evangélikus gyülekezet korábbi felügyelője is, akivel Boda Zsuzsa készített interjút.

23. oldal

Forrás • Láthatóan evangélikus, Oratio oecumenica	4
A vasárnap igéje • Zsugyel-Klenovics Katalin	5
Forrás • Új nap – új kegyelem • Ponicsán Erzsébet	6
Krónika • Hírek, tudósítások	7
Égtájéoló • Lázár Zsolt esperes írása	14
Portré • Hohlné Probszt Éva a csírázó búzaszemekről	16
Élő víz • Gáncs Tamás rovata	17
Fókusz • Ötszáz éve történt: Luther vallástétele Wormsban	18
Népszerű teológia • Egyházjog dióhéjban	20
Ajánló • Író és olvasó együtt figyel Krisztusra	22
Interjú • Találkozás a Széchenyi-díjas Mesterházy Ákos professzorral	23
Irodalom • Postaláda • Füller Tímea írása	26
Jegyzet • Magocskák	27
Interjú • Beszélgetés az Evangélikus.hu új felelős szerkesztőjével	28
Fókusz • Tisztelet a gyógyítóknak – Evangélikusok köszönik	29
Krónika • Hírek, tudósítások	32
Ajánló • A mai Jóbról is tud Isten	33
Gyermekeknek • Füller Tímea rovata	34
Krónika • Hírek, tudósítások	37
Forrás • Oratio oecumenica	44
A vasárnap igéje • Kendeh-Kirchknopf László	45
Forrás • Új nap – új kegyelem • Gulácsiné Fabulya Hilda	46

LÁTHATÓAN EVANGÉLIKUS

FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

Kalincsa Ferenc karbantartás-vezető, presbiter – Bakonycsérnye. Öt évvel ezelőtt azért konfirmáltam, mert az egész családom az evangélikus gyülekezethez tartozik, és én is úgy éreztem, hogy itt a helyem. Itt olyan közösséggel talákoztam, ahol nem az érdekek, nem a munkahelyi feszültségek jönnek ki, hanem mindenki a saját családjából hozza önmagát. Jó érzés, hogy én is adni tudok a közösségünknek. Megéljük, hogy bár különbözők vagyunk, de egy közös céllal jövünk össze. Reményt ad, hogy az úrvacsorában magamhoz vehetem Krisztus testét és véré, ezáltal megkapom bűneim bocsánatát. Azzal, hogy a többiekkel együtt az Úr asztalához járulok, kifejezem, hogy elkötelezett tagja vagyok a gyülekezetnek. Amikor tehetjük, esténként családi bibliakört tartunk. Ilyenkor egy fejezetet felolvasunk az *Újszövetségből*, majd megbeszéljük. Abban bízom, hogy ezzel nemcsak a hitünket mélyítjük, és a családi közösségünket építjük, hanem példát is állítunk a gyermekeinknek, hogy majd ők is így cselekedjenek. Sok olyan embert ismerek, akiknek nemcsak istenhitük nincs, hanem a céljaik is hiányoznak. Ők motiválatlanok, céltalanok, csak a mindennapokban sodródnak. Hívóként abban próbálok segíteni őket, hogy ne legyenek reményvesztettek és hitetlenek.

Az evangélikusok mai arcképcsarnoka az interneten a Lathatoan.reblog.hu és a [Facebook.com/lathatoan.evangelikus](https://www.facebook.com/lathatoan.evangelikus) címen érhető el.

Nincs kivételezés: nem oltják előbb a lelkészeket. Levélben fordult a katolikus, a református és az evangélikus egyház Pintér Sándorhoz, kérve a belügyminisztert, hogy a pedagógusokhoz hasonlóan a papokat és a lelkészeket is vegyék előre az oltási tervben. Erről az *Atv.hu* megkérdezte az Emberi Erőforrások Minisztériumát, a válaszból pedig úgy tűnik, hogy a tárca nem enged a kérésnek. Az oltások az oltási rend szerint zajlanak, jelenleg is a regisztrált idősök oltása az első, közöttük természetesen, ha van lelkész, az ő oltásuk is zajlik – írta válaszában a minisztérium. Fabiny Tamás, a Magyaror-

szági Evangélikus Egyház elnök-püspöke a Magyar Távirati Irodának március 3-án azzal magyarázta az egyházak kérését, hogy a lelkészeké veszélyeztetett hivatás, és egy éven keresztül semmilyen privilégiumot nem kért az egyház a papjainak, most azonban úgy gondolták, hogy amennyire méltányos a tanárok oltása, ugyanannyira indokolt a lelkészek védettségének biztosítása is, hogy végezhesék a szolgálatot. Természetesen nemcsak a három nagy keresztény felekezet, hanem valamennyi egyház lelkészeinek oltását kérik – fűzte hozzá.

Forrás: Index.hu

ORATIO OECUMENICA

Teremtő Istenünk! Gondviselő Jó Pásztorunk! Ujjongó örömmel éljük át minden tavasszal a teremtés csodáját. Csodálatos világodat nekünk adtad, kezünkre bízta, hogy hozzád hasonlóan szeretettel műveljük és őrizzük. Bűnbánattal valljuk, hogy rossz pásztorai voltunk és vagyunk a teremtett világnak, ezért fejünkre nőtték a bajok. Önző, felelőtlen munkálkodásunk nyomán áldásaid átokká válnak a kezünkön. Téríts vissza magadhoz és teremtésbeli önmagunkhoz! Urunk, könyörülj rajtunk!

Proféták Istene! Törvényadó Jó Pásztorunk! Köszönjük, hogy életmentő korlátként állítottad elénk törvényedet. Köszönjük, hogy elküldted és ma is küldöd profétáidat, hogy hirdessék a megtérés ígét. Járvány sújtotta világunkban, hamis profétáit küldve, életellenes ideológiákkal bomlaszt a Gonosz. Könyörgünk azokért, akik napról napra erejük megfeszítésével küzdenek a biológiai, szellemi és lelki pandémia ellen. Adj bölcsességet vezetőinknek, hogy jó döntéseket hozzanak. Erősítsd az egészségügyben, a szociális területen, a gazdasági életben azokat, akik a jó ügyért vívják a harcot. Urunk, könyörülj rajtunk!

Jézus Krisztus Istene és Atyja! Megváltónk, Jó Pásztorunk! Éleletedet adtad, hogy nekünk örök életet szerezz. Segíts, hogy egyházad hitteles bizonyágtétellel és a szeretet szolgálatával végezze pásztori küldetését az útkeresők, a testi-lelki nyomorúságban szenvedők, a betegek, haldoklók, gyászolók között. Urunk, könyörülj rajtunk!

Békesség Istene! Aki az örök szövetség vére által kihoztad a halottak közül a mi Urunkat, Jézust, a juhok Nagy Pásztorát – tégy készséggel minket minden jóra, akaratom teljesítésére, és munkáld bennünk mindazt, ami neked kedves Jézus Krisztus által, aki a dicsőség örökkön örökké. Ámen.

HÚSVÉT ÜNNEPE UTÁN 2. VASÁRNAP (MISERICORDIA DOMINI) – JN 10,22–29

Kezében tart

„**A bizonytalanság halálos mérég.**” Móra Ferenc fogalmazta meg ilyen találóan annak a kétségekkel teli állapotnak a mibenlétét, amely lassan, módszeresen emészti fel az ember életét. Halálos mérég, mert felőröl, gúzsba köti a lelkesedést, nem engedi a maga teljességében megélni a jelent örömeivel, bánatával, tanulságaival és kihívásaival. A bizonytalanság lélekölő tud lenni.

Az a bizonytalanság is, amely már több mint egy éve árnyékolja be napjainkat, rányomva bélyegét életünk szinte minden területére. Van, hogy felvillan a reménység: a neheze már mögöttünk van. Máskor erőt vesz rajtunk a kétségbeesés: hogyan tovább, lesz-e még az életünk olyan, mint régen? Hogyan találunk ez után a sok után személyesen és közösségként ismét önmagunkra, meg tudunk-e küzdeni a veszteségeinkkel?

Mennyi mindent nem látunk tisztán! Az elmúlt évben kibillent az életünk abból a kényes egyensúlyból, amely többé-kevésbé kiszámíthatóvá tette a napjainkat. Megtapasztaltuk, hamis illúzió volt az a magabiztosság, hogy mi mindent kézben tudunk tartani. Hogyan indulunk ezekkel a tapasztalatokkal tovább? Megannyi kérdés, a válaszok pedig túlságosan képlékenyek.

„**Meddig tartasz még bizonytalanságban bennünket?**” A zsidók a jeruzsálemi templomban, Salamon csarnokában szólították meg Jézust ezzel a kérdéssel. A templomszentelés ünnepe volt éppen, amikor arra a Kr. e. 165-ben történt eseményre emlékeztek, hogy a korábban pogány kézre került templomot miként foglalták vissza és tisztították meg a szabadságért küzdő Makkabeusok.

A zsidók várták a megígért Messiást, de Jézus személye összezavarta őket. Bizonytalanok voltak, mert mintha ő lenne az, mégsem olyan, mint amilyennek elképzelték. A Szabadítóról önmagukban felépített kép olyan szilárdan tartotta magát, hogy az a teljesen más, amit Jézus hozott, nem fért bele a várakozásaikba. Hiába látták Jézus tetteit, hiába hallották szavait, csak a lélekölő bizonytalanságig jutottak el. Nem tudták hinni, hogy valóban ő az Eljövendő, mert ők egy Makkabeus-féle szabadítóra vártak, Jézus azonban nem szabadságharcosként érkezett, hanem úgy, mint jó pásztor.

”

Nem bizonytalanságban tart, hanem a kezében. Pásztor, akiről a zsolttáros azt mondja: fűves legelőkön terelget, és felüdíti a lelket. Aki Ezékiel szerint megkeresi az elveszettet, bekötözi a sérültet, erősíti a gyengét. Pásztor, aki életét adja a juhokért. Mennyi mindent elmond a Szentírás a jó pásztorról! Mennyi mindent elmond Jézus a jó pásztorról, amikor arról beszél: „*Én vagyok...*” Ő az, aki életet ad, és aki olyan erősen tart, hogy a kezéből semmi és senki nem ragadhatja ki az övéit. Nála biztonság van, az a fajta, amely az embernek a legmélyebb, legösibb vágya.

CORNELIS ENGBRECHT SZ.: KRISZTUS, ISTEN BARÁNYA (1510 KÖRÜL)

Ő az, akinél ma is biztos kézben tudhatjuk önmagunkat, az életünket, a jövőnket, akire minden körülmények között ráhagyatkozhatunk. A pásztor ma is türelmesen szólít, hív, és kegyelem az, amikor felismerjük szelíd szavát a sokféle harsány hang között. Kegyelem az, amikor a kérdéseink, kétségeink, veszteségeink és gyászunk között is megtapasztaljuk, hogy ő megtart, és kezéből semmi: sem betegség, sem halál, a legnagyobb mélység sem ragadhat ki. Mert nagypéntekre húsvét virradt, a bizonytalanság árnyát elűzte a feltámadás fényessége, hogy nekünk távlatunk, jövőnk, örök életünk lehessen.

A bizonytalanság halálos mérég, de Jézus legyőzte a halált. A Feltámadott fénye bevilágít kérdéseink, bizonytalanságunk sötétjébe: ő a Krisztus, a Megváltó, a Pásztor. Mellettünk áll, utat mutat. Vállára vesz. Kezében tart.

■ ZSUGYEL-KLENOVICS KATALIN

Imádkozzunk! *Kereslek, Istenem – köszönöm, hogy te rám találsz. Kapaszkodom beléd – köszönöm, hogy te tartasz, és biztos lehetek abban, hogy senki és semmi nem ragadhat ki a te kezedből. Ámen.*

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (április 18.) *Ki vagyok én, Uram, ó, Uram? És mi az én házam népe, hogy eljuttattál engem idáig?* 2Sám 7,18 (1Kor 15,10; Jn 10,11–16[27–30]; 1Pt 2,21b–25; Zsolt 23) Reggelenként sietősen csak egy pillanatra belenézek a tükörbe, és csak halkán, hogy senki se hallja meg, ezt mondom magamban: „Jó lesz az úgy!” Pedig jobb lenne egy kicsit ott (is) elidőzni, megállni csendben, nem rohanva és hangosan felfelé tekintve ezt kiáltani, igen, kiáltani: „Köszönöm, Uram!” De van erőnk ezt nap mint nap megtenni? De van erőnk ezt nap mint nap bealkalmazni a maszkokkal, lehajtott fejjel és bezárt szívekkel teli világba? Igen, csak így lehet és csakis így lehet felülemelkedni a kétségbeesésen, betegségen, fájdalomon és gyászon. Ki vagyok én, Uram? És a válaszuk: a te gyermeked. Köszönöm, Uram!

Hétfő (április 19.) *Az Úr irányítja annak az embernek a lépteit, akinek az útja tetszik neki. Ha elesik is, nem marad fekvé, mert az Úr kézen fogja.* Zsolt 37,23–24 (Róm 8,37; Jn 1,1–10; Kol 3,18–4,1) Mennyiszor állunk meg útkeresztelkedésnél, és tesszük fel a kérdést: most merre is kell menni? És egyből bekapcsoljuk a GPS-rendszerünket, és teljesen ráhagyatkozva megyünk, amerre a hang mondja, amerre a képen a nyíl mutatja. És mi a helyzet a mi életünk útkeresztelkedésénél? Kinek tesszük fel a kérdéseinket, hogy jó irányba haladunk-e? Odafordulunk imádságban Istenhez, aki mindig csak „hangtávoltságban belül” marad a mi szívünkben? Igen? És hallgatunk is arra, amit mond, és amerre ő irányít bennünket? Mert ha igen, akkor ő nyújtja felénk a kezét, és átölelve hazavezet.

Kedd (április 20.) *Isten ezt mondta Nóénak: Íme, szövetségre lépek veletek és utódaitokkal, meg minden élőlényel [...]: nem lesz többé özönvíz, hogy elpusztítsa a földet.* 1Móz 9,9–11 (Kol 1,23; Mt 9,35–10,1[2–4]5–7; Kol 4,2–6) Szövetség – szövet s ég. Mindkét szó külön-külön is, de egyben is nagyon szépen összefonódik azzal, ami megtalálható a közvetlen környezetünkben. Egy jól megmunkált szövet véd és oltalmaz, elrejt és betakar. Az ég alatt pedig, mindenhol és mindenben, a mi Teremtőnk elrejtette minden csodáját... az életet is. Mi is akkor tehát a szövetség? Szövet, amely Istenünk szeretetének láthatatlan köteléke, és ég, amely ezeket a kötelékeket elrejt, de csak egymás elől, mert van valaki, aki gyönyörű szőttest készít belőle. Van lehetőségünk erre egyszerre rálépni. A kérdés, hogy akarunk-e, tudunk-e egymás kezét megfogva elindulni. Az első lépés nehéz lesz.

Szerda (április 21.) *Boldogok vagytok, amikor gyűlölnék titeket az emberek, és amikor kiközösítenek, gyaláznak benneteket, és kitörlik neveteket mint gonosz nevet, az Emberfiáért. Örül-*

etek azon a napon, és ujjongjatok! Íme, nagy a ti jutalmatok a mennyben... Lk 6,22–23 (Ézs 48,10b; Jn 17,20–26; Kol 4,7–18) Sokszor úgy érzem magam, mint egy hasznavehetetlen, széttaposott, összegyűrt papírgalacsin, aki már senkinek sem kell, akit csak egyszerűen eldobnak. És akkor felelem engem egy kéz – amelyen a nagypéntek szögeinek nyomai láthatók még –, amely kisimít a gyötrődéseimből, letisztogat, és mégis hasznomat vesz. Mi ez, ha nem a kegyelem?

Csütörtök (április 22.) *A reménységben örvendeztetek, a nyomorúságban legyetek kitartók, az imádkozásban állhatatosak.* Róm 12,12 (Zsolt 34,6; Ef 4,[8–10]11–16; Dán 1,1–21) Milyen sok idő eltelt már azóta, mióta azt mondták: kitartás, nemsokára vége lesz ennek a karanténnak, ennek a nehéz időszaknak. És mennyi mindent kellett már átélni, túlélni, megélni... Ölelés nélküli heteket, hónapokat, várakozást, betegséget, fájdalmat, hiányt, gyászt. De hogyan tettük? Reménnyel teli? Kitartottunk? Imádkoztunk? Megkérdeztük, amikor a belső szobánkban voltunk, hogy most mit tenne Jézus? És mi mit tettünk? Lefelé tekintetünk vagy felfelé?

Péntek (április 23.) *Légy óvatos, maradj nyugton! Ne félj, ne lágyuljon meg a szíved...* Ézs 7,4 (1Kor 16,13; Mt 26,30–35; Dán 2,1–23) „Nekem aztán senki se mondja meg, mit tegyek, és legfőképpen azt, hogyan” – hangzott el egy beszélgetésben. Pedig csak jót akarunk a másoknak. De biztosan jót akarunk neki, vagy saját magunkat nyugtatjuk azzal, hogy „de legalább hozzá szóltam”? Biztosan mindig úgy közeledünk a másik felé, ahogyan ő szeretné? Jelezzük számára, hogy „csak odaülök melléd, és semmit sem mondom, érezd, hogy itt vagyok elég közel”? És akkor egyszer csak odafordul felénk, ránk tekint. És lehet, hogy nem mond semmit, csak kicsordulnak a könnyei. Tudunk így várni a másikra?

Szombat (április 24.) *Jézus megállt, és ezt mondta: Hívjátok ide! Odahívták a vakot, és ezt mondták neki: Bízál! Kelj fel! Hív téged! Mk 10,49 (Ézs 42,6a.7; Jn 14,1–6; Dán 2,24–49) „Bárcsak egyszer...!” Hányszor hallottuk ezt, és hányszor kiáltottunk így fel? És ha egyszer eljönne az a „bárcsak”, mit tennénk? Mit mondanánk: „Ó, most éppen nem jó!” És mi lenne, ha annyiszor mondanánk azt, amit ez a vak ember mondott: „Dávid Fia, könyörülj rajtam!”, mint ahányszor a „bárcsak egyszer...!” óhajunkat elsőhajtjuk? Akkor egyszer csak elhalványulna a „bárcsak”, és megkapnánk a választ: „Hív téged!”*

■ PONICSÁN ERZSÉBET

Nóé bárkájáról, avagy leckék az élethez és a munkához

Legyünk őszinték: 2020 elején szerepelt a kitűzött céljaink, illetőleg feladataink között, hogy mik a teendőink világjárvány idején? Ha valakinek volt ilyen listája, azzal szívesen elbeszélgetek, hogy mikorra ütemezzem a Marsra való utazásomat.

A múlt év elején szinte egyikünk sem tudott a Covid-19-ről és a következményeiről. Ugyanakkor a mostani példátlan helyzetről és arról, ahogyan próbálunk megbirkózni vele, eszembe jutott egy másik világválság, amelyet egyikünk se tapasztalt meg.

Emlékszel a Nóé bárkájáról szóló történetre? Az *Ószövetségben* található. Így kezdődik: „Amikor látta az Úr, hogy az emberi

HECTOR CASANOVA: NÓÉ BÁRKÁJA

gonoszság mennyire elhatalmasodott a földön...” (1Móz 6,5) Isten annyira elkeseredett az emberi gonoszságon, hogy úgy döntött, az egész emberiséget eltörli egy hatalmas árvízzel. Nóét azonban igaznak találta: „De Nóé kegyelmet talált az Úr előtt. Nóé igaz ember volt, feddhetetlen a maga nemzedékében. Az Istennel járt Nóé.” (1Móz 6,8–9) Ezért az Úr úgy döntött, hogy őt és családját megmenti. Nóét arra utasította, hogy építsen egy hatalmas bárkát, és azt töltsse meg minden állat „képviselőjével”, hogy azokkal újratelepíthesse majd a földet.

De mi köze ennek a világjárványhoz? Nos, azért jutott ez eszembe, mert arra a következtetésre jutottam, hogy mindent, amit tudnom kell az életről – akár egy világjárvány túlélésével kapcsolatban is –, azt Nóé bárkájának a történetéből tanultam. Íme, egy összefoglaló ezekről. Nem biztos, hogy számodra is minden pontja értelmezhető, viszont egész biztosan ki tudod egészíteni, az özönvíz történetéből te magad is le tudsz szűrni tanulságokat.

- 1. Ne késd le a hajót!** Amikor lehetőségek adódnak, főleg ahhoz, hogy egy nagyobb problémát elkerüljünk, ne hagyjuk ki őket.
- 2. Ne felejtjük el, hogy mind egy csónakban evezünk!** Ezt már többször hallottuk eddig is, és ezúttal is érvényes – a járvány mindannyiunkat érint.
- 3. Tervezz előre!** Amikor Nóé építette a bárkát, még nem esett. Hasonlóan 2020 elejéhez, amikor még senki nem számolt a járvánnyal. Bölcs embereknek azonban mindig van B tervük szükség esetére. (Sőt: akár C tervük is!)

4. Maradj fitt! Ha talán nem is bárkaépítésre, de lehet, hogy valaki nagyon nagy dologra kér téged – miként az Isten Nóét – hatvanéves korod után. A jövőbeli kihívások eshetősége miatt fontos, hogy maradjunk fittekk, egészségesek. Ha már elmúltunk hatvanévesek, akkor is törekedjünk a fittségre.

5. Ne hallgass a kritikusokra, folytasd az elvégzendő munkát! Nóét sokan csúfolták, olykor talán magában is tudatosítania kellett, hogy miért is építi a bárkát, de kitartott. Amikor mások megkérdőjelezték a megfontolt előkészületeket, akkor is haladjunk előre.

6. Biztos talajon építsd a jövődet! Legyen szó akár járványról, gazdasági visszaesésről vagy váratlan személyes válságról, mindig keress „viharálló” helyet az építkezéshez, a testi-lelki felépüléshez.

7. Mindig párban utazz! Az állatok, amelyek a bárkába kerültek, mind párban voltak. Az embernek sem jó egyedül, de – túl a házastársi kötelék erején – a munkahelyeken vagy a tágabb családban is hatékonyabb másokkal együtt dolgozni.

8. A gyorsaság nem mindig előny! A bárkán a csigák és a gepárdok együtt tartózkodtak. Ebből több üzenetet is kiolvashatunk, nekem valahogy mégis mindig az ugrik be, hogy a minőségi munka elvégzéséhez nem mindig a gyorsaság a legjobb hozzáállás.

9. Amikor stresszelsz, „lebegj” egy ideig! Amikor elkezdődtek az esőzések, Nóé nem tehetett mást, mint várt a vihar elmúlására. Válság idején néha a várakozás az egyetlen lehetőségünk; használjuk fel ezt az időt stresszoldásra.

10. A bárkát amatőrök építették, a Titanicot szakemberek. Az úgynevezett „szakembereknek” nincs mindig mindenre válaszuk. Ha Istentől van elhívásod, ne aggódj a szakértelmed hiánya miatt. Amikor Istenre hagyatkozol, ne rémítsen vihar.

Most egy nagy, globális viharban vagyunk. Senki sem tudja, meddig. De bizhatunk abban, hogy Istennél – mindig szívárvány vár.

■ KEN KORKOW

Forrás: Monday Manna

Online tartották a napirendet

Ülésezett az országos presbitérium

Online ülésezett március 25-én a Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Presbitériuma. A tanácskozásról Pröhle Gergely országos felügyelő adott tájékoztatást.

Hafenschner Károlynak, a zsinat lelkesi elnökének áhítata után a presbiterek meghallgatták az országos felügyelő beszámolóját az ülést megelőző napokban folytatott egyeztetéseiről a pedagógusok Covid elleni beoltásával kapcsolatban, majd a délelőtti, az oltásra vonatkozó kormányzati bejelentés ismeretében azt kérték az országos iroda munkatársaitól, hogy készüljön pontos kimutatás pedagógiai intézményeinkben arról, hányan is kapták már meg a vakcinát. A presbiterek fontosnak tartották, hogy az iskolákban hitoktatást végző lelkész és hitoktató testvéreink is az oltandók közé kerüljenek – ez azóta meg is történt.

A testület határozott az Evangélikus Közművelődési Tér létrehozásáról az országos iroda épületének földszintjén. Az udvarról közvetlenül megközelíthető termekben nyer elhelyezést az egyházunknak adományozott Esterházy Péter és Gitta-könyvtár, továbbá itt kerülhet majd sor olyan rendhagyó oktatási órákra, amelyek az egyházunk központjába látogató osztályok, érdeklődő csoportok gyarapodását szolgálja.

A presbiterek ezután döntést hoztak a kistelepülési támogatási szabályrendelet módosításáról, így a rendelkezésre bocsátott kormányzati többlettámogatás elosztása idén egységes lesz. Az országos presbitérium ugyanakkor felkérte a püspöki

tanácsot, hogy 2022-re dolgozza ki a teljesítményalapú elosztás feltételrendszerét.

Napirendre került a tótkomlói gyülekezet ingatlanvásárlási kezdeményezése, amelyhez az országos egyház százhuszmillió forint visszatérítendő támogatást nyújt. A kezdeményezést mint az önálló gyüleke-

zeti gazdálkodás – reménység szerint – jó példáját a presbitérium a gazdasági bizottsághoz hasonlóan egyhangúlag támogatta. Ugyanez történt a soproni templomunk álagfelmérését és felújítási terveit tartalmazó előterjesztéssel. Közös reményünk, hogy a tervek alapján „a leghűségesebb városban” tartott nevezetes népszavazás századik évfordulóján megindulhat műemlék épületünk régen esedékes rekonstrukciója.

Az oktatási ügyek között az országos presbitérium döntött többek között az egyház átfogó könnyűzenei stratégiájának középiskolai programjáról, a kecskeméti óvoda megalapításáról, valamint az idej

ballagási ajándékokról. Ezenkívül tájékoztatást hallgatott meg a testület az állami megállapodás alapján felújítandó, megépítendő óvodák helyzetéről, a fejlesztések előrehaladtáról.

Diakóniai tárgykörben a presbiterek több adminisztratív kérdéssel is foglalkoztak. Döntöttek a fenntartói feladatokról átruházásának lehetőségéről, és tájékoztatást hallgattak meg egyes, jelenleg állami fenntartásban lévő intézmények esetleges egyházi átvételének lehetőségéről.

Az országos presbitérium megköszönte Kocsis Istvánnak, az országos iroda pályázati és fejlesztési osztálya távozó vezetőjének több mint egy évtizedes munkáját, további sok sikert kívánt pályafutásához azzal, hogy egyes rendkívüli feladatok megoldásában továbbra is számít rá. Krámer György országos irodaigazgató bemutatva Kocsis István utódját, Varsányi Rékát.

Az ülés végéhez közeledve a presbiterek kötetlen, de annál fontosabb eszmecserét folytattak az előttünk álló hónapok lehetséges járványügyi fejleményeiről, az ezekhez kapcsolódó egyházi feladatokról. Egyetértés volt abban, hogy egyházunk – mind szűkebb, gyülekezeti, intézményi szinten, mind az egész társadalom nyilvánossága előtt – intenzíven vegyen részt a vigasztalás és a bátorítás szolgálatában. Ugyanakkor az is lényeges, hogy alapos értékelés szülessen az „online időszak” tapasztalatairól, azok hosszú távú alkalmazásának egyházépítő lehetőségéről.

Forrás: Evangélikus.hu

Kápolnaszentelés Dunakeszin

A húsvét ünnepén tartott istentiszteleten kápolnát szenteltek a Sztehlo Gábor Evangélikus Szeretetszolgálat dunakeszi telephelyén, az értelmi fogyatékosok rehabilitációs intézetében. A járványhelyzet miatt a kápolnában csak néhányan lehetnek jelen, a lakók és a munkatársak többsége hangszórón követhette az alkalmat.

Gregersen-Labossa György, a Sztehlo-szeretetszolgálat vezető lelkésze a köszöntőjében elmondta, hogy a dunakeszi intézmény eddig közösségi térként használt

terme mostantól új funkciót kap: Taizé-kápolnaként, ökumenikus szellemben szolgálja a lakók és munkatársak közösségét.

Kiemelte, hogy a kápolna megújulásának segítői között vannak a szeretetszolgálat más telephelyeinek lakói és dolgozói is, hiszen a berendezés, az imazsámolyok a piliscsabai Fébé mozgáskorlátozott foglalkoztatottjainak asztalosmunkáját, a díszítés, az oltárterítők a Sarepta csapatát dicséri. A lakókat és a munkatársakat pedig az a kisharang hívja

majd Isten igéjének hallgatására, amely az intézmény munkatársának, Szekeresné Nagy Elíznek az ajándéka.

Egy taizéi ének után kezdődött az ünnepi istentisztelet Gregersen-Labossa György és dr. Petriné Chikán Katalin intézményi lelkész liturgiai szolgálatával. Az ünnepi istentiszteleten Kondor Péter, a diakóniai munkáért felelős püspök szolgált igehirdetéssel.

■ HAJDÚ TIBOR

Forrás: Evangélikus.hu

A köszönet jele

Vitamincsomagok diakóniai intézményeink dolgozóinak

Diakóniai intézményeinkben dolgozóknak vitték ki vitamincsomag-szállítványokat a nagyhét utolsó napjaiban a Magyarországi Evangélikus Egyház vezetői. A Béres Gyógyszergyártól kedvezményesen beszerzett készítmények csupán apró, de fontos gesztusként fejezik ki a hálát az intézményekben folyó áldozatos munkáért.

A csomagok kiszállítását megelőző sajtótájékoztatón Fabiny Tamás elnök-püspök az egyházunk Üllői úti székházában tartott rövid áhítatában elmondta: szimbolikus, hogy nagycsütörtökön, az úrvacsora szerzésének és a diakóniai szolgálatnak az ünnepén kezdik a vitaminok kiosztását, amelyet másnap, nagypénteken is folytatnak, hogy húsvét ünnepe előtt minden érintett intézményhez eljuthassanak a készítmények.

A háromfajta vitaminból álló pakokat Fabiny Tamás, Kondor Péter és Szemerei János püspökök, Pröhle Gergely országos felügyelő, Font Sándor déli egyházkerületi felügyelő, Hafenscher Károly, egyházunk zsinatának lelkészi elnöke, Abaffy Zoltán, egyházunk zsinatának nem lelkészi elnöke és Mórotz Zsolt, a Vasi Evangélikus Egyházmegye felügyelője juttatta célba az ország különböző pontjaira Gyórtól Nyíregyházig, Pogánytól Balassagyarmatig, Békéscsabától Szombathelyig.

A csomagok huszonhárom országos és tizenhárom gyülekezeti fenntartású evangélikus diakóniai intézmény kétezer-hetven munkatársához jutottak el – hatezerkétszázötven doboz vitamin és gyógyhatású készítmény formájában. A vitaminokhoz egy igés lap is társult Horváth Kitti Ő az, aki megment című alkotásával, másrészt egy bibliai igével: „Mindre van erőm a Krisztusban, aki megerősít engem.” (Fil 4,13)

Evangélikus intézmények ellátottjai közül száztizenöt fő hunyt el koronavírushoz kapcsolódó betegségben a pandémia kezdete óta. Két munkatársunkat is elveszítettük: Arnóton az Abaffy Gyula Evangélikus Szeretothonban dolgozó Belényesi Ildikót, Szarvason pedig Kovács Mihályné Erzsikét, az Ótempolmi Szeretetszolgálat munkatársát.

Az Üllői úti székház udvarán tartott nagycsütörtöki eseményen (képünkön) az elhunyt munkatársak és ellátottak emlékére gyertyát gyújtottak. Az útra indító

imádságban a diakóniáért felelős püspök is megemlékezett az elhunytakról. Kondor Péter a feltámadás reménységével kívánt vigasztalódást a hozzátartozók-

kápolnaszentelés alkalmából az intézmény épülete előtt épp egy Luther-rózsa készült – virágból – a gondozottak és a dolgozók együttműködésével. Kincse Éva telephelyvezető elmondta, hogy a rehabilitációs intézet szintén megbetegedések nélkül vészelte át az elmúlt időszakot.

Pröhle Gergely útjának negyedik állomása Balassagyarmat volt, ahol az idősök otthonában tíz dolgozó kapott a készít-

nak, a további szolgálathoz pedig derűt, reménységet és erőt a diakóniai intézményekben dolgozóknak.

Nagycsütörtökön az országos felügyelő „vitaminosztó útjának” első állomása Kistarcsa volt. Az Evangélikus Papnék Johannita Szeretothonában dolgozók az udvaron várták Pröhle Gergelyt és Gregersen-Labossa Györgyöt, a Magyarországi Evangélikus Egyház Diakóniai Bizottságának elnökét. Mint megtudtuk, az elmúlt egy évben sikerült elkerülniük a vírust, sem a huszonkilenc ellátott, sem dolgozók nem betegedtek meg.

A Szehtlo Gábor Evangélikus Szeretetszolgálat Dunakeszín működő Életfa tagintézményeibe is eljutottak a csomagok. Az egyik helyen negyvenkét, a másik telephelyen tizenhat dolgozónak jutott a lelki táplálék mellett vitaminos testi megerősítés. A húsvétvasárnap

ményekből. Ács Andrea intézményvezetőtől itt is arról értesültünk, hogy az elmúlt időszakot „veszteségek nélkül” sikerült átvészelni.

Rákospalotán, a Bolla Árpád Evangélikus Szeretothonban Bátovszky Gábor intézményvezető fogadta a csomagokat, majd a készítményeket és az igés lapokat személyesen osztotta szét harminchat munkatársának.

A nagycsütörtöki „felügyelői” útvo-
nal utolsó két állomása a Gaudiopolis Békéscsabai Evangélikus Szeretothon és a hűvösvölgyi Sarepta Budai Evangélikus Szeretothon volt. Az előbbiben hatvanöt dolgozó, az utóbbiban – központi intézmény lévén – százhatvanhat szakember részesült a vitamincsomagokból, köszönetképpen az elmúlt időszakban végzett erón felüli munkájukért.

■ EVANGÉLIKUS INFORMÁCIÓS SZOLGÁLAT

Kutatócsoport Sztehlo Gábor életének feltárására

A vészkorszakban ezeket megmentő Sztehlo Gábor evangélikus lelkész életútjának tudományos feltárására állított fel közös kutatócsoportot az Evangélikus Hittudományi Egyetem és az Evangélikus Országos Gyűjtemény. Az öt éves munkaprogram tervezett feladatairól, céljairól, valamint Sztehlo Gábor életének legfontosabb eseményeiről Kertész Botond, a kutatócsoport vezetője számol be.

A mai, modern történettudomány valamikor a 17. század második felében született. Tudós jezsuiták akkor kezdték el kutatni a forrásokat és kritikus gondolkodással megállapítani, hogy vajon tényleg minden úgy történt-e, ahogyan a régi krónikák megírták. Először a szentek életét vizsgálták meg ennek a módszernek a segítségével.

AKTÍV ESZKÖZE A CSODÁNAK

Az idén megalakult, Sztehlo Gábor életútját vizsgáló kutatócsoport tagjai is hasonló feladatra vállalkoznak, mint az egykor élt jezsuita történészek. Az evangélikus egyház nem avat szentté senkit, de tiszteli az elődök példáját: a Sztehlo Gábor életét végigkísérő „csodák” pedig vannak annyira jelentékenyek, hogy érdemesnek látjuk behatóbb vizsgálódás alá vetni őket.

Sztehlo Gábor (1909–1974) történelmünk egyik legsötétebb korszakában mentett életeket és lelkeket. A vészkorszakban, 1944–1945-ben Budapesten harminckét gyermekotthonban kétezzer üldözöttet óvott meg a pusztulástól – csodák sora kellett ahhoz, hogy a nyilasörjáratokat, az ostrom megpróbáltatásait és a háború végének zűrzavarát túléljék vendencei.

A háború után, 1945-től 1950-ig a barna és a vörös diktatúra áldozatainak gyermekeit egy fedél alatt gyűjtötte össze a Jó Pásztor (később Pax) otthonban. Csoda, hogy fedelet talált a fejük fölé, csoda, hogy megmenekültek az éhhaláltól, és csoda, hogy a traumatizált gyermekek igazi közösséggé formálódhattak – ebben a Gaudiopolis gyermekközösség is segített.

Sztehlo már 1944 előtt aktív eszköze volt annak a csodának, ahogyan az egyházi élet a két világháború között gyöke-

resen megújult és felvirágozott. Hatvanban templomot, Nagytarcsán parókiát és népiskolát épített – ez utóbbi jelentősége éppúgy túlnőtt egyháza határain, mint az ő embermentő tevékenysége a

FOTÓ: EVANGÉLIKUS ÉLET-ARCHIVUM

vészkorszakban és a kommunista diktatúrában.

Amikor az állam 1950-ben rátette a kezét a Pax Gyermekotthonra, Sztehlo úgy akadályozta meg az egyházi ingatlanok egy részének államosítását, hogy elesett emberek – idősek és fogyatékkal élők – számára alakított ki bennük otthonokat. Egy embertelen és egyházüldöző korszakban valósította meg az emberiség csodáját egyházi keretek között, megalapítva ezzel a ma is virágzó evangélikus diakóniai intézményhálózatot.

SZEMTANÚK, EMLÉKŐRZŐK

Sztehlo Gábor 1961-től családi és politikai okokból Svájcban élt, egy gazdag és békés országban, amelynek – úgy tűnt – nincs szüksége csodára. Magyarországon azonban sok olyan, politikai okokból ül-

dözött lelkész működött, aki családjával együtt csodaként élhette meg Sztehlo Gábor ajándékcsomagjait és svájci meghívásait.

A Sztehlo Gábor életét körülvevő csodákról már sokan sokszor írtak, beszéltek. Emlékezetét szobor, emléktáblák, nevét viselő közterek, intézmények, ösztöndíjak őrzik. Visszaemlékezése nemcsak magyarul, hanem angolul és németül is megjelent, munkatársai és a „Sztehlo-gyerekek” közül is sokan publi-

kálták emlékeiket. Népszerűsítő életrajza több formában elérhető, működésének egyes részleteit tudományosan is feltárták.

Ahogyan a középkori szentek idejében, úgy Sztehlo esetében is a szemtanúk azok, akik megőrizték csodálatos tetteinek az emlékét. 1990 óta a Sztehlo Gábor Gyermek- és Ifjúságsegítő Alapítvány fogja össze egykori mentettjeit és Sztehlo mai leszármazottait, akik szívós munkával gyűjtik össze és teszik közzé emlékeiket, ápolják hűséggel a „nagy-tiszteletű úr” és „Gábor bácsi” legjobb értelemben vett kultuszát. Az elmúlt két évtizedben egyháza is kezdett valamit törleszteni abból az adósságból, amelyet akkor halmozott fel, amikor nem támogatta teljes erejéből Sztehlo Gábor gyermekmentő munkáját, és hagyta feladásba merülni tevékenységét.

NEM VARÁZSTALANÍTÁS

Az Evangélikus Hittudományi Egyetem és az Evangélikus Országos Gyűjtemény 2021 januárjában kutatócsoportot hozott létre, hogy Sztehlo Gábor életútját mélyebben is feltárja a történettudomány eszközeivel. Mert sokat tudunk ugyan Sztehlóról, de messze nem mindent, sőt nem is eleget. Munkássága forrásainak egy részét még nem dolgozták fel, más részének a kritikai vizsgálata maradt el.

Sztehlo életének kutatása azért is fontos, mert rajta keresztül egészen különleges, egyedi szempontból ismerhetjük meg azt a korszakot, amelyben élt. Sztehlo sikeres embermentését, pedagógiai és szociális munkáját elősegítette hihetetlenül széles és szerteágazó kapcsolatrendszere, amelynek feltárásával megismerhetjük, hogyan működhetett a civil kurázi az egyéneket elpusztító, megnyomorító, közösségeket szétziláló diktatúrák szorításában.

Az öt évre tervezett programban jelenleg hét történész vesz részt: a hittudományi egyetem és a gyűjtemény munkatársai mellett más intézmények szakemberei is, a korszak és Sztehlo Gábor életének kutatói. Tervezzük összegyűjteni, digitalizálni és feldolgozni a Sztehlo-szakirodalmat és a fellelhető forrásokat. Szeretnénk, ha munkánk előkészíthetné egy korszerű, teljes körű és átfogó Sztehlo-monográfia megjelenését. A munkacsoport tevékenységét az alapító szervezetek, a Magyarországi Evangélikus Egyház és a Sztehlo-alapítvány képviselőiből álló tanácsadó testület segíti.

Amikor a 17. század jezsuita történészei a szentek életét kutatták, nem az volt a céljuk, hogy sárba rántsák a legendákat, megmagyarázzák a csodákat. Sztehlo Gábor életének szakszerű kutatását sem az életút „varázstalanítása” motiválja. Nincs az a forráskritika, amely azt a mélyes szerzetet, személyes bátorságot, mindenén átragyogó derút, rendíthetetlen istenhitet és szelíd szerénységet meg tudná magyarázni, amely Sztehlo Gábort jellemezte. Hogy mit és hogyan tett Sztehlo Gábor, azt szeretnénk jobban megérteni és megismertetni a szakemberekkel éppúgy, mint a nagyközönséggel.

A csoda nem megmagyarázható, de elmesélhető.

■ KERTÉSZ BOTOND

Fizetés-csökkenés a Vatikánban

FOTÓ: ANDREAS SOLARO / AFP

A római katolikus egyházfő – a Covid-válság miatt – csökkenti a vatikáni bíborosok és elöljárók fizetését. Ferenc pápa nem akar senkit elbocsátani, de az arányosság és a fokozatosság elve mentén kisebb módosításokat eszközölt, főként a papok, szerzetesek és a magasabb beosztású alkalmazottak esetében.

„Ahhoz, hogy a jövőben fenntartható legyen a gazdaság, ma meg kell hozni bizonyos döntéseket. Az egyik ilyen intézkedés az alkalmazottak jövedelmét érinti” – Ferenc pápa e szavakkal kezdi *motu proprio* [a pápa saját kezdeményezéséből, nem valakinek a kérvénye alapján kiadott törvény – a szerk.] rendelkezését, amelyet március 24-én tett közzé.

Ennek értelmében arányosan és háttérmentesen tíz százalékkal csökkenti a bíborosok fizetését; nyolc százalékkal a dikasztériumok vezetőinek és titkárainak a bérét; míg a Szentszéknél szolgálatot teljesítő valamennyi pap, szerzetes

és szerzetesnő háromszázalékos fizetés-csökkenéssel számolhat. Valamennyi szentszéki alkalmazott esetében 2023-ig felfüggesztik a két évente automatikusan járó fizetésemelést (kivéve azoknál a világi alkalmazottaknál, akik a tízes bértáblán maximum a harmadik szintű besorolás alá esnek).

A pápai *motu proprio* rendelkezései érvényesek a római vikariátus, a pápai bazilikák káptalanjai, a lateráni bazilika, a Santa Maria Maggiore-bazilika, a Szent Péter-műhely és a falakon kívüli Szent Pál-bazilika dolgozóira egyaránt.

Forrás: Magyar Kurír

Ernst Wolf-díjjal kitüntetett disszertáció. A Protestáns Teológiai Társaság (Gesellschaft für Evangelische Theologie) 2021-ben dr. Móricz Nikolett disszertációját ismerte el az Ernst Wolf-díjjal. A tudományos munka a *Wie die Verwundeten – derer du nicht mehr gedenkst | Zur Phänomenologie des Traumas in den Psalmen 22, 88, 107 und 137 (Sérültek – akikre nem is gondolunk – A traumák fenomenológiája a 22., 88., 107. és 137. zsoltárban)* címet viseli. Könyv formájában is megvásárolható, a Vandenhoeck & Ruprecht Kiadónál jelent meg.

Dr. Móricz Nikolett az Evangélikus Hittudományi Egyetemen szerzett diplomát, doktori tanulmányokat is folytatott az intézményben. 2020 szeptembere óta a Berni Egyetem Gyakorlati Teológiai Tanszékén dolgozik tudományos asszisztensként. Bibliikus képzettségét a valláslélektan, valláspedagógia, lelkipálos területén kamatoztatja.

Forrás: Evangélikus.hu

Növényi etika és teológia

Sikeresen megvédte doktori értekezését Szűcs Kinga Beatrix

Az Evangélikus Hittudományi Egyetem Doktori és Habilitációs Tanácsának meghirdetésében került sor március 26-án Szűcs Kinga Beatrix doktori értekezésének nyilvános megvitatására. A Növényi etika és teológia című disszertációját az egyetem vallás- és társadalomtudományi tanszékének tanársegéde sikeresen megvédte.

A járványügyi intézkedések miatt a helyszínen ugyan csak korlátozott létszámban, ám az online közvetítés segítségével az interneten is nyomon követhető volt az Evangélikus Hittudományi Egyetem (EHE) dísztermében tartott alkalom. Szűcs Kinga Beatrix témavezetője Béres Tamás professzor, az EHE Rendszeres Teológiai Tanszékének vezetője volt.

A nyilvános ülésen Korányi András köszöntötte a jelenlévőket. Az EHE Doktori és Habilitációs Tanácsának elnöke ismertette, hogy a dolgozat külső bírálója Kodácsy Tamás, a Károli Gáspár Református Egyetem (KRE) tudományos főmunkatársa; külső tagja Lányi András, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Társadalomtudományi Kar Településtudományi és Humánökológia Szakirány szakalapítója. A dolgozat belső bírálója Orosz Gábor Viktor, az EHE egyetemi docense volt, míg a vizsgabizottság titkári feladatát Szabó B. András látta el.

A védés alkalmával Szűcs Kinga Beatrix ismertette a disszertáció legfontosabb

csomópontjait. Mint téziszfűzetében is kifejtette, „a dolgozat legfontosabb célkitűzése, hogy bemutassa, milyen okok állhatnak a növényi etika kidolgozása iránti igény egyre határozottabb erősödése mögött, mely filozófiai és teológiai érvek segítik és melyek nehezítik formálódását, illetve hogy felvázolja, milyen alapfogalmak teremthetnek hidat a szekuláris és teológiai tájékozódás között”.

Bírálatában Kodácsy Tamás hangsúlyozta: „Rendkívül innovatív interdisciplinális műről van szó, amelynek elolvasása és átgondolása után az ember másként tekint az őt körülvevő világra. És nemcsak a növényekre, hanem a növényi létforma megismerésén keresztül másképp látja saját kapcsolatait, értékítéleteit és a különböző rendszerekben betöltött szerepét.” A KRE tudományos főmunkatársa a természettudományos eredményeken túl a filozófiai kérdések bemutatásának alaposágát emelte ki, valamint azt, hogy kiváló teológiai reflexiók olvashatók a dolgozatban.

FOTÓ: EVANGÉLIKUS HITTUDOMÁNYI EGYETEM

„Szűcs Kinga helyesen ismeri fel, hogy minden jel arra utal, érdemes lenne az emberi érdekeket a természet saját érdekeivel összhangba hozni” – fogalmazott bírálatában Orosz Gábor Viktor.

Az Evangélikus Hittudományi Egyetem Doktori és Habilitációs Tanácsa részéről Korányi András elnök ismertette, hogy a dolgozatot százszázalékos eredménnyel jeles osztályzatúnak minősítették, míg a védést kilencvenhat százalékos eredménnyel szintén jelesnek értékelték.

Szűcs Kinga Beatrix *Növényi etika és teológia* című doktori értekezése és téziszfűzete a Real-phd.mtak.hu/926/ internetes címen bárki számára hozzáférhető.

■ G. Á.

Forrás: Evangélikus.hu

Új formában is működött az IVK

Immár negyedik alkalommal tartották meg március 19–20-án Magyarország legnagyobb ökumenikus ifjúsági vezetőképző konferenciáját. A két-napos online tréningen közel háromszáz, különböző felekezetekből érkező fiatal vezető inspirálódott és erősödött meg a szolgálatában.

A találkozót az Ifjúságépítők Alapítvány több keresztény felekezethez (adventista, anglikán, baptista, evangélikus, katolikus, pünkösdi, református) tartozó fiataljai szervezték meg az ifjúsági munka minden résztvevője számára. Céljuk az volt, hogy minden olyan főállású vagy önkéntes szolgáltató, aki gyülekezetében, közösségében, esetleg a helyi iskolában foglalkozik fiatalokkal, elméleti és gyakorlati információkkal gazdagodjon, és megtapasztalja, hogy nincs egyedül a kihívásaiban.

Kapitány Flóra, a konferencia fő szervezője elmondta, hogy a járványhelyzet miatt szinte teljesen új ifjúsági vezetőképzést (IVK) kellett a csapatokkal megálmodniuk, olyat, amely az online térben is működik, és mégis „IVK-élményt” nyújt a résztvevőknek. Az eddigi visszajelzések alapján ezt sikerült megvalósítaniuk: három főelőadás, tizenhárom rövid, inspiratív előadás, hét műhely- és négy kerekasztal-beszélgetés várta a fiatalokat.

A főelőadók idén Andy Oatridge anglikán, Édes Árpád református és Varga György baptista lelképítők voltak. Evangélikus részről Endreffy Géza lelkész a fiatalok gyülekezetbe való integrálásáról osztotta meg gondolatait a pénteki kerekasztal-beszélgetésen, Péterné Mestery Rita hitoktató pedig a szombati műhelyen mutatott be számos olyan kreatív technikát, amellyel érdekesebbé tehető egy hittan- vagy ifjúsági óra.

A konferencia főelőadásainak témája az öröm volt. Felvételei visszanezethetők az Ifjúságépítők YouTube-csatornáján. Bővebb információ az Ifjuzetokepzes.com oldalon található.

Forrás: IVK

Tudástár a teológián

Digitális segítség az evangélikus egyház munkatársainak

Keresnénk egy könyvet vagy folyóiratot, de zárva van a könyvtár? Meg szeretnénk nézni egy tankönyv illusztrációját, de nincs meg az adott kötet? Ezekre a nehézségekre is megoldást kínál a teológiánk könyvtárának online adatbázisa. Az Evangélikus Hittudományi Egyetem Könyvtára díjmentesen nyújt hozzáférést online adatbázisához az evangélikus egyház munkatársai számára – tanításhoz és tanuláshoz, lelkeszi szolgálathoz és hitoktatáshoz egyaránt.

A koronavírus-járvány miatt nemcsak az online oktatás, hanem a könyvtárak zárvatartása is számos nehézséget jelent a felkészülni, tájékozódni vágyóknak. A Magyarországi Evangélikus Egyház támogatásával azonban immár nemcsak a Magyar Evangélikus Digitális Tár (*Medit.lutheran.hu*) több mint hétszáz ezer oldalas állománya érhető el díjmentesen, hanem – egyházunk alkalmazottai számára – az a hallatlanul széles kínálat is rendelkezésre áll, amelyhez eleddig csak az Evangélikus Hittudományi Egyetem Könyvtárába beiratkozottak férhettek hozzá távoli (otthoni) eléréssel.

Milyen könyvtári adatbázisokban kutakodhat az érdeklődő?

A hittudományi adatbázis elsősorban oktatási célt szolgál. Itt egyházi és szakkiadók nyomtatásban megjelent teológiai, pedagógiai, pszichológiai és diakóniai témájú kiadványait érhetjük el elektronikusan. A kiadványok között a Luther Kiadó gondozásában megjelent számos könyv is elérhető.

Az *Arcanum.hu* gyűjteményében folyóiratok, heti- és napilapok, évkönyvek, magyar lexikonok és szótárak folyamatosan bővülő állományát érjük el. Ehhez kapcsolódik a *Hungaricana.hu* adatbázis, amelynek célja, hogy a közös múltunkról nemzeti gyűjteményekben fellelhető kultúrkinccs (könyvek, folyóiratok stb.) áttekinthető módon válják hozzáférhetővé. A portálon lehetőség van teljes szövegű keresésre és – meghatározott oldalszámig – a nyomtatott kiadással megegyező oldalak kétrétegű PDF-formátumban való letöltésére, illetve kinyomtatására is.

Felkészüléshez, dolgozatíráshoz nagy segítséget jelenthetnek az Akadémiai Kiadó szótárai és lexikonjai éppúgy, mint *MeRSZ-* (*magyar elektronikus referenciamű-szolgáltatás*) adatbázisa, vagyis az Akadémiai Kiadó elektronikus alpműveinek gyűjteménye, amelyben számos kézikönyv és jegyzet található.

Osiris Kiadó, illetve a Szent István Társulat – közel tizenötezer könyvének teljes szövegében kereshetünk.

Az idegen nyelvű adatbázisok közül elérhető többek között az Amerikai Teológiai Könyvtárak Egyesületének vallástudományi adatbázisa, az ALTA, míg az EBSCO – Academic Search Complete adatbázisa és a JSTOR gyűjteménye több tudományterület könyveit és folyóiratait kínálja.

A Magyarországi Evangélikus Egyház munkatársai a *Liberty.lutheran.hu* oldalon, a *Regisztráció* menüpontra kattintva tudnak az Evangélikus Hittudományi Egyetem Könyvtárába díjtalanul beiratkozni.

KÉPÖNK ILLUSZTRÁCIÓ

Az *Interkönyv* (*Interkonyv.hu*) a Typotex Kiadó szakkönyveket, a természet- és társadalomtudományok köréből megjelent felsőoktatási tankönyveket és jegyzeteket digitálisan olvashatóvá tevő felülete. Külön kiemelik a *Szaktárs* (*Szaktars.hu*) portál elérési lehetőségét, ahol tizenhat szakkiadó – többek között a Balassi, a Gondolat, a L'Harmattan, a Kalligram, a Kortárs, a Múlt és Jövő, a Napvilág, az

Az egyetem elektronikus állománya folyamatosan bővül, ez azonban jelentős anyagi ráfordítást igényel. Az online szolgáltatások hosszú távú fenntartását, bővítését szolgáló adományokat az Evangélikus Hittudományi Egyetem Könyvtára köszönettel fogadja a Sólyom Jenő Alapítvány számlaszámán: 11714006-20309868; közlemény: EHEK-adomány.

■ – GALAMBOS –

FOTÓK: SZOLJÓN.HU

Lázár Zsolt *esperes*

Nyugat-békési Evangélikus Egyházmegye

Újranyitás

Minden év végén átgondolom, hogy mit nem szeretnék semmiképp az új évben. Mi lenne a legrosszabb. A különösen nehéz 2020 után egy gondolat fogalmazódott meg bennem: csak nehogy nosztalgiával gondoljunk vissza idén az elmúlt esztendőre! Ám eddig sajnos pont az ellenkezője következett be. Igen komoly próbákat kell átélnünk most is.

Egy éve a legnagyobb problémánk a zárás volt, hiszen a környéken akkor még nem láttunk fertőzöttet. Egy év múltán azonban már nincs olyan gyülekezet, amelyet ne érintett volna közelről a vírus, sok közösségben áldozatai is vannak a járványnak. Gyülekezetünk és intézményeink sokakat elveszítettek, ezért is éreztük fontosnak, hogy jótékonyági tesztelést szervezzünk, hogy óvjuk városunk lakosságát, gyülekezetünk tagjait.

Vasárnapjaink és ünnepeink a csendes, üres templomban zajlanak, közben pedig a legfontosabb kérdéseink: van-e internet, és milyen erősségű a kapcsolat? Bár sokféleképpen közvetítjük alkalmainkat, az élő közvetítés alapja az internet. Amikor véget ér egy-egy alkalom, azonnal hívjuk a rádiót: „Nem volt gond? Ment a jel rendesen? Jó volt a hang beállítás?” Ha probléma adódik, elgondolkodunk, hol rontottuk el, s ha minden rendben, jön a megnyugvás: legalább kiment a jel, kiment az üzenet. Mert ebben a nehéz időszakban is a legfontosabb Isten igéje. El kell juttatnunk a biztató szavakat a híveinkhez, a kétségbeesett emberekhez.

A különleges istentiszteletek után jönnek a különleges hétfő reggelek. Ilyenkor azt kérdezzük: „Ki lett beteg a hétfőgőn? Ki és mikor találkozott vele? Oltott vagy oltatlan munkatársunk lett pozitív?” Minden hétfő reggel a tesztelésről szól. Több mint kétszáz kollégánk között sajnos majd minden héten vannak fertőzöttek, betegek.

Oltott vagy oltatlan? – hangzik a kérdés újra és újra. Ebben a kérdésben benne van az a remény, hogy aki oltott, azt már nem érheti baj. Azután egyre gyakrabban halljuk a választ, hogy bizony az betegedett meg, aki már megkapta az oltást. A vakcina önmagában nem hozza el azt a változást, amelyet mi szeretnénk volna, amelyben annyira bízunk.

Több mint tizennégy hónapja gyülekezetünk, szeretett-honaink, iskoláink, óvodáink rendkívüli mindennapjaikat élik. Most reménykedve, mégis félelmeinken keresztül tekintünk

előre a nyitásra. S most ez a legnagyobb problémánk: nyitni kellene, de a legtöbbünk lelkében még a félelem és a féltés dominál. Szeretnénk nyitni, de biztonságban. Szeretnénk visszakapni az életünket – de úgy, hogy közben ne veszítsük el. Újra és újat akarunk. Új életet, új kezdetet, új reményt. A gondolkodásunk egy éve igazából egyetlenegy témára koncentrált. Olyan jó lenne pedig ezt a témát elfelejteni! Olyan jó lenne, ha mindazt, ami történt, le tudnánk zárni!

Problémáink azonban ennél összetettebbek. Már látjuk, hogy amit szeretnénk volna, azt elértük, de a gondok és a problémák itt korántsem érnek véget. Mi kell még, hogy újat kezdhesünk? Mi szükséges ahhoz, hogy életünk megújuljon?

A tanítványok ötven napjára gondolok, akik Jézus feltámadása után különös élethelyzetbe kerültek. Húsvét csodáját követően a gyász helyét az öröm töltötte be. A Mester, akit elisírtak, akitől elbúcsúztak, újra mellettük van. A Feltámadással töltött negyven nap sok mindenre választ adott nekik. Ekkor értették meg Jézus szolgálatát és feladatát. Rájöttek, minek miért kellett történnie. Rendszerré állt össze a Jézuskövetés az életükben, mert a keresztes és a feltámadás fényében érthetővé vált számukra Jézus tanítása.

Ez azonban hamar megváltozott. A logikus rendszer csak addig működött, amíg Jézus a megdicsőült testében mellettük volt. De amint megtörtént a mennybemenetel, ismét a kiüresedés és a félelem lett úrrá rajtuk. Nagypéntek után jó volt bezárni minden ajtót. Zárt ajtók mögött valahogy biztonságban érezhették magukat. Nem volt szükség szembenézni a világ nehézségeivel, kihívásaival, problémáival.

Gyakran kerülhetünk mi is ebbe a helyzetbe: amikor a zárás egyben lelki menekülést is jelent. De miként lehet ebből kilépni? Hogyan tudunk előrelépni?

Néhány nap elmúltával a tanítványok átérték a pünkösdi csodát is a Szentlélek ereje által – és minden megváltozott. A racionális érvek és tanítások egyszeriben élő hitté alakultak. Nekünk is erre van szükségünk. Meg kell újulnunk! A bezártság biztonságából újra ki kell lépni és megtalálni személyes és gyülekezeti életünk célját, a közösség erejét.

Nem kell félnünk, mert ebben a megújulásban az életújító Mester, a feltámadott, élő Jézus Krisztus lesz velünk Szentlélek által. ■

Csírázó búzaszemek között

Ma is a gyermekkorában választott hivatását gyakorolja Hohné Probszt Éva

Sorozatunkban a Magyarországi Evangélikus Egyház intézményeiben szolgálatot végzőket szólaltatjuk meg pályaválasztásukról, munkájukról, céljaikról. Hohné Probszt Évát, a Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium, Kollégium, Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola magyar-német szakos tanárát sok év elteltével is felvillanyozza, hogy pedagógusként fiatalokat segíthet hozzá a kibontakozáshoz.

– 1993 óta tanít az intézményben. Korábban főiskolán oktatott. Miért választotta munkahelyéül ezt az evangélikus iskolát?

– A szekszárdi Illyés Gyula Pedagógiai Főiskola német tanszékén tanítottam adjunktusként. Már akkoriban átjártam ide filmklubba, amelyet két evangélikus lelkész, Cserháti Sándor és Ócsai Zoltán vezetett. Annyira megtetszett az ő tevékenységük – annak megtapasztalása, hogy miként tudják a lelkészek az iskola légkörét pozitívan befolyásolni –, hogy úgy éreztem, nekem is váltanom kell. Rádöbbsentem, hogy a fiatalságért sokkal többet tudok itt tenni, mint egy maroknyi főiskolás oktatásával. Az akkori esperes, Krähling Dániel hívásának engedve jöttem át ide tanítani. Döntésemet azóta sem bántam meg, életem legszebb szakaszát jelenti nekem ez a huszonnyolc év, amit eddig itt tölthettem!

– Mennyiben más a gimnazista korosztály oktatása?

– Mindig is abban hittem, hogy a középiskolában válik teljessé az ember. Egyetemista koromban is nagyon jól éreztem magam, hiszen sok hasonló korú és érdeklődésű társammal lehettem együtt, de ott már bizonyos specifikációk alapján alakulnak a csoportok. A gimnázium légköre más. Itt rengeteg gondolkodásmód, egyéniség, érdeklődési kör találkozik össze. Nagyon jó ezeknek a gyermekeknek a „kialakulásában” részt venni. Mai napig felvillanyoz, ha arra gondolok, hogy pedagógusként mi mindent tudunk hozzátenni az egyes fiatal kibontakozásá-

hoz. A gyermeknevelés – különösen egyházi iskola esetében – sokkal fontosabb, mint egy felsőoktatási intézmény falain belül. Utóbbi esetében az anyagleadáson, a teljesítésen van a hangsúly, a mi gimnáziumunkban a teljes személyiségre próbálunk odafigyelni.

– Miért a tanítást választotta hivatásául?

– Alsó tagozatos koromban határoztam el, hogy tanár leszek. Keresztanyám tanítónő volt, tőle jó példát láttam. Ezenkívül több szülő is megkért, hogy az ő gyengébben teljesítő gyermekeikkel foglalkozzak. Roppantul megtetszett, hogy a magam tudását átadhattam másoknak. Egy kistelepülésen, Nagymányokon nevelkedtem, onnan kerültem a bajai gimnáziumba. Kinyílt akkor előttem a világ. Élénk zenei, képzőművészeti, színházi életet tapasztalhattam meg. Fürödtem ezekben a lehetőségekben. Eldöntöttem, hogy amit megtanultam, azt mindenképpen továbbadom másnak is. Ebben a tanárain is támogattak.

„Az én akarásom nem bolondság, Hanem tövigkálászós táblája a tibennetek Még csak csírázó búzaszemeknek.”

Kezdő tanárként írtam fel ezt a József Attila *Tanítások* című költeményéből származó részletet először a táblára. Azóta is azt érzem: az az én dolgom, hogy hitem, tudásom és tapasztalatom szerint a „csírázó búzaszemeket” kiteljesítem.

– Több mint másfél évtizeden keresztül az intézmény igazgatóhelyettese

FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

is volt. Emellett kevesebb idő maradt a tanításra...

– A főiskoláról azért jöttem át, mert gimnazistákat szerettem volna tanítani. Nem akartam igazgatóhelyettes lenni, a kollégáknak kellett győzködniük, hogy vállaljam el ezt a tisztséget. Ónodi Szabolcs igazgató mellett tizenhat évig voltam igazgatóhelyettes, majd további két évig Andorka Gábor mellett végeztem a helyettesi feladatokat. Szép időszak volt az is, mert minden gyermeket ismertem, segíteni tudtam a kollégákat. A tanítás viszont mindig is az életem csúcspontja maradt. Azóta nagy örömmre „rendesen tanítok”, azaz nem kell a hivatali, szervezeti feladatokkal foglalkoznom, csak a hivatásomra, a gyermekek tanítására és nevelésére koncentrálhatok.

■ GALAMBOS ÁDÁM

Arról, hogy minden az asztalnál dől el

(Lk 14,15–24)

Van Gogh Krumplievők című világhírű képét, azt hiszem, sokan ismerik. Az 1885-ös alkotás volt Van Gogh első olyan festménye, amely igazán nagy visszhangot váltott ki szakmai körökön innen és túl, és amelyen a festő a szegények asztalát mutatta be igen sötét színekkel, rámutatva a kilátástalanságra és a nyomorra.

Korszakalkotó kép. Emberek ülnek az asztal körül. És hát bizony, nem egy jóléti helyzetben. Annyira fontos lenne, hogy ha az asztalra, asztalközösségre gondolunk, és feltesszük a „mit szabad enni, és mit nem?” kérdést, akkor mindenekelőtt azokra gondolnánk, akik bár leülnek egy asztal köré ma is, de nem nagyon van mit az asztalra tenniük. Merthogy az asztal a szolidaritás szimbóluma is.

Van egy nagyon szép imádság *Evangelikus énekeskönyvünkben* Dag Hammarskjöld svéd diplomatának, az Egyesült Nemzetek Szervezete második – posztumusz Nobel-békedíjas – főtítkárának a tollából: „Istenem, te teremtettél, mindent, ami van, mindent, aki él. Őrizz meg attól, hogy túlságosan sokat halmozzunk fel asztalunkra, miközben mások üres tányér mellett ülnek. Adj élénk fantáziát ahhoz, hogy meglássuk, milyen szörnyű az éhség ma a földön. Adj megértést és elég szeretetet ahhoz, hogy tegyünk is valamit azokért, akik éheznek, és akikről rendszerint csak beszélni szoktunk.”

Asztal. Mi jut eszünkbe egy asztalról? Őszintén, eszünkbe jut valami? Vagy valaki? Valakik? Vagy valakinek a hiánya éppen? Vagy valaminek a hiánya éppen? Vagy az ételnek a hiánya? Megbotránkozunk azon, ha nincs semmi az asztalon? És akkor vajon megbotránkozunk-e, ha olyan étel vagy ital van az asztalon, amelynek nem kellene ott lennie? És ha valaki egyedül ül az asztalnál, az zavar minket? Kivel ülünk le mi egy asztalhoz? És kivel nem, vagy már nem? Kik azok, akikkel szeretünk egy asztalhoz ülni, és kik azok, akikkel nem? Ki az, akikkel álmainkban egy asztal mellé ülénk, és kik azok, akikkel ez teljesen kizárt?

Képzelnék magunk elé egy kerek asztalt! Képzelnék el, hogy ott ülnek, akiket szeretünk, és akiket utálunk. Akiket látni sem bírunk, és akiknek a társaságáért mindent odaadnánk. Akiket kirekesztenénk az asztalközösségből. Akiket nem választottunk, hanem az élet úgy alakult, hogy ők lettek a családtagjaink. Akiket barátainknak mondunk. Akit szerelmünknek. Akiket legszívesebben egy másik

asztalnál látnánk szívesen, de még inkább egy másik bolygón. Akik osztálytársaink, tanáraink – és még sorolhatnánk. Gondoljunk csak bele, hogy ők most mind egy asztalnál ülnek velünk.

Ha ezt képet felfestettük magunkban, magunkról, magunknak, gondoljuk át, mit is jelent az, ha valakivel leülök egy asztalhoz; mit is jelent, ha valakivel vállalom az asztalközösséget. Egy kultúrában

– és ez Jézus és Pál korában még inkább így volt, mint a mi mai jelenünkben – nemcsak az a lényeges elem, hogy milyen ételek kerülhetnek az asztalra (bár ez is nagyon fontos, gondoljunk csak bele a tiszta és tisztátalan ételek kultikus szabályozására a *Tórában*), hanem az is, kikkel szabad ezeket az étkeket elfogyasztani, és kikkel nem. Az asztalközösség ugyanis az emberek közötti intimitás és bizalom kifejezése.

Az első keresztyének számára fontos identitásképző és identitáserősítő szerepe volt a közös étkezésnek, mint ahogyan ezt az ő idejünkben is formálódó *Újszövetségben* az ételekkel és lakomákkal kapcsolatos történetek, szimbólumok és metaforák bősége mutatja. Ékes bizonyíték erre Jézus jól ismert példázata a nagy vacsoráról, amelynek gyökere magában Jézus életében és bátorságában keresendő.

Jézus pontosan tudta ugyanis, hogy az asztalközösség kérdése nem mellékes, de élet-halál kérdés. Létkérdés. Az evangéliumi történetek tanúsítják: Jézus asztala nyitott asztal, a „jőjjetek énhozzám mindannyian asztala”. A nagy vacsora példázata pedig pontosan rámutat arra, hogy mi is a rend az Isten országában. Nem számít a külsőség, a képmutató álvallásos formák. Az időben meghallott meghívás számít, de még inkább a nagybetűs Meghívó. Aki önmagát adta értünk. Ő, aki maga az Élet Kenyere. Ő, aki az úrvacsorában – amelynek hiánya oly nagyon fáj ezekben a járványos időkben – testével és vérével táplál, és örök életet ígér.

Hans Küng [*svájci római katolikus teológus, 1928–2021 – a szerk.*] így fogalmaz: „Az egyház lényege szerint asztalközösség.” Ahol mindenkinek feltétel nélkül helye van. A gyülekezet is ilyen közösség lehet. Krisztus, ahogyan egykoron az emmausi tanítványokkal, velünk is közösséget, asztalközösséget vállal. Kifogások helyett ülünk le az asztalhoz, és hívunk meg másokat is! Van hely bőven. „**Boldog az, aki Isten országának vendége.**”

■ GÁNC S TAMÁS

„Itt állok, másként nem tehetek”

Ötszáz éve történt: Luther vallástétele Wormsban

1521. április 18-án tiszteletudó, de határozott válaszok hangzottak el a wormszi birodalmi gyűlésen Luther Márton szájából. A reformátor elhíresült mondatának történelmi, teológiai háttérét és jelenre mutató példáját Reuss Andrásnak, az Evangélikus Hittudományi Egyetem Rendszeres Teológiai Tanszéke professor emeritusának írása világítja meg.

A 95 tétel ismertté válása, 1517. október 31. után gyorsan peregték az események. Már 1518 júniusában megindul az eljárás Lutherral szemben, és megindul Rómába. Ehelyett októberben Augsburgban Cajetan bíboros, 1519 januárjában Altenburgban Karl von Miltitz [szász származású pápai diplomata, †1529 – a szerk.] hallgatja ki és inti meg, júliusban pedig a lipcsei vitára kerül sor Johann Eck teológussal. Közben Luther számos prédikációja röpiratként válik ismertté.

A kiközösítéssel fenyegető pápai bullát (*Exsurge Domine*) 1520. június 15-én adják ki a reformátor ellen, aki megjelenteti három nagy művét (*A német nemzet keresztyén nemességéhez, Az egyház babiloni fogsága, A keresztyén ember szabadságáról*). Újabb kihallgatás Miltitzcel. December 10-én elégeti a pápai bullát, amelyet 1521 januárjában az átokbulla követ.

CSÁSZÁRI OLTALOM ALATT WORMSBA

Az egyre élesebb helyzetben Bölcs Frigyes választófejedelem, aki ekkor még inkább csak semleges, mint elkötelezett támogatója Luthernek, Erasmus tanácsára – hogy a kihallgatást csakis szakértő és pártatlan személyekre szabad bízni – ráveszi a császárt: ne Luther meghallgatása nélkül hozzanak döntést róla. A más ügyekben megszorongatott V. Károly barátságos hangú levélben hívja meg a wittenbergi szerzetest a wormszi birodalmi gyűlésre, és biztonságát garantáló menlevelet állít ki részére (1521. március 6.).

Többen is le akarják beszélni Luthert, hogy eleget tegyen a meghívásnak. Hiszen 1415 nyarán Husz Jánost a császári menlevél ellenére elítélték és máglyán

végezték ki a konstanzi zsinaton. Jól tudja hát Luther, milyen kockázattal jár a részvétele. Eltökéltetését valamivel később így jellemezte: „Ha tudtam volna, hogy annyi ördög tör reám, ahány a cserép Worms háztetőin, mégis bevonultam volna.”

Az érte küldött birodalmi herold kíséretében, néhány wittenbergi kísérő társaságában április 2-án indul két hétig tartó útjára. Mindenfelé ünneplő tömegek üdvözlik. Útközben három helyen is prédikál. Olyanokkal is találkozik azonban, akik

birodalmi herold halad, karján köpenyével, amelyet a nagy császári címer díszít. Mindenki láthatja, hogy az eretnek császári oltalom alatt áll. Sokan eléje lovagoltak, mások úgy ellepik az utcákat, hogy az érkezők csak bajosan jutnak el szállásukig, a johanniták vendégházához.

Már másnap a birodalmi gyűlés elé hívják Luthert, de figyelmeztetik, hogy csak a feltett kérdésekre válaszolhat. Két kérdést tesznek fel neki. Az első: elismeri-e, hogy az ott kihelyezett könyveket ő írta? A második: ragaszkodik-e ezen könyvek tartalmához, vagy hajlandó belőlük valamit visszavonni? A választófejedelem jogtanácsosa ekkor azt kéri, hogy olvassák fel a könyvek címét. A zsolttárok magyarázatát, a *Miatyánk* magyarázatát és néhány más, nem vitairatnak tekinthető könyv címét olvassák fel.

Az első kérdésre válaszolva elismeri, hogy az említett könyveket valóban ő írta. A második válaszra haladékot kér, mivel az „a hitet és a lelki üdvösséget érinti, és az Isten ígéjére tartozik, vakmerő, sőt veszedelmes dolog volna, ha meggondolás nélkül bármit is mondanék”. Egy nap gondolkodási időt engedélyez neki a császár.

Másnap, április 18-án válaszol a második kérdésre „halkan és szerényen, de nem keresztyéni lelkesedés és határozottság nélkül”. Tiszteletudóan szólítja meg a császárt és a fejedelmeket. Kéri, hogy ne vegyék zokon, ha kitűnne járatlansága az udvari megjelenés szokásaiban. Elismeri a felsorolt könyvek szerzőségét, de azzal a feltétellel, hogy rosszakarói bennük semmit meg nem hamisítottak. Majd vérbeli egyetemi professzorként három csoportot különböztet meg művei között.

Az első csoportba a hitet és az erkölcsöket érintő, evangéliumszerű könyveket tartoznak, amelyeket még ellenfelei is hasznosnak és méltónak ítélték. Ha ezeket visszavonná, akkor az igazságot kárhozná. A második csoportot azok a könyvei al-

„Ha tudtam volna, hogy annyi ördög tör reám, ahány a cserép Worms háztetőin, mégis bevonultam volna.”

birodalmi parancsra éppen könyveit vetik tűzre.

Sokan vannak, akiket meglep a jövetele, mert nem számítottak rá. Worms városában azonban nagy tömeg várja és ünnepli Luthert április 16-án. Ez nem egy kihallgatásra idézett eretnek érkezése, hanem ünnepi bevonulás. A kocsí előtt a

PAUL THUMANN: LUTHER A WORMSI BIRODALMI GYŰLÉSEN (1872)

kotják, amelyekben a pápának és híveinek rossz példáját és az evangéliummal ellenkező tanítását támadta. Ha ezeket visszavonná, akkor a további visszaéléseket és a hamisságot szolgálná. A harmadik csoportban olyan könyvei vannak, amelyeket azok ellen írt, akik a római zsarnokságot védték, és az istenes tanokkal ellenkezően tanítottak. Elismeri, hogy ezekben kíméletlenebb volt, mint vallása és fogadalma megengedte volna, de nem önmagát, hanem Krisztus tanítását védelmezte. Ezek visszavonásával hozzájárulna a zsarnokság és istentelenség uralmához.

Luther vizsgálatot kér, Jézus védekezésére hivatkozva, aki Annás főpap előtti kihallgatása során mondta: „*Ha rosszat mondtam, bizonyítsd be, hogy rossz volt...*” (Jn 18,23) Mert ha Jézus nem vonakodott meghallgatni az érveket tanításával szemben, mennyivel inkább kell ezt neki is óhajtania. Márpedig a viszályokat nem lehet Isten ígéjének mellőzésével megoldani, mert abból csak bajok származhatnak.

Így ér válaszában csattanójához: „Hacsak meg nem győznek engem a Szentírás bizonyosságaival vagy világos okokkal [...], kötve vagyok a Szentírásnak általam idézett ígében és az Isten ígéjébe vetett bizalmamban, és visszavonni sem nem tudok, de nem is akarok semmit, mert sem nem bátorságos, sem nem tanácsos dolog a lelkiismeret ellen cselekedni. Itt állok, másként nem tehetek. Isten engem úgy segít. Ámen.”

EDIKTUM ÁLTAL KIÁTKOZVA

Bekövetkezett, amitől Luther tartott: hogy csupán a visszavonás céljából idézték meg, nem pedig hogy meghallgassák, és vitázzanak vele. A következő napokban sokan felkeresik vagy meghívják, hogy győzködjék, de nem járnak sikerrel.

Április 25-én a császár elrendeli, hogy huszonegy nap alatt térjen haza úgy, hogy útközben nem prédikál. Engedelmeskedik, és 26-án elhagyja Worms városát. Két nap múlva – mintegy búcsúzóul – levelet ír a császárnak. Felidézi válaszait azzal, hogy ha visszavonta volna valamelyik könyvét, akkor Isten ígét tagadta volna meg. De kész a könyveit vizsgálat alá vetetni, „feltéve, hogy engem a Szentírással vagy egyéb világos bizonyítékkal meggyőznek”. Kifejezi sajnálatát, hogy kénytelen megcáfolatlanul távozni a birodalmi gyűlésről. Ő maga hűségének és őszinte érzésének jelét adta azzal, hogy a császári menlevélben bízva megjelent a birodalmi gyűlésen, és köszönetet mond azért, hogy a császár a biztonságot ígérő menlevelet Wormsban is pontosan betartotta, és megtartását biztonságos helyre érkezéséig megígérte. Ő mégsem a maga, „hanem az egész anyaszentegyház nevében” kéri esdve a császárt, hogy Isten ígét tekintse a végző mértéknek.

Az éppen csak huszonegy éves ifjú császárt mindez nem hatotta meg, olyan kemény fellépést ígért, amilyenre még a fejedelmek sem számítottak. A birodalmi kiátkozást tartalmazó ediktum – amely semmit sem tükröz Luther németül elmondott, majd latinul megismételt szavaiból, hanem a birodalom rendjét és békéjét veszélyeztető eretneknek nyilvánítja őt – május 8-i keltezéssel készült, de a császár csak 26-án írta alá, amikor a reformátor már rejtékelyén, Wartburg várában tartózkodott. Így aztán személyes tapasztalata volt az, amit később meg is énekelt: az Úr a mi oltalmunk.

JÉZUS ÜGYÉNEK HIRDETŐJE

Nem azt a Luthert látjuk itt, akit Madách Imre *Az ember tragédiájában* szenvedélyes kazánfűtőként jelenít meg, aki nem tud ellenállni a felszított tűz csábításának, és csak rakja a tüzet. A wormszi kihallgatás drámai tusakodásában a történelmi Luther reálisan méri föl a helyzetét és az esélyeket, de nem magában bíz, hanem Isten ígéjének igazságában, és ragaszkodik ahhoz, hogy világos okokkal és a Szentírás bizonyosságaival győzzék meg.

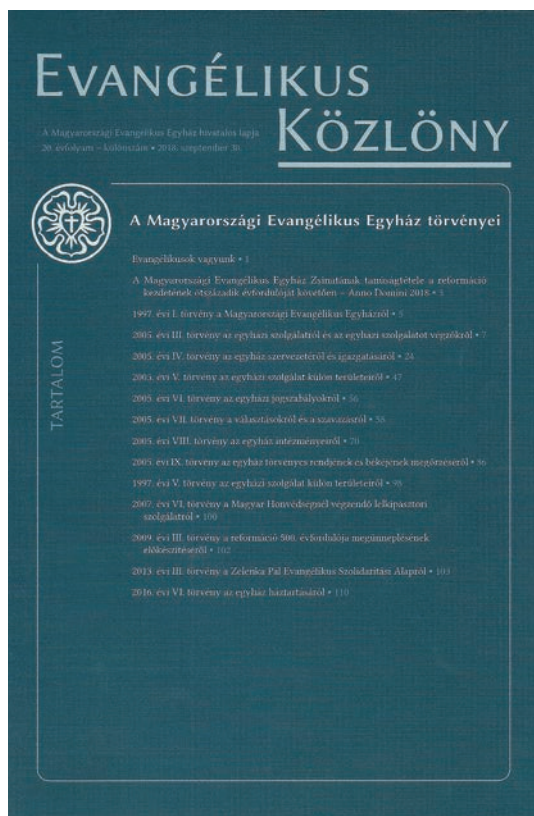
Nem önféj és hajthatatlan lázadó áll előttünk, akivel nem lehet szót érteni, hanem Jézus Krisztus ügyének hirdetője. Megfontoltsága és elkötelezettsége, hite és bátorsága példa az utókor minden nemzedékének.

■ REUSS ANDRÁS

Egyházjog dióhéjban

Megőrzendő érték az egyház békéje és törvényes rendje

Népszerű teológia rovatunk ez alkalommal az egyházjog területére invitálja olvasóinkat. Szerzőnk többek között arra keresi a választ, mi az összefüggés az állami és az egyházi jog között, milyen szempontok érvényesülnek az evangélikus egyház működési alapelveiben, illetve a törvény szerint ki lehet egyháztag.

Amikor arra a kérdésre keressük a feleletet, hogy mi az egyház, akkor átfogó válasza csak úgy lelhetünk, ha vizsgálódásunkat különböző nézőpontokból végezzük. Hiszen az egyház teológiai értelemben Krisztus teste (Róm 12,5; 1Kor 12,12–27), ugyanakkor a szociológia tudománya által vizsgálható társadalmi, avagy a történettudomány által kutatható történelmi képződmény is. Ezekon túlmenően pedig olyan szervezet, amelynek a létét és tevékenységét külső szempontból az állam részéről hozott, belső rendjét és saját működési elveit pedig önmaga által alkotott jogszabályok határozzák meg.

Ez utóbbiak tükrében tehát kettős értelemben is beszélhetünk egyházjogról. Egyfelől az államnak a lelkiismereti és vallásszabadsággal, valamint az egy-

házakkal, illetve tágabb értelemben a vallási közösségekkel kapcsolatos normái tartoznak ide, másfelől az egyes felekezeteknek a saját belső jogi szabályozása.

AZ ÁLLAMI EGYHÁZJOG

Az állami egyházjog azonban a világi jogrendszeren belül nem egy olyan különálló jogág, mint például a polgári jog, a büntetőjog vagy a közigazgatási jog. Sokkal inkább a különböző jogágak területeiről összegyűjthető, a vallásszabadság érvényesülését, az állam és az egyházak kapcsolatrendszerét és utóbbiak működésének feltételrendszerét meghatározó állami normatív szabályok összessége. Hazai viszonylatban ezeket a számításba veendő jogforrásokat négy csoportra célszerű osztani. Ezek a különböző nemzetközi egyezmények, Magyarország Alaptörvénye, az egyházügyi törvény a hozzá kapcsolódó kormányrendelettel, valamint egyéb jogszabályok.

Az állami szabályozás egy egyetemes emberi jog, a lelkiismereti és vallásszabadság alkotmányos elismerése nyomán bontakozik ki. A lelkiismereti szabadság tágabb fogalom, amely a meggyőződés szabad, tudatos kialakítását, vállalását és kinyilvánítását foglalja magában. Természetesen a meggyőződés számos területet érinthet, példának okáért lehet világnézeti, politikai, művészeti, avagy tudományos. Ugyanígy a vallásszabadság is a lelkiismereti szabadság egyik fajtája.

E helyütt mindenképpen meg kell említenünk, hogy a vallásszabadság mint emberi jog elismerése felé vezető úton kiemelt történelmi jelentősége van az 1568. évi tordai országgyűlés híres határozatának. Ez eladdig páratlan módon négy bevett felekezetet határozott meg, jelesül a római katolikusoknak, az evangélikusoknak, a reformátusoknak és az unitáriusoknak szabad vallásgyakorlást

engedélyezve az Erdélyi Fejedelemségben. Ennek emlékére 2018-ban az Országgyűlés január 13-át a vallásszabadság napjának nyilvánította.

A lelkiismereti és vallásszabadság gyakorlását nem pusztán az Alaptörvény, de olyan, hazánk által is aláírt nemzetközi szerződések garantálják, mint az ENSZ polgári és politikai jogok nemzetközi egyezségokmánya, az Európa Tanács római egyezménye vagy az Európai Unió alapjogi chartája, amelyet a lisszaboni szerződés léptetett hatályba.

A vallási közösségek működésével és finanszírozásával kapcsolatos legfontosabb részleteket tartalmazó jogszabály a lelkiismereti és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról szóló 2011. évi CCVI. törvény, valamint ennek a végrehajtási kormányrendelete.

ZSINÓRMÉRTÉK

Az egyház a saját szervezetrendszerét és működését illetően a legkorábbi időktől fogva szabályokat alkotott. Ezeket a szabályokat a görög *kanón* szóval jelölték, amelynek jelentése „mérőnád”, „zsinórmérték”. Ugyanezt a kifejezést használjuk a mai napig egy másik vonatkozásban is, mégpedig a bibliai könyvek kánonjára nézve. Ahogy a bibliai kánon meghatározza, hogy hitünk számára mely könyvek jelentenek zsinórmértéket, és tartoznak bele a Szentírásba, ugyanígy a követendő egyházfegyelmi rendelkezéseket is kánonoknak nevezték. Ebből alakult ki a katolikus testvéreinknél mai napig használatos kánonjog kifejezés.

Egyházunk legfőbb jogalkotó szerve a zsinat. A zsinat törvényeket alkothat és határozatokat hozhat. Ugyanakkor az országos presbitérium, valamint az egyházkerületi, egyházmegyei és egyházközi közgyűlések a saját hatáskörükben szabályrendeleteket alkothatnak. Ezeknek – csakúgy, mint a világi jogrendben – meg kell felelniük a jogforrási hierarchia elvének, azaz alacsonyabb szintű jogszabály a magasabb szintűnek nem mondhat ellent.

ALKOTMÁNYOS ALAPELVEK

Egyházunk életének, mondhatni, az „alkotmányos alapelveit” a Magyarországi Evangélikus Egyházról szóló 1997. évi I. törvény szabályozza. Ezen jogszabály különleges jellegét mutatja, hogy módosításához a zsinati tagok kétharmadának egyetértő szavazata szükséges. Ebben található egyházunk öndefiníciója, amely szerint a Magyarországi Evangélikus Egyház az egy, szent, egyetemes, apostoli, keresztyén anyaszentegyház része, a Magyarországon élő evangélikusok jogilag szervezett közössége. Tanítása a Szentírás, az egyetemes hitvallásokon és a reformáció lutheri irányzatának hitvallásain alapul.

Ugyancsak e törvény nevesíti három rendkívül fontos működési alapelvünket. Az első ilyen a hatalmi ágak, jelesül a törvényhozás, az egyházkormányzás, valamint a bíraskodás elválasztásának elve. A másik a paritás elve, amelynek lényege, hogy egyházunk törvényhozásában, kormányzásában és bíraskodásában az egyházi szervek összetételénél a lelkészi és a nem lelkészi elem azonos mértékű befolysága érvényesül. A harmadik pedig, hogy

az egyházi élet minden területén azonos jogokat élveznek a nők és a férfiak.

Az említett törvény határozza meg az egyháztagság kritériumait is. Eszerint egyházunk tagja az a magyar állampolgár és az a Magyarországon élő személy, aki keresztségben részesült, az evangélikus egyháznak a Szentírás, az evangélikus egyházak alapulót hitvallásos tanítását elfogadja, vallja és képességei szerint megtartja. Az egyháztagság rendesen egyházközségi tagságban valósul meg. Az egyházközség tagja az az egyháztag, aki annak gyülekezeti életében és fenntartásában lelki, szellemi és anyagi erejéhez képest részt vesz, és általában az egyházközség területén lakik.

Egyházjogunk számos fontos szabályozási területet lefed. Így pontosan meghatározza szervezeti felépítésünket az egyházközségi szinttől az országosig. Rendelkezik a lelkészi szolgálat részletes szabályairól csakúgy, mint a nem lelkészi szolgálat különböző formáiról és területeiről. A hitoktatás, a szeretetszolgálat, valamint a szolgálatra való felkészítés, képzés külön jogszabályban nyernek kifejtést. Az egyházi oktatási és diakóniai intézményrendszer működésének a kerekeit a vonatkozó világi normákon túl érte-

lemszerűen egy részletes belső egyházi szabályozás is alakítja.

Ugyancsak fontos, hogy az egyház különböző kormányzati szintjein és testületeiben zajló választások és szavazások világos eljárási rend szerint történjenek, jogorvoslati lehetőség biztosításával együtt. Végül, de nem utolsósorban az egyház békéjének és törvényes rendjének megőrzéséről szóló törvény az egyház jogszolgáltató szerveinek, így az ügyészeknek, az országos fegyelmi tanácsnak, valamint az országos bíróságnak a működését is szabályozza, a fegyelmi tényállásokkal, valamint a kiszabható szankciókkal együtt.

Az egyházjog talán nem a legizgalmasabb a teológiai stúdiumok közül. Az egyház jó rendje érdekében azonban meglete mégis igen fontos és szükség-szerű. Hiszen ahogy a Szentírás mondja: „Mert Isten nem a zűrzavarnak, hanem a békességnek Istene.” (1Kor 14,33) Avagy Károli izes nyelvén: „Mindenek ékesen és jó renddel legyenek.” (1Kor 14,40)

■ LÁSZLÓ VIRGIL

A szerző jogász, evangélikus lelkész, az Evangélikus Hittudományi Egyetem Újszövetségi Teológia Tanszékének adjunktusa

KÖRÖSFŐ: KRINESCH ALADÁR: DÁVID FERENC BESZÉDE AZ 1568-AS TORDAI ORSZÁGGYŰLÉSEN

Egy csésze képzeletbeli kávé mellett

Író és olvasó együtt figyel Krisztusra

Egy csésze kávéval a kezében „fogad” Kőszeghyné Raczkó Zsuzsanna a nemrégiben megjelent kötetének – Napi falatok – első lapjain: bevezető soraiban és egész oldalas fotóján. A képen fekete, antik írógép mellett áll, kezében az a bizonyos csésze kávé, amely nélkül nála nem indulhat el nap. Az első karantén alatt kezdte el leírni a bibliaolvasó Útmutató napi igéihez kapcsolt gondolatait, érzéseit a Somogy-Zalai Egyházmegye esperese, hogy lelki táplálékot kínáljon a hirtelen leállított, otthonokba zárt gyülekezeti élet idején. Magán viseli a kötet az év lenyomatát, ezért is az alcím: Gondolatok 2020-ból.

Gyorsan és érzékenyen reagálva a váratlanságával mindenkit fejbe kólintó helyzetre, a lelkész asszony azt tette, amire hite indította, és amihez talentumot kapott: evangéliumot kezdett hirdetni remekbe szabott kis írások formájában, közösségi oldalán közzétéve. Mindezt biblikusan, lutheránusként, teológiai tudással felvértezve. És irodalmi szókinccsel, könnyedén, olvasmányosan, hol megmosolyogtatóan, hol arra készítette, hogy pár percre behajtsuk a kötetet, és gondolkozzunk azon, amit megfogalmaz. A jó könyv – a szóban forgó ilyen – egyik ismérve, hogy egyszerre szeretnénk mohón végigolvasni, és közben mégis muszáj meg-megállni, mert lelassít a szerző: lelki munkára ösztönöz.

Kedves gesztus a vendég – vagyis az olvasó – fogadása az említett kávéval; a kötetbe lapozáskor máris meghitt, otthonos hangulatot teremt. És stílusos, mert a *Napi falatok* lapjain a szerző sok mindenről beszélget velünk, ami nem rohanós, kapkodós téma. Elmélyülésre, továbbgondolásra, összekulcsolt kezekre, nyitott lélekre, menyeyei Atyánkkal való összekapcsolódásra, ígében megtisztulásra, egymásnak örvendező találkozásokra számíthatunk. A kötet olvasása olyan, mintha valóban együtt ülnénk egy nappaliban egy kávé mellett, s egymásra is figyelve együtt figyelne író és olvasó a testté lett Igére, Krisztusra.

A legfontosabb dolgok kerülnek szóba, hitépítő, lelkünk mélyéig hatoló gondolatok és egyszerű, hétköznapi történések, amelyek humorral és bölcsességgel, ízléssel, mértékkel, pont jó helyen és az üzenet

eljuttatását segítő módon jelennek meg. Kőszeghyné Raczkó Zsuzsanna igei áhítatainak kis kerettörténetei akár a mieink is lehetnének – mindjárt kifejtem, miért –, magunkra fogunk ismerni, vagy épp rácsodálkozunk: „Így is lehet?”

A tavalyi évet naplószerűen dokumentáló történetek színei a lényegét láttatják: az írások középpontját, akiről és akiért a sorok születtek: Istent, aki megtart, aki Jézusban, a mi Urunkban megvált, s aki Lelkével megszentel. Milyen jó ilyen friss, őszinte, kedves, személyes történetek útján bekapcsolódni a szerző biznyságtételébe! És áldás megérezni, hogy a hit, az Istennel nap mint nap együtt élő-lélegző élet a miénk is, mert Atyánk hozzánk éppúgy szól, cselekszik, tenyerén hordoz, mint ahogyan arról a szerző tanúságot tesz!

Aki még nem járt a balatonboglári parókian, élethű képet kap a rózsalugasos kertről, a négy gyermeket nevelő család mindig mozgalmas életéről a járvány első évében. Ahogy olvassuk a sorokat, feltehetjük a kérdést: hogyan lehetne olyan eseménydús életet élni, olyan értékes emberekkel találkozással, szépséges virágokkal, szitakötővel, mókussal és a tőle „ajándékba kapott” diófával, pici „feltámadáskerttel”, gyógy- és fűszernövényekkel, ezerszínű világban, amint szerzőnk?

A válasz a *Napi falatok* lapjain megtalálható. Mindannyian rengeteg ajándékot kapunk az Úristentől! Ha más-más külső keretek között élünk is, de az Isten teremtette világ szépségét, az embertársainkban kapott értékeket, a ránk bízott hivatást fel-

Kőszeghyné Raczkó Zsuzsanna: *Napi falatok*. Luther Kiadó, Budapest, 2021. Ára 2900 forint. Megrendelhető a kiadó webáruházában (bolt.lutherkiado.hu), és megvásárolható az Üllői út 24. alatti könyvesboltban.

ismerhetjük, annak örülhetünk, benne kiteljesedhetünk, hálával átvehetjük Atyántól. A könyv az isteni szeretetről szól, amely kivétel nélkül mindenkit körbevesz. Nyitott-e rá a szívünk? Válaszolt már a lelkünk Jézus hívására? Még ma megtehetjük, s holnap és holnapután is újra úgy ébredhetünk, hogy az élet Ura hordoz minket.

A könyv értékes mondanivalójához szép, elegáns küllem társul. Ha szabad mondani, nőies, ízléses, finom. A szerző és a kötet tartalmának belső harmóniáját tükrözi a formátum, a levendulilla borító, a grafika és a mellékelt könyvjelző, Mező Beatrix Alice munkája. Gazdagítják az írásokat a szöveget illusztráló fotók és grafikák.

A kötet végére érve, letéve kávécsészénket, hiszem, hogy megtanultuk: „Megköszönni a mai napot, a kegyelmet, a szeretetet, azt, hogy élek, hogy ölelhetek, szerethetek. Hálát adni a csodáért, amely, hiszem, hogy sokszor észrevétlenül, de jelen van nemcsak a saját, hanem mindannyiunk életében.”

■ S.-K. D.

Kutatóként is szolgálatra teremtettünk

Találkozás a Széchenyi-díjas Mesterházy Ákos professzorral

A Magyar Közlöny március 15-i számában jelent meg a nemzeti ünnepünk alkalmából Áder János köztársasági elnök által kitüntetettek listája. A legnagyobb magyarról elnevezett Széchenyi-díjjal a tudományos élet kiemelkedő alakjait jutalmazták. Idén a díjazottak között Mesterházy Ákos agrármérnök, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja, a szegedi evangélikus gyülekezet korábbi felügyelője, johannita lovag neve is olvasható. Az elismeréseket a jelenleg érvényben lévő járványügyi korlátozások miatt később adják át.

– Professzor úr édesapja Mesterházy Ferenc evangélikus lelkész volt, aki a második világháború idején katonalelkészként szolgált. Ennek a következménye, hogy ön az akkor Németországhoz tartozó Deutsch Kronében született, amelyet ma a térképen Lengyelország területén Wałcz néven találunk meg?

– Édesapám a lelkészi oklevél megszerzése után Nógrád megyében, illetve a Felvidéken, Galántán volt segédlelkész – ott ismerte meg egyébként az édesanyámat is. Amikor a nagyváradi hadapródiskola választánári állására pályázatot írtak ki, édesapám is jelentkezett. A körülbelül ötven pályázóból azért őt választották, mert a „vizsgapredikációja” maradéktalanul teljesítette a pályázati kritériumot: pontosan öt perc volt... A második világháborúban a szovjet front elől nyugatra menekítették az iskolát, így jutottak el a szüleim is Stettin – ma Lengyelország, Szczecin – mellé. A háború után édesapám egy ideig Győrben volt püspöki titkár, majd Keszthelyen szolgált egészen a nyugdíjba menetelig.

– Ilyen családi háttérrel nem merült fel, hogy ön is lelkész legyen?

– De igen, azonban engem emellett sok minden más is érdekelt – például a csillagászat, a régészet és a mezőgaz-

FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

daság. Abban, hogy végül világi hivatást választottam, édesapám is megerősített. Azt mondta ugyanis az egyik beszélgetésünkön: Istent nem csak lelkészként lehet szolgálni.

– Az 1960-as évek elején mennyire volt nehéz papgyerekként felsőoktatási intézménybe bejutni?

– A továbbtanulásom évében, 1963 tavaszán törölték el a származás szerinti megkülönböztetést az egyetemi felvételen. Ennek ellenére egyértelművé tették, hogy a családi háttér miatt például tanár nem lehetek, de kutató talán igen. Így végül a Keszthelyi Agrártudományi Főiskolára jelentkeztem, ahova a felvételen elért

maximális pontszámom ellenére is némi fenntartással vettek fel.

– A Széchenyi-díj indoklása szerint ön ezt a kutatóknak adható legmagasabb állami kitüntetést a „Magyarország számára kivételesen értékes tudományos pályafutása során a növénypatológia és -nemesítés területén elért kiemelkedő, nemzetközi szinten is jelentős eredményei, valamint a búzában, illetve a kukoricában felhalmozódó mikotoxin mérgezőanyag mennyiségének csökkentését célzó védekezési stratégia kidolgozójaként végzett kimagasló színvonalú munkája elismeréseként” kapta. Hogyan kezdett el növénynemesítéssel foglalkozni? ►

FOTÓK: MESTERHÁZY ÁKOS ARCHIVUMÁBÓL

Mesterházy Ákos professzor kukorica csöpenész-fertőzöttségének értékelését végzi

– Már a főiskolai évek alatt érdekeltek a növénybetegségek, ezért a diploma megszerzése után is ezzel a témával foglalkoztam. 1970-ben a búza fuzáriumjártványa nagyon súlyos károkat okozott a mezőgazdaságban. A fuzárium párás, meleg időjárást kedvelő és főként a kalászosokat megtámadó gombacsoport, amely többféle toxint – közöttük mikotoxinokat –, azaz mérgeanyagot termel. A mikotoxinok az étellel az emberi

vagy állati szervezetbe jutva súlyosan vese- vagy májkárosító, rákkeltő hatásúak, illetve megzavarhatják a nemihormonháztartást is. Létezik olyan mikotoxin, amely a női nemi hormonnal egyenrangú hatást fejt ki. Ha például két-három éves gyerekek kapnak olyan müzlit, amelyben ebből sok van, akkor megduzzadnak a melleik, ha pedig hosszú ideig kapják, akkor akár egyéb pubertáskori tünetek is jelentkezhetnek. A fuzáriumjártvány ha-

tásaival szembesülve határozottam el fiatal kutatóként, hogy a továbbiakban ezzel a növénybetegséggel fogok foglalkozni. S hogy még mindig mennyire aktuális a probléma, azt jól bizonyítják a statisztikai mutatók: az 1970 óta eltelt öt évtizedben három-négy évente felüti a fejét hazánkban a fuzáriumjártvány, hatalmas károkat okozva – ez adott évben az ötven-százmilliárd forintot is elérheti.

– Ezek után, ha én a boltban lisztet, müzlit vagy bármilyen pékárut veszek, mennyire lehetek nyugodt afelől, hogy nem toxinszennyezett terméket emelek le a polcról?

– Amióta tagja vagyunk az Európai Uniónak, ránk is vonatkoznak az élelmiszer-biztonsággal kapcsolatos toxinlimitek. Így például a malomiparban bizonyos toxinhatar felett nem vehetnek át búzát őrlésre. Magyarországon körülbelül öt-millió tonna búza terem egy évben, ebből humán használatra – például pékáruk készítésére – csak másfél millió tonnát használnak fel, azaz a szükséges mennyiségű egészséges búza országosan még járványos évben is biztosítható.

– Ahogy említette, ezek a mikotoxinok nemcsak az emberi, hanem az állati szervezetre is veszélyesek.

– A hatvanas évek elején Angliában egy pulykatenyészetben néhány nap alatt tízezer állat pusztult el. A vizsgálatok kiderítették, hogy ezt a szörnyűséget az eledelként adott trópusi importtermék-

Balra a fertőzésre nagyon fogékony, jobbra az ellenálló kukorica hibrid

Búzaszemek a fertőzés után: balra a fertőzésnek ellenálló, jobbra a fertőzésre nagyon fogékony búza – a fehér szemek betegek

ben található aflatoxin okozta, amelyet később a kukoricában is megtaláltak, de búzában nincs hazai előfordulására adat. Erről a vegyületről később az is kiderült, hogy nagyon komoly rákkeltő hatása van, így hát egyáltalán nem szabad lebecsülni az állatok takarmányozására szánt kukoricát vagy olyan terményeket, amelyekben aflatoxin előfordulhat. Ha a takarmánybúza rossz minőségű, komoly kárt tud okozni az állatállományban – például elhullást, rossz súlygyarapodást, szaporulatnevelési gondokat –, de a hús révén az aflatoxin az emberi szervezetbe nem jut be. Azonban a tejfel igen, ezért e téren drákói szabályozás van érvényben. A toxinszennyezett termény természetesen exportra is alkalmatlan.

– **Ön és a munkatársai nemzetközileg is jegyzett eredményeket értek el a növénykutatás területén. Szegei kutatóintézetük, a Gabonakutató Nonprofit Kft. ma a világ egyik vezető laboratóriuma. Tudomásom szerint több külföldi kutatócég létrejöttében segédkezett professzor úr is.**

– A gabonakutatóban – illetve jogelődjében, a Gabonatermesztési Kutatóintézetben – az országban elsőként mi vizsgáltuk a búza- és kukoricafajok fuzáriumrezisztenciáját, ellenálló-képességét. Olyan egyedülálló vizsgálati módszert dolgoztunk ki, amellyel mi tudjuk a világon a legpontosabban mérni, mennyire ellenálló vagy fogékony a növény, és ez hogyan viszonyul a toxintartalomhoz. Előállítottunk igen ellenálló búzatörzseket, és olyan jó ellenállósággal rendelkező búzafajták előállításában is részt vettem, amelyek ma köztermesztésben vannak. Ugyanúgy felfedeztünk jó vagy nagyon jó ellenállósággal rendelkező kukorica hibrideket is. Szerepem volt a ma világszerte kiváló munkát végző osztrák, német és norvég kutatóegyetemi tanszékek továbbfejlesztésében, ahol az elgondolásainkat is hasznosították. Az elmúlt évtizedekben például Németországból, Ausztriából, Norvégiából, Egyiptomból érkeztek hozzánk tanulmányútra szakemberek. Ennek nyomán ma már komoly kutatóintézetek működnek ott is. Emellett amerikai, kínai, kanadai és mexikói növénynevelési intézményekkel is szoros kapcsolatot tartunk fenn.

– **Mi a megoldás a növényi gombafertőzések ellen?**

– A fuzáriumbetegségekkel nem félni kell, hanem felkészülni rájuk, illetve vé-

dekezni ellenük. A megoldás a növénynevelés, azaz az ellenállóbb fajták előállítás. Mivel az ellenállóság nem teljes, a rezisztenciát megfelelő agrotechnikával és gombaölő szerek permetezésével is ötvözni kell.

– **A növénynevelés viszont nem beavatkozás a teremtés rendjébe?**

– Azt gondolom, nem. A teremtéstörténetben olvashatjuk az Úr parancsát: „...töltsétek be a földet, és hajtsátok uralmatok alá!” [1Móz 1,28] Nyilván ezt felelősségteljesen kell tenni. Nem véletlen az sem, hogy a tudomány minden ága épp a zsidó–keresztény valláskör területén fejlődött ki. Hitünk szerint ugyanis Isten nem a növényekben, az állatokban vagy a tárgyokban lakik, emiatt ezek szabadon kutathatók. A tudományos felismeréseket pedig kötelességünk embertársaink támogatására, valamint a ránk bízott flóra és fauna megőrzésére használnunk. Kutatóként is szolgálatra teremtettünk.

– **Erre a gondolatra emlékeztet a professzor úr által viselt johannita nyakkendő is?**

– Igen. Az alapszabály rövid összefoglalása szerint a johanniták feladata a hitet védeni és a szegényeket támogatni.

– **Bővebben pedig a johannita lovag „törekszik egy olyan testvériség megvalósítására, amelyben mindenki egymást szolgálja, azzal a tehetséggel, amelyet ki-kí Istentől ajándékba kapott”. Ön az igehirdetés adományát is ajándékba kapta: kiadásra vár az a prédikációskötet, amelyben összegyűjtötte az 1990-es évek elején és később elmondott igehirdetéseit.**

– Egy lelkeszávtás során 1992–1993-ban fél évig nem volt lelkeszünk, a gyülekezet felügyelőjeként pedig az igehirdető szolgálatok jelentős részét én vállaltam. Mindenki tette a dolgát, és egyetlen alkalom, biblióra sem maradt el. A felkészülésben nagy segítséget kaptam az apám és az apósom, Scholz László könyvtárából származó könyvekből. Az igehirdetés feladatát mindig örömmel végeztem. Az elmélyedés órái a kegyelem ritka pillanatai voltak. Amire a hétköznapok sodrában ritkán maradt idő, arra most hirtelen lett. A gyülekezeti tagok visszajelzései, valamint lelkeszeim véleménye is arra indított, hogy ezeket az igehirdetéseket összegyűjtsem, abban bízva, hogy talán szélesebb körben is használhatnak Isten ügyének.

■ BODA SZUSZA

Névjegy. Mesterházy Ákos agrármérnök, növénynevelési, a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) rendes tagja. Kutatási területe a búzanevelés, a növényi rezisztencia (ellenállás) és az élelmiszer-biztonság. 2005-től a szegei Gabonakutató Kft. (előtte Gabonatermesztési Kutatóintézet) kutatóprofesszora, tudományos igazgatóhelyettese.

1967-ben szerzett diplomát a Keszthelyi Agrártudományi Főiskolán. 1970-től az MTA Növényvédelmi Kutatóintézetében dolgozott. 1972-ben került át a szegei Gabonatermesztési Kutatóintézetbe. 1993-ban az intézmény tudományos tanácsadójává nevezték ki. 2005-ben az időközben céggé alakult intézet biotechnológiai és rezisztenciakutatási főosztályának vezetésével bízták meg, valamint tudományos igazgatóhelyettesként is dolgozott. Emellett a Szegei Tudományegyetemen és a Szent István Egyetemen kezdett el oktatni.

2007-től a Magyar Tudományos Akadémia levelező, 2013-tól rendes tagja. Számos magyar és nemzetközi tudományos szervezetben, illetve szakfolyóiratok szerkesztőbizottsági tagjaként is aktívan tevékenykedik. Több mint négyszáz tudományos publikáció szerzője vagy társszerzője.

Díjai közül: Akadémiai Díj (1992); MTA Arany János kuratóriumi díj (2001); Darányi Ignác szakkuratóriumi díj (2001); Magyar Köztársasági Arany Érdemkereszt (2005); Baross László-émlékérem (2009); Fleischmann Rudolf-díj (2012); Gábor Dénes-életműdíj (2015); Széchenyi-díj (2021). A szegei evangélikus gyülekezet tagja, korábbi felügyelője, johannita lovag.

Postaláda

Budapestre utaztunk a fiammal egy vizsgálatra. Nyár volt, tikkasztó meleg, és bár sietnünk kellett volna, a gyermek megéhezett, megsomjazott, elfáradt a rohanásban. Nem túl lelkesen lassítottam, de láttam, hogy nem fogja bírni az iramot, hát körbenéztem, hol tudnánk leülni egy rövid pihenőre.

A park, még a régi, gyöngykavicsos, kis játszótérrel és szobrokkal tagolt hely. Itt-ott kopott piros padok, de amelyik árnyékban van, az mind foglalt már. Kutyasétáltatók üldögélnek rajta, általában egyenként. Valahogy nem beszélgetnek, inkább a telefonjukat nyomkodják. Lassan lépkedünk, nézelődünk, már napos pad is jó lenne, csak legalább rá lehessen ülni, de azt sem találunk egy darabig.

Végre megpillantok kettőt egymás mellett. Odasietünk, a fiam le is ül. Derűsen néz körül, a szendvicset kéri. Nekem azonban hirtelen rossz érzésem támad. A másik padon pihen egy férfi. Feje alatt huzattalan takaró, az inge a támlán, a mellkasán egy könyv van kinyitva, mintha csak belebóbiskolt volna az olvasgatásba. A mi padunkon is van egy hasonló takaró, párnává hajtogatva. Zavarba jövök. Ez tehát valakinek a helye, majdhogynem a szállása. Lehet, hogy csak sétált egyet, mi meg elfoglaltuk. Talán más holmi is van a takaróba tekerve. De a gyerek éhes, túl bonyolult lenne ezt most elmagyarázni neki. Kezébe nyomom a jellegzetes utazásszagú szendvicset, én magam csak megállok mellette. Egyfajta készenlétben vagyok, hogy ha menni kell, ne ijedjen meg a fiam.

Mégis meglepődöm, mert éppen a hátam mögül érkezik meg a takaró gazdája. Hirtelen felkapja a holmiját, és pironkodva áthurcolkodik a másik pad végébe. A fekvő férfi felül. Méregetjük egymást egy percig. A fiam is felfigyel a jelenetre, egész autista naivsága benne van abban, ahogyan megszólal:

– Jó napot, bácsik! Kértek szendvicset? Anya nektek is ad.

Még a levegő is megáll egy pillanatra. Senki nem néz a másikra, de mindenki figyel.

– Ööö... Jó napot! – nyögöm ki én is esetlenül.

– Igen, jó napot – felel az, amelyiknek elfoglaltuk a padját. – Üljön ám le nyugodtan. Ez nem magánterület, csak úgy otthagytam a cuccomat. Tudja, könyvért mentem.

Hirtelen kikerekedik a szemem. Le is ülök önkéntelenül, ami nagyon jó, érzem a lábamban, hogy feszítette a fáradtság.

KÉPUNK ILLUSZTRÁCIÓ

– Könyvért? – kérdezek vissza.

– Igen. Tudja, lomtalanítás van a másik tömbnél, és szokott kitéve lenni könyv is. De most nem találtam. Lehet, hogy megelőzött valaki. Hát... próba, szerencse – mosolyodik el. Borostás állát simogatja.

A fiam jóízűen eszik. Már a második kenyeret tünteti el. Barátságosan és állandóan mosolyog. Ha nem nyűgös valamitől, akkor mindig kedves.

– És milyen könyveket olvasnak? – érdeklődöm még mindig meglepetten.

– Én inkább klasszikusokat szeretek. Egyébként azokból egész sorozatokat lehet időnként találni. Lali bírja a kimit, a sci-fit, a ponyvát is. Neki mindegy, csak betű legyen.

– Ja – nevet a másik. – Én a lapokat is el szoktam olvasni, mindent, amit lelünk. Karesz szerint az igényességet meg kell

őrizni, mert az a méltóságunk, de hát mit csináljak, nekem csak maga az olvasás számít. Jólesik, kikapcsol, tudja. Van egy idős férfi itt a hátsoron. Az, ha elolvasta az újságot, ide szokta összecsavarva becsúsztatni a két deszka közé. Ez a postaládánk – mutatja derűsen.

– Megértem – bólintok. – Én is könyvmoly vagyok.

– Betűkényszeres – toldja meg vigyorgva a fiam. – Apa mondta.

Összemosolygunk. Békés nyári szellő lebbenti meg az ágakat.

Magocskák

„elhagyódní”. Azóta teszem ezt, amióta egy hosszú várakozás alkalmával az egyik vasútállomáson találtam egy ilyen „direkt elhagyott” könyvet. Még üdvözet is volt benne. Egy ismeretlen rokon lélek kedvessége. Olyan hálás voltam akkor érte, hogy rászoktam magam is erre az adakozásra. Most két könyv is volt nálam. Egy klasszikus meg egy Rejtő. Annyira megörültem neki, hogy azonnal megálltam, és kivettem a hátizsákból őket.

– Tedd a padra a bácsiknak! – biztatam a fiamat.

Ő elbizonytalanodva nézett rám, aztán a két férfira. Elpirultam, hogy ilyen kényelmetlen helyzetbe hoztam. Talán nem akart ebben részt venni, úgyhogy nem is firtattam, magam tettem le a könyveket.

– Nem oda kell – szólt a lehető legkétségbeesettebb hangján.

– Itt szeretném hagyni nekik – sűgtam, hátha megérti, de csak toporgott zavartan. – Mi a baj, kicsim? – húztam közelebb sóhajtván. Egy autista gyerkőc gondolatainak megfejtése (megsejtése?) ma is olyan rejtélyes számomra, hogy felér a napi nyelvleckékkel.

– A postaláda... – motyogta, és mutatta a kezével is a pad támlái közötti rést. – Oda kell tenni. Látod?

Aztán mivel nem mozdultam – a meglepetéstől vagy a gondolattól, hogy olyan közel menjek –, ő maga vette fel és vitte oda a két könyvet. A postaládaiba. Leesett persze mindkettő, nem sikerült úgy föltekernie, ahogy egy újságot lehet. A két férfi is elmosolyodott, aztán az egyik megszólalt:

– Várj csak! Tegyük fel, hogy most éppen kinn vagyunk, és a postás a kezünkbe adja a küldeményt. Ehhez mit szólsz?

– Jó – feleli vigyorogva a fiam.

– Köszönjük szépen, postás bácsi – integet neki a másik férfi is, a Lali nevű.

– Nem is vagyok postás bácsi – sűgja nekem, mert a realitás mindig is fontos volt számára. De látszik rajta, hogy mégis sejti, mit kellene most tennie.

– Nagyon szívesen – felel komolyan. – Legyen máskor is szerencsénk – köszön el most már magabiztosan.

– Legyen – mondja az egyik. Eszembe jut, hogy ez most olyan volt, mint egy „ámen” az imádság végén.

Megyünk kézen fogva a fiammal. Még sokáig integet utánunk a két padlakó.

Ahogy eljön a tavasz, minden évben – javíthatatlan álmodozókként – vetni kezdünk. Falun élünk, körülöttünk szinte mindenki ezt csinálja. Nem is tűnik olyan nehéznek az egész. Csak pár tasak magot kell beszerezni. Lesz itt minden: borsó, zeller, karalábé, brokkoli, kínai kel, sárgarépa, petrezselyem, édes apró paradicsom. Nem fogunk vagyonokat költeni rájuk, és ráadásul biztosan friss lesz, amikor hozzájutunk. Nagy a kert, van föld bőven, de amíg kinn nincs elég meleg, addig benn az ablakokban nőhetnek a kicsi palánták.

Nekilátunk. Kis tálkákban sorakoznak az apró cserepek. Próbáltunk már tojáshejban, papírpohárban is nevelgetni egy-két magocskát, de így valahogy a tálcán sorakozva hihetőbbnek tűnik, hogy ki is kel majd valami. Bizakodunk javíthatatlan álmodozóként. Mert a magvető példázata sajnos nem túlzás. Valóban számítani kell a fülük botját sem mozdító magokra is. Pedig itt se sziklás talaj, se madarak, se tövisek, csak a jó sötétbarna anyaföld, és mégis: van, ami kikel, van, ami nem. Magyarázat eddig nincs.

A salátát például egy magasabb, régi tálcára raktam földbe. Itt süti a nap az ablakban, öntözöm (lágú vízzel!), lesem, dédelgetem. A fele kibújít, szépen növekszik. A másik fele meg se rezzen. Elképesztő. Az öt tökpálánta közül egy érte meg a háromlevelű kort. Pedig van alatta mindenféle tápanyagokban gazdag, extra föld. Mégis így van. Minden évben.

Végül a legtöbbször eljutunk odáig, hogy palántát veszünk, mire a kiültetés ideje eljön. És a termés még akkor sem biztos. Tudom, nem vagyok ezzel a beismeréssel olyan nagy reklámja a földművelésnek, de a tények akkor is tények. Már kifagattam másokat is. A nagy területeket művelő gazdák komolyabban válogatják a vetőmagot, többfélét vetnek, pontos terv szerint dolgoznak, hatalmas energiát fektetnek bele a munkába, mégis minden év meglepetés nekik is. Van, ami nincs a hatalmunkban.

Azért foglalkoztat ez most különösen, mert ezen a tavaszon néhány magocskáért a szokásosnál jobban izgultam. Idén az online oktatás kezdete előtti pénteken borítékokba tettem az elkészített feladatokat a gyerekeknek, hogy biztosan mindenki megkapjon mindent. Ezekbe akkor egy-egy kis tasak magot is tettem minden hittanosomnak.

Személyesen vittem el az összes helyre, ahol tanítok, kézből kézbe kapták a lurkók. A magok tehát eljutottak a rendeltetési helyükre. Hogy tisztességes legyen, amit kértem tőlük, magam is elvettem egy-egy tálkába a saját kis csomagomnak a tartalmát, hogy a különböző falvakban lakó gyerekekért el ne felejtsek naponként – legalább minden öntözéskor – könyörögni akkor se, ha nem látom őket élőben.

A kis növények hajladoznak, egyik kisebb, másik nagyobb. Melyikből mi lesz? Csak az Isten tudja.

■ F. T.

FÉPÜNK ILLUSZTRÁCIÓ - FOTÓ: OKSANA RADCHENKO

■ FÜLLER TÍMEA

Ami az örökkévalóság szempontjából fontos

Beszélgetés az Evangélikus.hu új felelős szerkesztőjével

Egyházunk központi internetes portáljának, az Evangélikus.hu-nak az élén április 10-től új felelős szerkesztő áll Vitális Judit személyében, mivel az eddigi szerkesztő, Horváth-Bolla Zsuzsanna ezentúl – a nyugdíjba vonult Nagy László utódjaként – az evangélikus rádió- és televízió-műsorok szerkesztéséért felel. Judit neve sok olvasónknak ismerősen csenghet, hiszen korábban az Evangélikus Élet csapatát erősítve hat éven keresztül – kislányai megszületéséig – nemcsak a szerkesztőségi titkári feladatokat látta el, hanem rendszeresen írt is lapunkba. A honlappal kapcsolatos tendők mellett májustól magazinunk hírszerkesztői feladatkörét is átveszi a szintén nyugdíjba vonuló T. Pintér Károlytól.

– Amikor 2006-ban az akkor még hetilap *Evangélikus Élethez* jöttél dolgozni, az én szerkesztőségi titkári munkakörömet vetted át, mivel engem az akkor műtetre váró T. Pintér Károly főszerkesztőnek a helyetteseként a lap szerkesztésével bíztak meg. Arra is emlékszem, hogy az Albertiben rendezett médiaműhelyünkön találkoztunk először.

– Újságírás-kommunikáció szakon voltam végzős főiskolai hallgató 2005-ben. A nagypapám, Vitális György geológus – volt fasori diák, aki az újraindulás után tanított is az evangélikus gimnáziumban – rendszeresen elhozta hozzánk az *Evangélikus Élet* korábbi számainak. Az újságban olvastam, hogy a szerkesztőségi munkatársai tavaszi médiaműhelyt szerveznek. A monori gyülekezet tagjaként én készítettem a gyülekezeti hírlevelünket, ezért különösen is örültem a szakmai továbbképzésnek. A következő év januárjában pedig azzal hívtak fel a főszerkesztő úr, hogy nem mennék-e az újsághoz dolgozni. Örömmel mondtam igent. Pályakezdőként az *EvÉletnél* tapasztaltam meg a gyakorlati újságírást, illetve ott láttam bele a lapszerkesztés fortélyába.

– Idővel azonban nemcsak cikkeket írtál, hanem rovatszerkesztői feladatokat is elláttál.

– A kéthetente jelentkező ifjúsági oldalt szerkesztettem öt évig, az újság magazinná válásáig.

– Időközben a magánéletedben is fontos változások történtek.

– Zsolczi Balázssal 2010-ben házasodtunk össze. Ő festőművész, illetve angol – vizuális kultúra szakos középiskolai tanár. 2012-ben született Anna lányunk, két év múlva Lilla, majd 2017-ben Emma. A férjem kecskeméti, így a „hírös városban” raktunk mi is fészket. Az evangélikus gyülekezet életébe szintén örömmel kapcsolódtam be. Korábban Balázs édesanyja volt presbiter, most ő az.

– Miért tartottad fontosnak, hogy részt vegyél az egyházunk által 2019 szeptemberében indított gyülekezeti munkatárs-képző tanfolyamon?

– Lányaink révén sokszor ott voltam a vasárnapi gyermekfoglalkozásokon, szülőként pedig nagyon sok hitbéli kérdéssel szembesítenek a gyermekeink. Abban bíztam, a munkatársképzőn segítséget kapok ahhoz is, hogy jól válaszoljak az Istennel, Jézussal kapcsolatos kérdéseikre. Ezeknek a havi alkalmaknak végül egy olyan hozadéka is lett számomra, hogy közel egy éve együtt dolgozom az Evangélikus Pedagógiai Intézettel, közismertebb nevén EPSZTI-vel. Az intézet honlapjának *Egybecsengés* című rovatába készítek páros interjúkat elsősorban pedagógusokkal. Így szeretném az evangélikus nevelés sokszínűségét és értékgazdagságát minél sokrétűbben bemutatni.

– 2019 szeptemberétől a Kecskeméti Médiacentrumnál dolgoztál szerkesztő-újságíróként. Idén április 10-től azonban egyházunk központi hírportáljának, az Evangélikus.hu-nak vagy a felelős szer-

FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

kesztője, májustól pedig magazinunknál ellátod a hírszerkesztői feladatokat is.

– Nagyon szerettem a kecskeméti szerkesztőségben dolgozni, és magamtól nem váltottam volna munkahelyet. A Luther Kiadó megkeresése azonban nagyon megdobogtatta a szívem, a vívódás napjaiban pedig aztán minden impulzus abba az irányba mutatott, hogy itt akar látni az Úristen. Azért is örülök az új feladatnak, mert míg a világi sajtóban jellemzően az aktuális, ideig-óráig érvényes, érdekes hírekkel kell foglalkozni, addig az egyházi médiában az igazán fontos – ha úgy tetszik, az örökkévalóság szempontjából fontos – üzenetre, a jó hírre lehet koncentrálni.

■ BODA ZSUZSA

Tisztelet a gyógyítóknak

Evangelikusok köszönik

A koronavírus-járvány harmadik hulláma a korábbiaknál jóval erősebb. Valószínűleg nemigen van már hazánknak olyan lakosa, akinek legalább egy rokona, barátja, ismerőse ne lenne valamilyen módon érintett. A betegek mellett a gyógyításban részt vevőket is rendkívüli módon próbára teszi ez a veszélyhelyzet, mind fizikailag, mind lelkileg. Szerkesztőségünk gyülekezeti tagokat, felügyelőket, presbitereket kért arra, hogy osszák meg olvasóinkkal az ezzel kapcsolatos tapasztalataikat, így is kifejezve hálánkat az egészségügyi intézményeknek, az ott dolgozóknak a pandémia idején végzett emberfeletti munkájukért. A beérkezett írásokból közlünk válogatást.

Öcsémnek és sógornőmnek szeretettel és hálával. Hála Istennek, nem voltam covidos, aki pedig elkapta a családukból, az baj nélkül átvészelte. A közvetlen közelemben azonban van egy család, akiknek szeretnék így, nyilvánosan köszönetet mondani. Ha nem is személyesen magam miatt...

Egy már nem is annyira fiatal orvos – még a kilencvenes évek elején kezdte az egyetemet – a tavaszi nagy lezárás előtti napokban tudta meg feleségével együtt, hogy útban van a negyedik gyermekük, és még éppen sikerült egy ultrahangfelvételt is készíttetniük. Ez a felvétel fontos volt, mert az édesanya súlyos betegségben esett át nem sokkal előtte, és

már maga sem volt annyira fiatal. A vizsgálati eredmények azonban öröme adtak okot: minden rendben lesz.

Minden rendben lesz, csak ne lenne ez a vírus! Ez senkinek sem jó, de van, akinek még rosszabb, például egy veszélyeztetett kismamának... Az édesapa örült, hogy orvosként csak távolról kell szemlélnie a veszélyes járványt, és kórház-igazgatóként a kórházában a pszichiátriai betegeire figyelhet. Édesapaként azt is eldöntötte, hogy erre a negyedik babára – és a másik háromra – megpróbál több időt odaszánni, hiszen a gyerekek nagyon gyorsan felnőnek, ezt már ő is látja. Így várták együtt a nyári enyhülés és az őszi emelkedő számok közepette azt a kis

negyediket, izgalommal, de aggódva is, hogy minden rendben lesz-e.

Végre két hét ráadással, tízórás szülőszobai, maszkos vajúadás után megszületett Sárika, és az édesapa megkönnyebülten és boldogan vihette haza őt az édesanyával együtt. Otthon pedig várták a testvérek, és készültek a következő szépséges pár napra, amikor édesapa végre otthon lesz, hiszen a szabadságát így időzítette: már előre kivett pár hetet, hogy együtt lehessenek.

Mindez történt egy október végi vasárnapon, ezt követte egy gyönyörű – sírós, szoptatós, büfiztetős – hétfő hatosban, majd kedden jött a központi e-mail: a pszichiátriai klinikából is Covid-kórház lesz, igazgató úr fáradjon be, és lásson neki az intézkedéseknek. És onnantól aztán nincs megállás. Sári már majdnem fél éves, és örül neki mindenki. De édesapja nem sokat látja, bár az a néhány együtt töltött óra mindig nagy öröm számára.

Imádkozzunk a kórházigazgatókért és családjaikért, hogy a mindennapi terheiket az Úristen kezébe tudják letenni!

Ittész Szilvia

Dr. Réthelyi János és Fritz Judit gyermekeikkel

FOTÓ: DR. RÉTHELYI JÁNOS ÉS FRITZ JUDIT ARCHÍVUMÁBÓL

KÉPÜNK ILLUSZTRÁCIÓ

Küzdelem a betegséggel. „Mikor azt gondoltam, hogy roskad a lábam, szereteted, Uram, támogatott engem.” (Zsolt 94,18) A hetvenhetedik évemhez közeledve a járvány második hullámának idején hőemelkedés, esélettség lett úrrá rajtam. Ez biztos nem a járvány – győzködtem magam az interneten olvasottakban bízva –, hiszen érzem az ízeket, szagokat. Helyzetem romlásával (magasabb láz, étvágytalanság, fogyás) jutottam a gondolatra, hogy orvoshoz forduljak.

Háziorvosom foglalt nekem időpontot a lakásunktól hat-hét percre található mentőállomáson működő tesztelési pontra. Az elvégzett teszt pozitív lett. A pár napig tartó magas láz csillapításán kívül intenzív C- és D-vitamin-bevitel mellett lábadoztam négy hétig, önkéntes karantént vállalva. Feleségemet köszönet illeti ápolásomért, amelyet a lakáson belüli lehetséges elkülönülés és állandó fertőtlenítés nehezített.

Háziorvosom, miután beszámoltam neki az aktuális állapotomról (beszélgetés közben elfogy a levegőm, sóhajtásnál szúr a hátam, három hete láztalan vagyok, és visszajött az étvágyam), beküldött a Covid-ambulanciára.

A bejelentkezés után mindenki átessett egy általános vizsgálaton, mely magában foglalta a fizikai állapot vizsgálatát, a testhőmérséklet- és vérnyomásmérést, EKG-vizsgálatot, és ezután lehetett bejutni a Covid-váróba. Itt találkozhattam az emberi nyomorúság számos válfajával, a hordágyon fekvő, oxigénpalackra kötött, magatehetetlen embertől a men-

tálisan sérült, örökké bolyongó betegentől a „rabláncon” vezetett elítélteig. Szinte szégyelltem magam: mit keresek én itt, hozzájuk képest engem a jó Isten a tengerén hordoz.

Az ambulancián zajló vizsgálatok korábbi egészségügyi előzményekre is odafigyelve alaposak voltak, kiegészítve labor- és röntgenvizsgálattal. Esetemben a vizsgáló orvos konzíliumot hívott össze, s ennek eredményeként három napot a kórházban töltöttem az infektológiai osztályon, ahol gyógyszereket kapva kezelték a gyulladásos tüneteimet. A zárójelentésben a házi orvosomnak feladatult adták, hogy a továbbiakban még milyen vizsgálatokra utaljon be, így újabb labor-

és röntgenvizsgálatok mellett megírtam az endoszkópiát, a CT-t, az ultrahangot, és gyulladáscsökkentő gyógyszeres kezelést is kaptam.

Összegezve a tapasztalataimat, pozitív véleményem alakult ki a házi orvostól a kórházi ellátáson keresztül a szakrendelésekig. A szakmaiság mellett megnyugtatóan hatott az emberi hang és a folyamatosan tetten érhető segítő szándék. Ez a megállapításom nemcsak orvosokra, hanem a teljes ellátószemélyzetre igaz. Helytállásukra, áldozatos szakmai munkájukra Isten áldását kérem. Az érintett egészségügyi dolgozók név szerinti megemlézése lehetetlen lenne, de fontosnak tartom jelezni, hogy ők a Fejér Megyei Szent György Egyetemi Oktató Kórház, a II. számú járóbeteg-szakambulancia és a 15. számú felnőtt háziorvosi körzet dolgozói.

Prépost Tibor

Emberséges oltakozás. Március 16., reggel nyolc óra, Szombathely, Markusovszky Egyetemi Oktatókórház, oltóközpont. Kifogástalan szervezés, viselkedni tudó, udvarias katonák és egy elképesztően korrekt orvosi és szakasszisztensi csapat!

Nemcsak ügyesek voltak, hanem a vezető főorvos asszony folyamatosan, szinte ötpercenként ránézett a már beoltott betegekre. Többnyire idős, láthatólag feszélyezett emberek kapták ezt a megnyugtató bánásmódot. Csillagos ötös! Köszönjük mindenkinek.

Németh András

KÉPÜNK ILLUSZTRÁCIÓ

Szakmaiság és tapintat. Nem a koronavírus kapcsán, hanem más szemszögből osztom meg kellemes tapasztalatomat az egészségügyről. A múlt héten szédüléssel vittem férjemet a Szent Imre Egyetemi Oktatókórház sürgősségi betegosztályára. Egész éjjel vártuk, mi lesz ott-tartózkodásunk eredménye. Sajnos a neurológiai osztályon fogták őt, ám a rossz helyzetben is ért kellemes meglepetés, olyan, amelyet még nem éltem át.

Rendkívül diszkrét orvossal találkoztunk, aki a betegek többségét elhívta a függöny mögé, hogy ne a többiek előtt beszéljék meg az adott problémát – bár így is hallható volt minden. Amikor közölte, hogy férjemnek a kórházban kell maradnia, és látta, hogy összeomlunk, kérdezte, magunkra hagyjon-e, hogy megbeszéljük a dolgot. Nem volt szükség a magunkra hagyásra, a pakliban benne volt a bent maradás, ám volt egy pillanat, amikor azt hittük, mégsem így lesz.

A férjem kedd óta itthon van, a bajjal tovább kell lépünk, de mindenképp Isten áldását kérem az orvosok, nővérek munkájára.

Csernitzky-Kiss Fáni

Egy elkötelezett házi orvos. Engem is elkapott ez a borzalom. Fejfájás, hátfájás, láz, gyengeség, ágynak esés. S innentől már nem volt kétség. Ilyenkor persze személyesen nem megyünk be a rendelőbe, de elektronikusan irány a házi orvos! Nálunk igazán magas szintű a házi orvosi ellátás, ami nem csak most jött jól...

Doktorunk nagyjából hét éve került ebbe a körzetbe, s mindjárt azzal kezdte, hogy leszerződött az önkormányzattal és a társadalombiztosítóval, majd vásárolt egy lakást, amelyet átalakított és felújított. Az egyik helyiségben az aranykezü és -szívű asszisztense, a másikban a rendelő, a harmadik meg várószoba. Ahol soha nincsenek sokan, hiszen időpontra megyünk. A doktor úr mindenkit személyesen számontart, pontosan emlékszik a bajainkra, beutalókra, vizsgálatokra, leletekre. Mosolyogva fogad, s kikérdez arról az időről, amióta nem találkoztunk. Szerelmese a szakmájának, a felkészültsége pedig lenyűgöző. Türelemmel, szeretettel elmagyaráz mindent, tanácsot, ha kell, beutalót ad. Nem kell gyakran felkeresni, mivel sokszor elég elektronikusan hozzá fordulni. Egészen biztos, hogy válaszol.

Nem volt kétséges a számára az én diagnózisom sem: ez koronavírus-be-

tegség. „Intézem a tesztelést, és visszahívom” – mondta, mielőtt letette a telefont. S valóban, egy óra múlva csengett a készülék. „Holnap délre van időpontjuk” – közölte.

Ügyesen választották ki a tesztelőbusz helyét. A stadion nagy, széles, fedett parkolójában találtak neki területet úgy, hogy egyik oldalon be-, a másikon

tén következik önöknek. Amit így első hallásra nem is bántam. Már nagyon húzott az ágy.

A doktor úr kétnaponta érdeklődött, eligazított, tanácsot adott, a feleségemet meg kiokosította, melyek azok az összetéveszthetetlen jelek, amikor már mindenképpen mentőt kell hívni, és irány a lélegeztetőgép. De nem kellett. Az Úr

KÉPŐNK ILLUSZTRÁCIÓ – ALI G. RASHIDI / UNSPLASH.COM

pedig kihajthassanak az autók. Bent pedig igazi csoda várt. „Voltak már ilyen teszten?” – kérdezte egy szkafanderes, kedves hangú, fiatal hölgy. S amikor megtudta, hogy még nem, aprólékosan elmagyarázta, mi fog történni. Tárgyilagosan, lényegre törően, kedvesen. Majd neki is látott a mintavételnek. „Úgy még három másodpercet bírjon ki, és készen is vagyunk” – biztatott, aztán tényleg befejezte a vizsgálatot. Szögezzük le: a fájdalom nem ez. Inkább olyan kellemetlen csiklandozásféléhez hasonlíthatom.

Alig pár perc elteltével megjelent egy másik szkafanderes fiatal, s kellő távolságból tájékoztatott az eredményről: ez bizony pozitív, most tehát tíz nap karán-

bár megpróbált, de most is megkönyörült rajtam. Igaz, két nehéz hét következett. Aztán elmúlt az is, s mire ismét el tudtam hagyni a szobát, kitavasodott. Az ismerős fák, virágok mintha bólogattak s köszöntöttek volna, amikor elsétáltam előttük a kertben.

A doktor úr is örömmel fogadta a negatív teszt eredményt. S amikor hálásan megköszöntem a munkáját, egy rövid e-mailben szerényen, de sokatmondóan csak ennyit válaszolt: „Hát ez is megvolt...” Majd egészen biztosan visszasietett a betegeihez.

Gyarmati Gábor

■ Összeállította: K. B.

Újabb kilenc evangélikus alapítvány, amelyeket támogathat adója egy százalékaival

Idén is lehetőség van arra, hogy az adózók rendelkezzenek az összevont adóalap után befizetett személyi jövedelemadójuk 1 + 1 százalékaról: egy regisztrált civil szervezet és egy technikai számmal rendelkező vallási közösség kaphatja meg így a támogatást. Összeállításunk újabb kilenc evangélikus alapítványra igyekszik felhívni a figyelmet, amelyeknek ki-ki felajánlhatja a „civil 1%”-ot. Támogassa adójának 1 + 1 százalékaival ön is a Magyarországi Evangélikus Egyházat és az evangélikus szeretetotthonok, nevelési-oktatási intézmények vagy gyülekezetek munkáját!

1. A Ne Aggódj Alapítványt (adószám: 18521937-1-41) az Óbudai Evangélikus Egyházközség hívei hozták létre. Céljuk az evangélikus hagyományoknak és értékeknek megfelelően a szociálisan rászorulóknak és a nagycsaládok életkörülményeinek javítása, valamint a gyermekek és az ifjúság egészséges fejlődésének támogatása. A nagycsaládok boldogulását családi napok, kirándulások szervezésével, a gyermekek és az ifjúság egészséges fejlődését különböző kulturális és sportesemények, közösségépítő ifjúsági táborok szervezésével támogatják. A *Határtalanul szeretjük hazánkat* eseményen az erdélyi Zajzon és a szlovákiai Gömör fiataljai találkozhattak.

2. A Deák Téri Evangélikus Gimnázium Deák Téri Evangélikus Gimnázium Iskola Alapítványa (18101522-1-41) az iskola rászoruló tanulóinak nyújt szociális segítséget, valamint az iskola kulturális és tanulmányi munkáját támogatja, beleértve az osztálykirándulásokat, iskolai bálakat, erdei iskolát, továbbá rászorultsági alapon az ingyenes ebédet és a rendszeres szociális támogatást. A járvány alatt elektronikus eszközökkel segítette az iskolai munkát és szükség szerint az otthon tanuló gyerekeket.

3. A Pilsai Evangélikus Egyházközség Pilsai Evangélikusok Erős Vár Alapítványa (18672693-1-13) Halkó Péter Petyusz gyógyítására gyűjtött, Péter azonban 2019-ben, súlyos betegséggel küzdve, hosszú harc után itthagya a földi világot. Az összegyűlt adományokból játszóteret szeretnének létrehozni Pilsán, emlékeztetve a jövő gyermekeit az összefogás segítő erejére.

4. A Mezőberényi I. Kerületi Evangélikus Egyházközség Erős Vár Alapítványát (18376438-1-04) 1996-ban egy Svájcban élő mezőberényi elszármazott hozta létre. Az alapítvány támogatja a szellemi fogyatékos gyermekek képzését és foglalkoztatását, a nehéz anyagi körülmények között élő tehetséges gyermekek továbbtanulását, valamint – havonta pénzbeli juttatással is – rászoruló időseket, egyedülállókat segít.

5. A Veszprémi Evangélikus Egyházi Alapítvány (18913419-1-19) célja az alapítvány élet fellendítése, az ifjúság erkölcsi nevelése, az egyházi ingatlanok fenntartása, a hitélet és az egyházi iskolák támogatása. Kiemelten segíti a veszprémi gyülekezet által alapított Örömhír Evangélikus Keresztény Óvodát, valamint minden évben az alapítvány gondozásában jelenik meg a gyülekezeti újság.

6. A Csillaghegyi Evangélikus Egyházközség Penúél Békásmegyeri Evangélikus Gyülekezetépítő Alapítványa (18075096-1-41) az Észak-Budán élő evangélikusok szociális, diakóniai, kulturális és közösségi tevékenységét támogatja. Tevékenységének középpontjában két intézmény, a Gaudiopolis Szeretetház és a Sion Nevelőszülői Hálózat támogatása áll. Az evangélikus gyülekezet közösségén túl növe az érdeklődők számára koncerteket, templomtárlatokat, író-olvasó találkozókat és érdekes beszélgetéseket szervez. Az alapítvány szerkesztésében és finanszírozásában jelenik meg a *Hét Hárs* című gyülekezeti folyóirat. Idén

kiemelt cél a Gaudiopolis Szeretetház demenciával élő idős lakói életkörülményeinek, életminőségének javítása.

7. A Bonyhádi Evangélikus Egyházközség Templom 2000 Alapítványának (18851564-1-17) célja a Bonyhád–Hidas–Kismányoki Evangélikus Egyházközséghez tartozó ingatlanvagyon (templomok, egyéb ingatlanok) karbantartásának, felújításának és fejlesztésének, valamint a gyülekezet hitéleti céljainak, programjainak finanszírozása.

8. A Beledi Evangélikus Egyházközség Tégy a Tehetségekért Alapítványa (18534984-1-08) támogatja a tanulmányaikban átlagon felüli teljesítményt nyújtó, vallásukat gyakorló evangélikus diákokat. Továbbá segíti a nehéz anyagi helyzetben levő általános, középiskolai és felsőfokú tanulmányokat folytató tanulókat. Anyagi segítséget nyújt az egyházhoz kötődő ifjúsági diákutazások megszervezéséhez (például konfirmációs tábor) is.

9. A Sárvári Evangélikus Egyházközség Luther-rózsa Alapítványa (18890246-1-18) immáron huszonkettedik éve végzi helyi közösségi programok szervezését, támogatását, továbbá hozzájárul az egyházközségben folyó munka személyi és tárgyi feltételeinek javításához.

Az evangélikus alapítványok adatai, valamint a letölthető és szabadon felhasználható grafikai anyagok az Egyszazalek.Lutheran.hu oldalon érhetők el.

Összezárván az Örökkévalóval

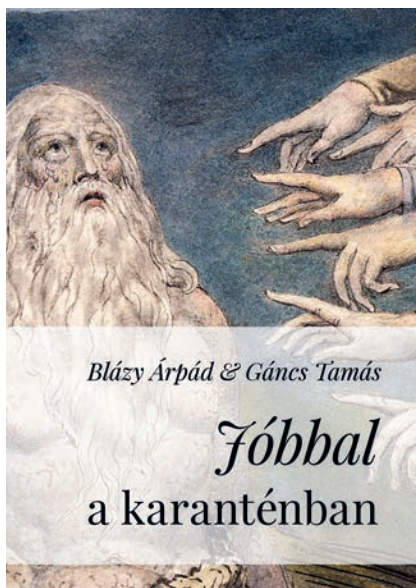
A mai Jóbokról is tud Isten

Elvitathatatlan a Jóbbal a karanténban című kötet aktualitása. Nincs olyan ember a világon, akibe még nem hasított bele a fájdalom: az élet veszteségei, sérülései között átéljük kicsinységünket, tehetetlenségünket; mindannyiunknak ismerősek ezek az érzések. A több mint egy éve tartó koronavírus-járvány pedig fokozottan ránk terhelődött. Nem ismerjük ezt a helyzetet, nem tudjuk, mik a kilátások. Senki sem elég okos hozzá. Az életünket és szeretteinket veszély fenyegeti, hát kiáltunk mi is. És nem maradunk válasz nélkül. A sok okoskodás nem elégítette ki a mi lelkünket sem, szükségünk van a tapasztalatra, hogy tud rólunk az Isten. Jób könyvében pedig éppen erről a titokról lebben föl a fátyol. Blázy Árpád és Gáncs Tamás kötete fejezetről fejezetre dolgozza fel az Ószövetségnek ezt a könyvét.

A szerzők a Budapest-Kelenföldi Evangélikus Egyházközség lelkészei, hozzájuk pedig Molnár Lilla – az egyházközség beosztott lelkésze – csatlakozott kiegészítő tanulmányával, tovább segítve az elmélyülést a témában. A szöveget jól válogatott – erős üzenetű – képek illusztrálják.

Pontról pontra kötik össze a lelkész szerzők Jób egyetemes, nagyon emberi történetét a mi mai mindennapjainkkal. A szenvedés ábrázolásán túl pedig lassan kirajzolódik előttünk egy hozzánk különösen kegyelmes, az emberhez szenvedésében egészen közel lépő Isten képe. Valahogy ennek a képnek a megértéséhez nagyon kell mindaz, amit Isten Jézuson keresztül adott nekünk, és az is, ami bennünk formálódik a vele való találkozás során. Így születik meg a szerető Isten portréja ennek a nehéz időszaknak a kellős közepén.

A szenvedés témája mindig is foglalkoztatta az embert. „Meddig még...?” – sóhaj fel egy-egy szoltárszerző. „Mester, ki vétkezett? Ez vagy a szülei, hogy vakon született?” – kérdezik a tanítványok Jézustól, amikor a vakon született emberrel találkoznak. Keresztényeknek rendszeresen nekiszegezik a kérdést – a járvány kitörése óta talán még inkább –: „Hol van ilyenkor Isten?” És hogy mennyire jelen van ez a kérdés, arról tanúskodik sok műalkotás, vers, próza is. „Miért engeded?” – fordul Istenhez Lackfi János költő. Richard Leonard jezsuita szerzetes nagy sikerű könyvének *Hol van Isten a bajban?* a címe. És ijedt-

Blázy Árpád – Gáncs Tamás: *Jóbbal a karanténban*. Budapest-Kelenföldi Evangélikus Egyházközség, 2020. Ára 3500 forint. Megvásárolható a Luther Kiadó könyvesboltjában vagy megrendelhető a webáruházban (bolt.lutherkiado.hu).

ben bizony még az is önkéntelenül „jaj, Istenem”-et kiált, aki egyébként meggyőződéses ateistának vallja magát. A fájdalom, a félelem, a nyomorúság felszínre hozza ezt belőlünk – és felelősnek, illetékesnek valahogy mindig Isten látszik először.

Hol van tehát a szenvedés idején Isten? Különös, de úgy tűnik, egészen közel. Mint ha jobban hatna ránk a fenyegetettség és

a létbizonytalanság, mint az általános jólét. Most, miközben hosszú ideig nem lehetett még istentiszteletre sem összegyűlni, igazán közösségként élni az igével és a szentségekkel, a prédikáció nyomtatásban is, videón is sokkal több emberhez jutott el, mint eddig. Nagy érdeklődést tapasztaltunk, és valós segítséget ajánlottak fel sokan a rászorulóknak.

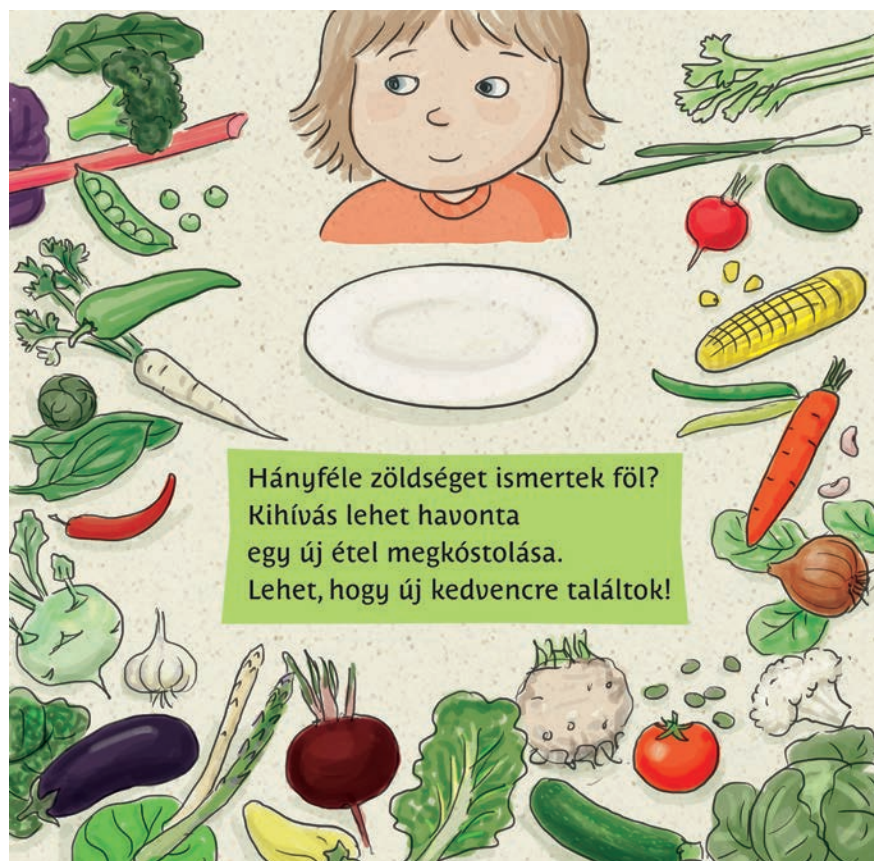
Szól a csend is. Összekötötte a távoli sorsokat valami láthatatlan szál. Fontos lett a másik ember, a kapcsolati hálónkat elkezdtük rendbe tenni, gondozásba venni. És ebben az érzékeny időszakban valahogy mélyebben és nyitottabban keressük Isten. Ha vádlón, ha lázadón, ha indulatosan is, de keressük. Mint Jób a Bibliának e különleges könyvében.

Megérthetjük, hogy a hallgató Isten is velünk lévő Isten. Hogy ha mindenki elhagyna is, ő tud rólunk. Ha valamennyi jóakarónk csak bölcseledne is, ő valóban bölcsen tartja kezében az életünket. Ha panaszkodunk, és egyesek ezen megbotránkoznak, ő azt látja meg, hogy hozzá fordultunk. Ha elkeseredésünket az Úr elé öntjük ki, akkor nem az ítélkező, hanem a könyörülő Isten néz vissza ránk. Urunk mindenképp fölébb való úr, aki kezében tartja a sorsunkat. Ha Jóbhoz hasonlóan tőle várunk megoldást az életünkre, egyszerre világos lesz a sötétségben. Elmondhatjuk, hogy nem értünk mindent, de hiszünk neki.

Mi több, ma már – túl az első húsvéton – egy minket felfoghatatlan szeretettel szerető, velünk mélységesen együttérző Isten arca jelenik meg előttünk. Aki Jézusban eljött hozzánk, és közénk állt, helyzetette ítélkezésre gyors gondolkodásunkat, nagy empátiával fordult a szenvedőkhöz, és nem utasította vissza a szenvedés poharát sem. Jób könyvének drámaiságát összeköthetjük a nagypéntek igazságtalan igazságosságával, és a kegyelem vonalai végül kirajzolódnak előttünk, mélyebb istenismeretre vezetve bennünket.

■ F. T.

Brokkoli és szárzeller

Nem tudom, ti hogy vagytok vele, én amióta figyelem a gyerekeket, alig látam olyat, aki rajongana a zöld dolgokért. A menzán a spenótos tányért tolja félre a legtöbb gyerek, a kelbimbónál elfintorítják az orrukat, a kelkáposztánál pedig pfojznak. Szegény sóska se sok jóra számíthat. A saját lányaim nyersen még csak-csak elrágcsálták, de ahogy főve meglátták, akkora undorodást csaptak, hogy sejtettem, reményem sincs rá, hogy megkóstolják. Hiába, vannak népszerűbb és látványosabb ételek.

A kicsik többsége idegen helyen a sült krumpli, rántott hús összeállításra szavaz. Ezenkívül a spagetti, a hamburger meg a palacsinta szokott még befutó lenni. Másnak a lurkók alig adnak esélyt. A nyári tábor előtt mindig hosszasan tervezgetjük a menzán dolgozókkal a menüt, hogy azért valami ebédet a hét minden napján egyenek a gyerekek.

Gyerekszúrokra sokszor vágtam szaggatóval kisautó, repülőgép, virág és szívecske alakúra a felvágottat, tekergettem gusztusos csigává a sajtokat, tornyoztam színes falatkákká a zöldséges „katonákat”, hogy kedvet kapjon hozzá a vendégsereg. Csíkos almaszeletek, mosolygó arcot ábrázoló szendvicsek álltak halmokban az asztalokon csábítóan. És még így sem mindig sikerült rávennem a megkóstolásukra a srácokat. Valaki mindig hozott egy agyon sózott és ízfokozókkal alaposan megszórt csipszfélét. Körülbelül egy krumpli súlya van egy zacskóban, de több mint háromszor annyi kalóriát és hétszer annyi zsírt tartalmaz, mint az azonos mennyiségű sült krumpli. (Pedig az sem a legegészségesebb étel a világon.) De hát ízlés dolga, nincs mit tenni, gondoltam kicsit csalódottan.

Sok év ilyen tapasztalat után nagy meglepetés volt számomra a fiam. Ő ahogy megtanult járni, hamar elszakított az ellenállhatatlan kuncsorgó pillantás tudományát is. Úgy tud nézni a mai napig, mint egy kivert kutya, olyan könyörgő, áhító tekintettel, hogy az embernek majd elolvad a szíve tőle. Ám ahelyett, hogy a boltban a többi lurkó ízlése szerint a pénztár melletti kis csokik, színes cukorkák vagy rágók után só-

hajtozna, megáll a zöldségespult előtt, és nagyokat nyelve mereszti a szemét a brokkoli meg a szárzeller felé. Ha esetleg elkerülne a figyelmemet, hogy ezek közül valamelyik van a polcon, kedvesen megkérdezi, hogy veszünk-e. És ha nem, akkor úgy biggyeszti le a száját, mint akit már csak egyetlen hajszájnnyi választ el a sírástól.

Ismerős anyukák könnyezve nevettek ezeken a jeleneteken. Azt gondolták, csak kíváncsi ez a kisfiú, vagy valamiért tetszik neki az újdonság. Aztán csak leesett az álluk, amikor a gyermek a pénztártól való távozás után egy méterrel szerteszét szaggatta a frissen tartó fóliát, kikapta belőle az áhított zöldséget, és behabzsolta. Igen, jól értették: nyersen és azonnal. Lám, lám, az ízlés. Lehet, hogy nem is csak egyféle van?

A magam részéről nincs kifogásom a zöld dolgok ellen. Ahogy sok egyebet, mostanra ezeket is megkóstoltam, azokat a dolgokat is, amelyekért gyerekként nem lelkesedtem. Mára szívesen eszem céklát és répát, karalábét és káposztát, cukkinít és rebarbarát, sőt mángoldot és padlizsánt is. A saláták meg egyenesen a kedvenceim lettek az évek során. Különösen azt szeretem bennük, hogy ha ügyesen csempézem bele, akkor immár nagyra nőtt lányaim is elfogyasztják egy-egy salátás zöldségkazalban a sóska- vagy a zellerlevelet is.

Fiam ízlése azonban erősen elgondolkodtatott. A tanítványaimmal sokat beszélgetünk arról, hogy milyenek szeretnének lenni, és mivé vágnak válni. Természetesen a divatos szakmák változnak az évek során, de az alapcélok alig. Sikerre és boldogságra vágyik mindenki. És az a furcsa, hogy ehhez nagyon sokan hozzáteszik: ezt elérni bizony csak divatos külsővel lehetséges. Elmondják, milyen változásra lenne szükségük. Legtöbbször magas, karcsú és izmos testet szeretnének. De hát nem csak magas, karcsú és izmos emberek élnek a világon.

Az is elgondolkodtató, hogy akiket igazán közel érzek magamhoz, azok se nem magasak, se nem karcsúak többnyire. (Izmos egy kis sportolással azért lehet az ember, ez nem adottság, ha-

BÓDI KATALIN RAJZAI

A formák alapján illeszd a helyükre a betűket, és megkapod az aranymondást

nem munka eredménye.) A barátaim között vannak kifejezetten alacsonyak és dundik. Akad olyan is, aki kopaszodik, szeplős, selypít vagy sántít. Egyik barátom ráadásul úgy született, hogy csak kerekesszékkal tud közlekedni. Igaz, nála talpraesettebb, találékonyabb és vidámabb teremtést keveset ismerek. De tudnotok kell, hogy az ember valahogy nem ezeket a dolgokat nézi igazán, amikor a szeretteit megtalálja.

Sokfélék vagyunk, és ez így van jól. Lánykoromban sokáig azt hittem, hogy a kék szemű, szőke, hosszú hajú lányok fognak csak férjhez menni. A férjemnek azonban – amikor megismerkedtünk – kifejezetten tetszett az én rakoncátlan barna, kócos hajam. De még ennél is jobban az, hogy derűs és barátságos

voltam. Most, hogy már a nagyobb gyerekeim találnak párt, látom, milyen különböző az ízlésük. Amiben egyformák a választott fiúk: mind kedvesek, szeretettel fordulnak az emberek felé, és törekednek a jóra. Isten pedig formálja őket, és minket is.

Ne szomorkodjatok hát, ha esetleg nem egy mesebeli arc néz vissza rátok a tükörből. Sőt nem árt tudni: ezek az idealizált szépségek valójában nem is léteznek. Jó, ha ápoltak, sportosak, igényesek vagytok a külsőtökre, de ne feledjétek: nincs általános ízlés, amely mindenkire jellemző lenne. Valahol valakinek te vagy – vagy majd te leszel – a legszebb, legkedvesebb. Mosolyogj bele a tükörbe, és adj hálát azért, hogy éppen olyan lehetsz, amilyen vagy. ■

Irány az egyetem!

Szupervizor – diakóniai mentor szakirányú továbbképzésre várják a jelentkezőket

Az Evangélikus Hittudományi Egyetem újra megnyitotta a szupervizor – diakóniai mentor szakirányú továbbképzésre való jelentkezés lehetőségét. Molnár Enikővel, a képzések szervezőjével ebből az alkalomból beszélgettünk.

– Kiket érdekelhet, kiknek lehet hasznos ez a szakirányú továbbképzés?

– Tulajdonképpen mindenki számára hasznos lehet, aki hivatása révén emberekkel foglalkozik, közösséget épít, vezet: pedagógusoknak, a szociális szférában dolgozóknak, lelkészeknek, vezetőknek, sőt pályaváltóknak is... A képzés elvégzésével képesek lesznek hivatásukat gyakorló szakemberek számára szupervíziót nyújtani, valamint közösségben mentorálási feladatokat ellátni.

– Milyen lekötöttséget jelent a továbbképzésben való részvétel?

– A képzési idő négy félév, havonta egy hétvégén, pénteken-szombaton zajlanak a konzultációk Budapesten. A vidéki hallgatók szállást kérhetnek az egyetem kollégiumában. A járványhelyzet miatt ebben a tanévben csak online órákat tudunk tartani, de bizakodók vagyunk: reméljük, hogy szeptembertől már személyesen is találkozhatunk a hallgatókkal. Az elmúlt év oktatási szempontból kihívást jelentett, de úgy gondolom, hogy jól kezelték a helyzetet a résztvevők és a trénerek is. Jól tudunk együttműködni.

FOTÓ: MOLNÁR ENIKŐ

– Indul-e államilag finanszírozott formában is a képzés?

– Csak önköltséges finanszírozási formában hirdetjük meg a szakot.

– Milyen feltételeknek kell eleget tenniük a jelentkezőknek?

– Bármely képzési területen szerzett legalább BA-szintű végzettség vagy a korábbi rendszerben szerzett főiskolai oklevél, ha-

A képzésről, a jelentkezés módjáról érdeklődni lehet az egyetem honlapján (Uni.lutheran.hu), a tanulmányi osztályon és a dkk.teol@lutheran.hu e-mail-címen. Szeretettel várjuk a jelentkezőket!

FOTÓ: LAJTHA JUDIT PHOTO

rom év munkatapasztalat és legalább harminc óra saját élményű szupervíziós folyamat szükséges. Ez utóbbinak a teljesítése nélkül is lehet azonban jelentkezni, ebben az esetben a képzés kiegészül egy három alkalomból álló tréninggel, amelynek az időpontjait a nyár folyamán fogjuk meghatározni. Az Evangélikus Hittudományi Egyetemen diplomát szerzett lelkészek esetében ezt a harmincórás szupervíziót elvégzettnek tekintjük.

– Milyen felvételi eljárás vár a jelentkezőkre?

– A felvételi vizsga két részből áll. Az egyik egy pszichológiai teszt, amelyet online lehet kitölteni várhatóan június 24–27. között, a kitöltésére egy-másfél óra áll majd rendelkezésre. Ezt pedig motivációs és alkalmassági beszélgetés követi. A felvételi eljárást az egyetem honlapján található linken lehet kezdeményezni, a személyes iratok és az iskolai végzettségeket igazoló dokumentumok feltöltésével. Egy portréfotót is kérünk a jelentkezőktől.

– Kedvcsinálóként ki tudna emelni néhány tárgyat a kínálatból?

– Nagyon érdekes és nagyon jó, hogy helyet kapott az oktatásban a *Diakóniai szemlélet a gyülekezetépítésben, nevelésben, iskolai oktatásban* nevű tárgy, a *Szupervíziós esetek a Bibliában*, a *Spirituális önismeret, a Kommunikáció és konfliktuskezelés. A Szupervíziós esetek a Bibliában* című tanegység keretében megismerhetik a hallgatók a segítő hivatás bibliai megjelenési formáit és a segítőket segítésének különféle útjait, módszereit, ahogyan arra az Ószövetség és az Újszövetség tanít bennünket. Az órák a hallgatók bibliaismereti jártasságát is fejlesztik, teológiai ismereteit is bővítik. Emellett segítik őket abban, hogy a megszerzett ismereteiken keresztül reflektáljanak a saját tapasztalataikra, és a képzésük során a szupervízió és a mentori kapcsolat elméleti és gyakorlati kérdéseit szélesebb kontextusba helyezték.

– Már csak egy kérdés maradt hátra: meddig lehet jelentkezni?

– Április 25-éig fogadja a jelentkezéseket az Evangélikus Hittudományi Egyetem. (X)

Tízéves a Keresztény Roma Szakkollégiumi Hálózat

Egy évtizeddel ezelőtt, 2011 márciusában írták alá azt a szándéknyilatkozatot, amellyel elhatározták a felsőoktatásba bekerülő cigány és hátrányos helyzetű fiatalokat szervezeten segítő intézményrendszer létrehozását. A felsőoktatásban jelenleg 1,4 százalékra tehető a cigány hallgatók aránya.

Ősszel, a tanévvel együtt el is indult az első négy szakkollégium: Debrecenben a református, Budapesten a jezsuita, Nyíregyházán az evangélikus, Miskolcon a görögkatolikus egyház fenntartásában. Ma már nyolc tagja van a Keresztény Roma Szakkollégiumi Hálózatnak, és további három állami felsőoktatási intézményben is működik hasonló szervezet. A kezdetekről, az eredményekről és a tervekről a jubileumi évfordulón a református Európa Rádió kérdezte a hálózat soros elnökét, Kocsis Fülöp görögkatolikus

metropolitát, március 26-án, péntek délután pedig online kerekasztal-beszélgetést szerveztek a tíz évvel ezelőtti intézményalapítók, a roma szakkollégiumokat létrehozó szándéknyilatkozatot aláíró személyiségekkel, négy egyház elöljárójával.

A Keresztény Roma Szakkollégiumi Hálózat létrehozásáról szóló szándéknyilatkozatot 2011. március 17-én írta alá Balog Zoltán akkori társadalmi felzárkózásért felelős államtitkár, P. Forrai Tamás jezsuita tartományfőnök, Bölcskei

Gusztáv püspök a Magyarországi Református Egyház, Fabiny Tamás püspök a Magyarországi Evangélikus Egyház, valamint Kocsis Fülöp püspök a Magyar Görögkatolikus Egyház részéről. Bölcskei Gusztáv kivételével valamennyien részt vettek a jubileumi kerekasztal-beszélgetésen, Balog Zoltán immár a Magyarországi Református Egyház püspökeként.

Az egyházi alapítókön kívül Langerné Victor Katalin, a Belügyminisztérium társadalmi felzárkózásért felelős helyettes államtitkára volt résztvevője a Varró Szilvia által moderált beszélgetésnek, közönsége pedig az intézmények vezetői, munkatársai, mai és egykori szakkollégisták, akik immár tizenegy intézményt képviseltek.

Forrás: Európa Rádió

Emlékmű a fekete március áldozatainak

A Marosvásárhellyel összeépült Marosszentgyörgyön március 27-én felavatták az emlékezetbe „fekete márciusként” beivódott 1990-es véres román-magyar összecsapás áldozatainak, sebesültjeinek és meghurcoltjainak emlékművét. A helyi római katolikus és református temető határán felállított emlékmű magyar, roma és egyetemes jelképekkel idézi fel, hogy harmincegy évvel ezelőtt a marosszentgyörgyi magyar ajkú romák a megtámadott marosvásárhelyi magyar közösség védelmére keltek.

Az avatáson Tóth László csíkszeredai főkonzul olvasta fel Semjén Zsolt ez alkalomra küldött üzenetét, amelyben a magyar miniszterelnök-helyettes felidézte: a marosszentgyörgyieknek köszönhető, hogy nem lett még nagyobb a tragédia, nem lett még több áldozat. A település polgármestere, Sófalvi Szabocs kijelentette: azért állították az emlékművet, hogy a fekete március soha ne ismétlődhesen meg, és a különböző népek békében, egyetértésben élhessenek.

A magyar Belügyminisztérium társadalmi felzárkózásért felelős helyettes államtitkárának, Langerné Victor Katalinnak az üzenetét tolmácsolva Szakács Ferenc Sándor, az államtitkárság koordinátora felidézte a szállóigévé vált mondatot: „Ne féljete, magyarok, itt vannak a cigányok!” Levelében a helyettes államtitkár megállapította: „A magyarországi és a határon túli magyarság összetartozásának ki kell terjednie a magyar ajkú cigányokra is.”

1990. március 19-én husángokkal és fejszékkel felszerelt román falusi férfiakat szállítottak Marosvásárhelyre, hogy

FOTÓ: KISS GÁBOR / MTI / MTVA

„védjék meg” a várost a magyaroktól. Az erőszakosan fellépő, sok esetben ittas férfiak feldúlták a Romániai Magyar Demokrata Szövetség (RMDSZ) székházát, súlyosan bántalmazták Sütő András író. A magyarellenes pogrom másnap is folytatódott, ekkor azonban a magyar tüntetők a segítségükre érkező cigányokkal együtt kikergették Marosvásárhely főteréről a husángos román parasztokat. Az összetűzéseknek öt halottja (három magyar és két román) és kétszázhetvennyolc sebesültje volt. Az események után a román igazságszolgáltatás kizárólag magyarok és romák ellen emelt vádat.

Forrás: MTI

Somogy–Zala evangélikus poéta prédikátorai

A Luther Kiadó gondozásában 2014-ben jelent meg a somogyi és zalai szórványvidéken hosszabb-rövidebb ideig szolgálatban állt hét evangélikus lelkész – Sántha Károly, Kutas Kálmán, Jakus Imre, Sümegi István, Sárkány András Tibor, Deméné Smidéliusz Katalin és Fabiny Tamás – irodalmi munkáiból készített, életrajzokkal gazdagított kötet. A tetszetős borítóval, Szemerei János püspök ajánlásával napvilágot látott kiadvány rövid idő alatt elfogyott. Mivel az antológia újabb – bővített – kiadása pillanatnyilag nem szerepel a kiadói tervben, a Kettős elhivatottsággal című kötet szerkesztőjének, dr. Jáni Jánosnak a jóvoltából e helyütt kínálunk teret további két somogy-zalai prédikátor költő életrajzának, illetve alkotásának „felvillantására” – a múlt századból és a jelenből.

KIRÁLY MÁTYÁS (1860–1915)

1860. szeptember 16-án született Bobán, földművescsalád gyermekeként. Tanulmányait Sopronban és Jénában végezte. 1885-ben avatta lelkésszé Karsay Sándor püspök. Kemeneshógyészen és Nemesdömölkön volt segédlelkész, ahonnan az őriszigeti (ma Ausztria, Siget in der Wart) gyülekezet hívta el parókus lelkészének.

Őriszigetről tizenöt év után került – a gyülekezet egyhangú bizalmából – Zalaegerszegre. Közel tíz esztendeig szolgálta lelkiismeretes hűséggel a miszsiói gyülekezetet. Munkálkodása idején épült fel a zalaegerszegi templom, és vele párhuzamosan kerültek helyükre a berendezései is. Magáénak érezte e szent helyet. A templom felépítését a családja ötszáz koronával támogatta.

Király Mátyás kezdeményezésére alakult meg 1906-ban a Zalaegerszegi Evangélikus Nőegylet, és az ő szolgálati idejében tartotta első látogatását a gyülekezetben Gyurátz Ferenc püspök.

Lelkészi jelentéseiben többször említette, hogy növendékei a hitoktatói munkáját nem becsülik, hanyagok, és leckéjüket nem tanulják meg. Szóvá tette, hogy Barabásszeg és Kustánszeg környékén a református hívek nem nézik jó szemmel pásztori munkáját, a szórvány más területein viszont római katolikus részről tapasztalt agresszivitást. Megemlítette, hogy tisztviselő hívei gyakran mellőzik az istentiszteleteket. Egyik jelentésében

felsóhajtott: „Mikor jön el az az idő, hogy a magyar köztisztviselő a templomban gyűjt erőt további életharcához!”

Szórványban élő híveire különös szeretettel vigyázott. Sietett megkeresni az egyetlen is. 1915 áprilisában éppen Csonkahegyhátra érkezett, hogy az oda terelgetett néhány konfirmandusának tartson egész napos foglalkozást, amikor a kocsirol leszállva – még mielőtt tanítványai elé léphetett volna – nekiszédült az iskola ajtajának, és elvesztette eszméletét. Hazavitték. Otthonában még egy hétig viaskodott a halállal, mielőtt az erőt vett rajta. A testét rejtő koporsót a város harangjainak zúgása mellett – felekezeti különbség nélkül, szegények és a város vezetői együtt – kísérték a régi városi sírkertbe. Nyughelyét a temető 1960-

13. ZSOLTÁR

Búval teljes,
Be keserves
Szegény sorsom!
Tekints reám,
Égi Atyám,
Szűnjék gondom!

Sokszor vélem:
Nincsen vélem.
Bánt a kétség,
Éjsetétség
Ha leszállott.

Éjsetétben
Úgy rémképpen
Mintha látnám:
Bósz ellenem,
Gúny megjelen
Rút orcáján!

Óh, ne hagyj el!
Szent kezdeddel
Tarts megállva!
Ha hitem győz,
Leszen a bósz
Csúfra válva.

És megáldlak,
Hőn imádlak
Álmon-ében,
Hogy jótevőm,
Megsegítőm
Vagy jó Isten.

(Evangélikus Egyház
és Iskola, 1897)

as években történt felszámolása zavarta meg. Családjá az új (ma Göcseji úti) városi temetőbe helyeztette. Emlékének méltó megőrzése az utókorra vár...

Király Mátyás versei az *Evangélikus Családi Lapban*, az *Evangélikus Egyház és Iskola*ban és a *Koszorú* füzetekben jelentek meg. Payr Sándor *Hárfahangok* című antológiájában *Az áldozat* című verse szerepel a kor neves egyházi költőinek alkotásai mellett.

KÖSZEGHY MIKLÓS (1974-)

Sokgyermekes evangélikus családból származó hívő apa és anya három gyermeke közül a középső. Balassagyarmaton született 1974. június 30-án. Az általános iskola elvégzése után autószerelőnek tanult; esti tagozaton érettségizett.

Az evangélikus ifjúsági munkában fiatal kora óta részt vett. Apai ági nagybátyja példáját követve 1995 és 1999 között lelkésznek készült Budapesten, az Evangélikus Teológiai Akadémián, ám lelkészi oklevelet – határidőn túl szerzett nyelvviszsgája miatt – nem kaphatott. Később (2015–2018 között) az Evangélikus Hittudományi Egyetem levelező tagozatán, katekéta-lelképásztori munkatárs szakon szerzett diplomát. Jelenleg hittanár-nevelőtanár szakon végzi tanulmányait ugyanott.

Teológiai hallgatóként ismerte meg Raczkó Zsuzsannát, akivel 1999-ben Gyöngön házasságot kötött. Négy gyermekük született: Levente (2000), Boróka (2005), András (2008), Hannaróza (2014).

Rövid ideig ápolóként dolgozott a gyöngyi szociális otthonban, azután másfél évtizeden át az Ecseny és Környéke

Evangélikus Egyházközség gyülekezeteiben gyülekezeti munkatársként szolgált. Parókus lelkésszé választott hitvesével részt vett az egyházközséghez tartozó leányegyházak újjászervezésében, a polányi és a somogyisili templom felújításában.

Mivel a 2014-től esperesi tisztséget is ellátó feleségét a Balatonboglár–Hács–Somogyvámosi Társult Evangélikus Egyházközség lelkészének választották, a család 2015-ben Balatonboglárra költözött. Az új szolgálati helyen Kőszeghy Miklós főállású hitoktatóként és gyülekezeti munkatársként végzi munkáját.

Irodalmi érdeklődése diákkorában kezdődött. Már tizenhat éves korában írt verseket, novellákat és esszéket. A szülővárosában megjelenő *Új Ipoly* című hetilapban 1991–1993 között mintegy huszonöt novellája, tárcája jelent meg. Később a *Makró* irodalmi antológiában (1998) jelent meg írása, majd hosszabb hallgatás után az irodalmi élet egyre aktívabb, nyilvános szereplője lett. Az *Ígéretek 9.* antológiában (Garbo Kiadó, 2013) több költeménye megtalálható, egyik versét pedig a *Magyarok vagyunk Európában – Kortárs versek iskolai és egyéb ünnepi alkalmakra* című reprezentatív kötetbe (Corvin Kiadó, 2014) is beaválogatták.

Verseinek száma megközelíti az ezret. Önálló verseskötete 2016-ban jelent meg *Élet-íz* címmel magánkiadásban. E kötet hatvankilenc költeményét tartalmazza.

Kőszeghy Miklós 2011 óta jelen van több online irodalmi oldalon is: *Poet.hu*, *7torony.hu*, *Alak-art.hu*. Lektora és szerkesztője volt (2011–2012) a *Magyar Parnasszus – az élő magyar líra csarnokának* (*Magyarparnasszus.hu*), majd a *7torony.hu-nak* (2017–2018). Ecsenyben töltött utolsó éveiben (2012–2014 között) Somogyiszilben irodalmi klubot szervezett és vezetett, Balatonbogláron pedig irodalmi estek szervezőjeként teszi lehetővé a környékbeli tollforgatók számára a találkozást és alkotásaik bemutatását. Verseit, de olykor más költők munkáit is igyekszik – saját megítélése szerint „amatőr módon” – megjeleníteni és gitárkísérettel előadni. ■

BELÉPETT AZ AJTÓN – LUKÁCS EVANGÉLIUMA 4,14-30

Belépett az ajtón, a zsinagóga ajtaján.
Összesúgtak egymás között,
majd megnyugodott tekintetük a názáreti ács fián.
Kövezték a pillantások, elcsendesült a terem,
Istent váró áhítattal vegyes csendsóhaj szállt át az éteren.
Várakozva nézték, ahogyan kibomlik a tekercs,
s pásztázó ujjak indulnak el
a profétáló rímeken.

„Az úr Lelke van énrajtam”,
szólt Ézsaiás szava,
s a folytatás már zengett,
mint valami lelket rázó, bódító harsona,
„hogy örömhírt hirdessek, szabadulást a foglyoknak”.
S a kendők alól reménykedően lehelve
halk ámenek válaszoltak,
„és a vakoknak szemük megnyílását,
hogy szabadon bocsássam a megkínzottakat”.
Riadva lábadtak könnybe a szemek,
hajlongó, billegő tánca kezdtek a vállak,
majd ég felé emelkedtek a kezek.
„hogy hirdessem az Úr kedves esztendejét”.
Szinte már látták, tapintották, és feléje nyúltak,
belekapaszkodtak, úgy óhajtották az Isten erejét!

Aztán várták a szót, az ember választát,
de ő nem mondott semmit,
sem kürtökön nem zengett,
nem mondott sem szózatot,
sem egyszerű, emelkedett imát,
csak leült, és nézte, nézte mosolyogva a vének kórusát.

Talán negyven, talán hatvan szempár függött rajta,
mindegyik, mindegyik csak azt az egyet,
a választ akarta!

„Ma teljesedett be az írás fületek hallatára!”
Törte szét a csendet száz szilánkra!
És megváltozott minden, az ámen, az áhítat,
a szemek izzó fénye,
s bennük megjelent és felriadt a féktelen harag,
és a féltő kérdés, mely a szív mélyéből ered:
„Ó, te istenkáromló szó, most mit kezdjünk veled?
Hogyan menthetünk meg, ha jönnek ellened,
és gyakorolnak majd kínzást, csonttörést,
ostorcsapást, verést és csúfolást a halandón?”

...de addigra ő már
belépett az ajtón!

Nem hiányzott Luther zoknij

Elköszönés Nagy László szerkesztőtől

„1990. május 14-én, hétfőn indultam az első forgatásra. Délelőtt az Evangélikus Országos Múzeumban forgattunk, hogy az ott felvett anyag segítségével bemutathassuk egyházunkat. Szerintem jól sikerült, ma is vállalható. Később valaki mégis maliciózan megjegyezte, hogy már csak Luther zoknij hiányzott a bemutatásból. Délután Kőbányára mentünk, hogy egy kedves presbiter kertjében vegyük fel Fabiny Tamásnak, a gyülekezet lelkészének áhítatát, az ottani szenior ifjúsági tagok körében.”

Nagy László evangélikus lelkész, rádiós és televíziós szerkesztő emlékezik így vissza arra a napra, amelyet némi túlzással médiatörténeti eseménynek nevezhetünk. Ekkor, a rendszerváltás idején készült ugyanis a Magyarországi Evangélikus Egyház legelső televíziós magazinja. Nemeskürty István volt akkor a televízió elnöke. Laci abban az időben az *Evangélikus Életnél* dolgozott, és Harmati Béla őt bízta meg az evangélikus adások szerkesztésével. Olyan útra lépett, amelyen előtte egyházunkból senki sem járt. Más egyházak képviselői is csak tétova léptekre voltak képesek, hiszen az elmúlt rendszerben nem készülhettek tévében vallási műsorok, sőt az újságírók jó része – tisztelet a kivételnek – erős ideológiai képzést kapott.

Az iménti idézet nemcsak Nagy Lászlóról árul el sokat – leginkább a kultúra és általában az értékek melletti elkötelezettségét –, hanem kettőnk kapcsolatáról is. Őszinte leszek: barátságunkkal is összefügg, hogy az első műsorban velem is forgatott, sőt az adás legelején én köszönhettem a nézőket.

Meghatározóak voltak a közös teológiai évek, valamint az is, hogy akkor a kőbányai gyülekezetben is vállalt szolgálatot. De nem rólam, hanem Laciról van szó. Stílusát, habitusát jól jellemzi a „Luther zoknijára” való utalás, amely egyrészt az ő fanyar humorának a jele, másrészt annak lecsapódása, hogy a médiában dolgozónak szembesülnie kell a nem mindig jóindulatú kritikával is.

Azóta eltelt harmincegy esztendő. Laci megszákítás nélkül szerkesztette az evangélikus műsorokat. Mackós stílusa, dörmö-

gő hangja szinte védjegyévé lett. Televíziós elnökök és vallási főszerkesztők cserélődtek, de ő a helyén maradt. Egy évig az akkori Duna Televízióban is szerkesztett műsorokat, aztán rádiós feladatokat is kapott. Sok száz műsort készített, kiemelkedő igényességgel.

Az említett kritikus közeg olykor kultúrprotestantizmussal vádolta, pedig – tanúsíthatom – Laci mindig nyitott volt a legkülönbözőbb lelkiismereti irányzatok bemutatására, megszólaltatására. Kétségtelen, hogy olykor biztosra akart menni, és tudta, hogy egy egyháztörténeti személyiség vagy kiváló költő nem okozhat neki meglepetést, nem fogja felborítani a koncepciót. Magazinműsorok (*Örömhír*, *Útmutató*, *Mai hitvallások*, *egyebek*), élő rádiós és televíziós istentiszteletek, gyermekműsorok, hajnali gondolatok, napi imák – szinte felsorolni sem lehet a műfajokat, amelyekben egyaránt otthon kellett lennie. Közben

vétele előtt kezdett ezekkel vagy éppen hajdani Videoton-meccek felidézésével szórakoztatni, amikor pedig inkább saját mondandómra szerettem volna koncentrálni...)

Szóval, emlékszem arra, ahogy késő este trabantoztunk ki Ósagárdra, hogy Győri Jánossal, egyházi médiánk már akkor nagy tekintélynek örvendő alakjával egyeztessünk valamit. Vagy ahogy Siófokon Józsa Márton templomépítő lelkész megdolgoztatta a stábot: a szentelés előtti napon nekik kellett a feltámadott Krisztus hatalmas és súlyos szobrát becipelni a templomba, csak aztán kezdődhetett a forgatás. Amikor a balatonszárszói ifjúsági konferenciáról készített anyagot, akkor a forgatást követően felment Pestre vágni, majd az elkészült műsort kedves gesztusként visszavitte Szárszóra VHS-kazettán, hogy a résztvevők meg tudják nézni. Arra is emlékszem, hogy olyan lacisan mor-

FOTÓ: FABINY TAMÁS

egyházunk minden egyes lelkészének és sok-sok munkatársának személyes ismerőse, a stábben vele együtt dolgozók jó barátja. Ezt így talán nem mondta ki, de érzelmileg azokhoz a műsorokhoz kötődött leginkább, amelyeknek rendezője a felesége, Nemes Takách Ágnes volt.

Számos személyes emléket őrzök közös munkáinkról. Persze ő maga is gondoskodott arról, hogy ne felejtsem el: egy forgatás előtt szívesen felidézte őket. (Többnyire persze közvetlenül interjúk fel-

golódott, amikor a fiatalokat arra kértem, mondják el véleményüket a filmről, sőt akár osztályozzák is le. Ám utóbb annál boldogabb volt, hogy míg a forgatást – nyilván az alkalmat felborító jellegénél fogva – a többség hármásra értékelte, addig az elkészült produkció ötöt kapott...

A március 21-én sugárzott *Evangélikus Magazinban* köszönt el a nézőktől a nyugdíjba vonuló Nagy László. Örültem annak, hogy a visszatekintés mellett új anyagot is készített, bemutatta a kelenföldi lelké-

FOTÓ: CSÚRY CSABA

szek által írt *Jóbbal a karanténban* című kötetet. Jó volt az ő válogatásában felidézni néhány, a szívéhez nyilván közel álló műsört, így például Peskó György orgonaművész személyes vallomását. Természetesen volt a műsorban egyháztörténet (emlékezés az ötszáz évvel ezelőtti wormszi birodalmi gyűlésre), valamint kultúra, elsősorban Reményik verseinek megszólaltatása Kubik Anna, Papp János és Jancsó Adrienne tolmácsolásában. A legjobban azonban annak örültem, hogy szerkesztőként beválogatta ebbe az utolsó adásba azt a nagyon személyes és rendkívül mély bibliai eszmefuttatását, amelyet a küzdő és megfáradó Illésről írt. Éreztem benne az ő személyes küzdelmeinek, fájdalmanak és reményeinek megfogalmazását. „*Kelj föl, és egyél, mert erőd felett való út áll előtted!*” (1Kir 19,7)

Amikor Nagy László harmincegy éve a televíziós és rádiós szerkesztés útjára lépett, akkor aligha tudta, mi vár rá. Talán erején felüli vállalkásnak tartotta, de tette a dolgát rendületlenül. Az utat becsülettel végigjárta. Szemérmessége nem engedte meg, hogy a nagyon is emberi Illésre való utaláson túl személyes legyen. De ez már elég. Utolsó mondataival hálát adott Isten megtartó kegyelméért, és példamutató módon áldást kért a jövőre.

Írásom elején utaltam a barátságunkra. A végén sem szeretnék hivatalos egyházi köszöntést mondani, hanem azt kérem Lacitól, hogy immár jó szívvel térjen vissza a médiának egy másik formájához, amelyhez ugyancsak nagyon ért: írjon és írjon. Jó esszéket, könyvrecenziókat, áhítatókat, de akár visszaemlékezést is, felidézve e harmincegy év megannyi nagyszerű élményét.

■ FABINY TAMÁS

Az evangélikus médiadíjak nyertesei

A Magyarországi Evangélikus Egyház Sajtóbizottsága ez év elején jelentette be, hogy évente egy alkalommal Bornemisza Péter- és Írónád díjjal kívánja jutalmazni azokat, akik a világi, illetve az egyházi médiában írásművel, televíziós vagy rádiós anyaggal, internetes felületen megjelent tartalommal segítik az evangélikus egyház pozitív megítélését. A díjakkal első ízben március 26-án jutalmazták a beküldött pályamunkák közül a legjobbnak ítélték szerzőit.

Egyházunk február 1. és március 15. között várta azokat az alkotásokat, amelyek az elmúlt egy évben – tartalmukat tekintve – az evangélikus egyház jó hírét keltették. Az Írónád díjra evangélikus kötődésű és/vagy evangélikus médiumban megjelent alkotással lehetett pályázni, míg a Bornemisza Péter-díjat azok kaphatták, akik a világi médiában irányították a figyelmet egyházunkra. A díjakra – műfaji megkötés nélkül – bárki pályázhatott.

Az oklevéllel, emlékplakettel és pénzjutalommal járó elismeréseket első ízben március 26-án online formában adta át a hétfős zsűri, amelynek tagjai pontozással értékelték a beküldött munkákat. A résztvevőket Fabiny Tamás elnök-püspök és Lovass Tibor, a sajtóbizottság elnöke köszöntötte.

FOTÓ: NAGY ZOLTÁN / MTVA

Farkas Erika

A Bornemisza Péter-díjat Farkas Erika *A hely – Evangélikus Országos Gyűjtemény 1–2.* című alkotása nyerte. A *Mediaklikk.hu* oldalon visszakereshető kétrészes riport február 20-án és 27-én hangzott el a Kosuth rádióban.

A zsűri Bornemisza Péter-különdíjban részesítette Samodai Bence János *Bach, Vivaldi, Torelli, Martini, Purcell a Deák téri evangélikus templomban* című albumát, amelyből az előadó YouTube-csatornáján hallgatható meg ízelítő. Ugyancsak Bornemisza Péter-

FOTÓ: STIFNER-KÓHÁTI DOROTTYA ARCHIVUMBÓL

Stifner-Kóháti Dorottya

különdíjjal jutalmaztatott egy szintén idén publikált anyag, amelyben Szarka Lajos a nyíregyházi evangélikus templom megújulását mutatta be. Fotókkal is gazdagon illusztrált cikke és videója a *Nyiregyhaza.hu* internetes oldalon érhető el.

Az Írónád díjat az *Evangélikus Élet* újságírója, egyházunk rádiós szerkesztője, Stifner-Kóháti Dorottya nyerte el *Isten budafoki bárányai* című írásával. A riport a Budafoki Evangélikus Egyházközség gyülekezetplántáló munkáját mutatja be. A 2020. november 8–15-i lapszámban publikált írás az *Evangélikus.hu-n* is elolvasható.

Írónád díjból is kiosztott két különdíjat a zsűri. Az egyiket Nagy László televíziós szerkesztő-riporter kapta a Duna Televízióban 2020. szeptember 6-án sugárzott *Evangélikus Magazin Jánosy István emlékezete* című riportjéért. A videó a Nemzeti Audiovizuális Archívumban (*Nava.hu*) lelhető fel.

A *Credo* evangélikus folyóirat 2020/4. lapszáma a cigánység kulturális-társadalmi helyzetével foglalkozik. A folyóiratban megjelent anyagok közül Zászkaliczky Zsuzsanna *Tabuk, tapasztalatok és a megtartó közösségek – Beszélgetés cigányokról Forgács Istvánnal* című írása nyerte el a zsűri tetszését.

■ TORDA ESZTER

BEMUTATKOZIK A MALOMSOKI EVANGÉLIKUS EGYHÁZKÖZSÉG

„Az Úr gondot visel...”

Malomsok alig több mint ötszáz lakosú település a Kisalföld déli részén, Pápától körülbelül húsz kilométerre, Veszprém és Győr-Moson-Sopron megye határán. A helyi evangélikus gyülekezet, amelynek története komoly múltra tekint vissza, jelenleg mintegy kétszáz tagot számlál.

A reformáció utáni időkben hamar megjelent az evangélikus tanítás a faluban, 1621-től kezdve pedig már írásos emlékek őrzik az itt szolgáló lelkészek nevét is. Közülük az egyik legismertebb Edvi Illés Gergely, akit innen hurcoltak gályarabságra a pozsonyi törvényszék ítélete nyomán 1675-ben, s aki útközben leesett szamaráról, és mártírhálált szenvedett.

A gyülekezet – eredetileg barokk – templomát a mögöttünk hagyott évszázadok folyamán többször is szinte a semmiből kellett újjáépíteni. Mai formáját 1797-ben nyerte el. Legutóbb 2006-ban renoválták. A jelentősnek mondható felújítás során új orgona is épült. A templomban három emléktábla található, amelyek az első és a második világháború helyi áldozatainak, valamint Edvi Illés Gergelynek állítanak emléket. Sokféle nehézséget kellett leküzdeni a közeli és távoli múltban egyaránt, de az itt élő evangélikus közösség minden viharban megállta a helyét.

Egyháziilag régóta Malomsokhoz tartozik a szomszédos falu: Marcaltó. 2008-ban a településen működő nyolcosztá-

Evangélikus istentisztelet a Magyar Rádióban

lomból. Igét hirdet Weltler Gábor lelkész.

Április 25-én, a húsvét utáni harmadik vasárnapon 10.04-től istentiszteletet közvetít a Kossuth rádió a malomsoki evangélikus temp-

lyos általános iskola és óvoda (valamint a malomsoki tagóvoda) megtartása kérdésessé vált, ám ekkor a malomsoki gyülekezet átvette, pontosabban: megmentette. Az intézmény az evangélikus Kmety György nevét viseli, aki az 1848–1849-es forradalom egyetlen Veszprém megyei ütközetében, amelyet a Marcaltóhoz tartozó Ihaszon vívtak, a magyar hadsereg tábornoka volt.

Az intézmény átvétele a gyülekezeti életnek is új lendületet adott. A komoly kihívásokat örömmel vállalta a fenntartó, hiszen a tanítás mindig szívügye volt a

malomsoki evangélikusságnak. Az ifjúsági munkát segíti az időközben megalakult Szívárvány zenekar, amely az elmúlt években – átlépve a gyülekezet határait – számos közösséget gazdagított Krisztusra mutató könnyűzenei szolgálatával szerte az országban.

Bár a malomsoki gyülekezet a legkisebb fenntartó, és iskolája, óvodája is a legkisebb az evangélikus egyházban, az elmúlt években kéz a kézben mégis számos komoly egyházi alkalmat szerveztek és valósítottak meg a helyiek. Nem véletlen, hogy a lelkésztől gyakran elhangzik ez a mondat: „Újra és újra hálaát adunk Istennek, hogy irgalmasan reánk tekint, és reméljük, hogy aki eddig ilyen kegyelmesen hordozott, ezután is megtart minket.”

■ WELTLER GÁBOR

BEMUTATKOZIK A BÉKÉSCSABA-ERZSÉBETHELYI (JAMINAI) EVANGÉLIKUS GYÜLEKEZET

Tágabb közösség részeként is családiasan

Békéscsabát felvidéki evangélikus telepések alapították 1718-ban. Az ezt követő másfél században a város fejlődését nemcsak a népesség számának növekedésén, hanem a templomépítésekben is lehet mérni.

A város központjában már korán rőzséből font, sárral tapasztott falú templomot építettek, amelynek helyén Tessedik Sámuel vezetésével megépült 1745-ben a Kistemplom. Ezt 1773-ban tovább bővítették, majd 1826-ra vele szemben felépítették a Nagytemplomot. A korábban városi szőlők területe is egyre sűrűbben lakottá vált a 19. század második felében.

A város egyharmadát jelentő terület kettős elnevezésében a Jamina („gödörös”) a vályogvetés nyomán megmaradt gödrökre utal, míg az Erzsébethely a városrészt Erzsébet királyné tiszteletére felvett neve.

A gyülekezettrész százötven éves történetében mindössze öt lelkész szolgált Jaminában. Linder Károly templomépítő, majd fia, Linder László után id. Deme Károly 1961–1972 között, majd Kutyej Pál Albert harmincöt éven át volt Jamina lelkésze. 2008-ban a gyülekezet Nagy Zoltánt választotta lelképásztornául. A csabai gyülekezet gazdagsága a többlelkészes szolgálat, amely abban is megmutatkozik, hogy vasárnaponként két helyen van egy időben istentisztelet a békési megyeszékhelyen.

Evangélikus istentisztelet a Duna Televízióban

Május 2-án, a húsvét ünnepe utáni 4. vasárnapon 9 órától istentiszteletet közvetít a Duna Televízió a békéscsaba-erszébethelyi (jaminai) evangélikus templomból. Igét hirdet Nagy Zoltán esperes.

Az 1876-ban felszentelt templom Sztraka Ernő tervei alapján épült, ékköve a műemlék oltár, amely korábban a Kistemplom része volt. Az elmúlt években jelentős kormányzati támogatásból teljesen megújulhatott mind a templom, mind az 1985-ben épült gyülekezeti ház. 2018-ban a templom és gyülekezeti ház szentelését együtt ünnepelte a gyülekezet a Kelet-békési Egyházmegye elnökségének, Nagy Zoltán esperesnek és Liska András egyházmegyei felügyelőnek a beiktatásával.

A közösség hagyományainak része a szlovák nyelvű istentisztelet, amely a szlovákul tudó idős gyülekezeti tagok távozá-

sával háttérbe szorult. A gyülekezeti munkában fontos helyet foglal el a két jaminai iskolában zajló hittanoktatás, valamint az ifjúsági munka. Nyaranta rendszeresen összegyűjtjük a kisebbeket napközis táborba, a nagyobbakkal tátrai túrán veszünk részt. Veled néven ifjúsági zenekart is alapítottunk.

Templomunk kerítésén öt éve – a városban elsőként – elhelyeztünk egy ételdobozt, amellyel összekapcsoljuk a segítő és a segítségre szoruló embereket. A régi hagyományra visszatekintő disznótoros és farsangifánk-szeretetvendégségeket mindig telt házzal tartjuk meg. Egy nagy gyülekezet részeként élnek, de családias légkörű közösség tagjainak érzik magukat a gyülekezethez kapcsolódó családok, az aktív gyülekezeti tagok.

■ NAGY ZOLTÁN

A Magyarországi Luther Szövetség és az Evangélikus Országos Gyűjtemény

2021-es, A *reformáció öröksége* címet viselő előadás-sorozatának második előadását online követhetik az érdeklődők április 29-én 18 órától a *lutheranhu* YouTube-csatornán, illetve a múzeum honlapján (*Eom.lutheran.hu*). Az előadás témája: *A soproni népszavazás és az evangélikusság*. Előadó: Krisch András, a Soproni Evangélikus Egyházközség Gyűjteményeinek vezetője.

Az ökumenikus találkozók folyamatos sorozatában – a korábbi gyakorlatnak megfelelően – az úrvacsorára emlékeztető úrvacsorai szolgálat szerinti istentisztelethez csatlakozva hálaadó ünnepségen (a vonatkozó védelmi szabályoknak eleget téve) emlékezünk meg a Jézus Testvérei Ökumenikus Diakóniai Rend váratlanul elpihent hűséges emeritus priorjáról, a könyvtárosi végzettséget is szerzett dr. Zsigmondy Árpád lelkészről április 18-án 16 órakor a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának épületében (1117 Budapest, Magyar tudósok körútja 3.). Élete a hűséges helytállás és az előrehaladást segítő együttműködés példája volt. A személyes köszöntési szándékot, kérjük, előre jelezzék a (+36) 1/214-1224-es telefonszámon.

Jézus Testvérei Ökumenikus Diakóniai Rend

Nyugati egyházkerületi közgyűlés. Tisztelettel és szeretettel hívjuk a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület Közgyűlésének szavazati és tanácskozási joggal rendelkező tagjait, valamint minden érdeklődőt a győri evangélikus Öregtemplomban (Győr, Petőfi tér 2.) április 30-án, pénteken 15 órakor kezdődő gyűlésre. Az eseményt a járványhelyzetre vonatkozó szabályokat (távolságtartás, maszkviselés) figyelembe véve rendezzük meg. *A Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület elnöksége*

Apróhirdetés. Medikus lányunk részére keresünk idős személy által lakott budapesti ingatlant forgalmi értékén, melynek haszonélvezeti jogát a tulajdonos korlátlan ideig élvezheti. (I., II. kerület, Újlipótváros előnyben.) Kérem, keressen minket bizalommal. Orvos-mérnök házaspár, telefon: (+36) 30/377-8487.

EVANGÉLIKUS Élet

A Magyarországi Evangélikus Egyház lapja
Megjelenik kéthetente

E-mail: evelet@lutheran.hu • EvÉlet online: evangelikusélet.hu • Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu
• Előfizetés: kiado@lutheran.hu • Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 06-20/824-5519. Szerkesztőségi titkár (hirdetési ügyek referense): BALLA MÁRIA (maria.balla@lutheran.hu) • Főszerkesztő: KÉZDI BEÁTA (beata.kezdi@lutheran.hu) • Hírszerkesztő: T. PINTÉR KÁROLY (karoly.pinter@lutheran.hu) • Olvasószerkesztő: DOBSONYI SÁNDOR (sandor.dobsonyi@lutheran.hu) • Korrektor: MÁTÉ TÓTH ZSUZSÁNNA (matetot@gmail.com) • Tervezőszerkesztő: SZABÓ DAVID KÁROLY (david.szabo@lutheran.hu) • Rovatvezetők: BALLA MÁRIA – Oratio oecumenica (maria.balla@lutheran.hu), SZABÓNÉ MÁTRAI MARIANNA – A vasárnap igéje (mariann.matrai@lutheran.hu), FÜLLER TÍMEA – Gyermekeknek (f.timea.71@gmail.com), TAMÁSY TAMÁS – Új nap – új kegyelem (tamytam@t-online.hu), DR. ECSEDI ZSUZSA – Cantate (ezsu@lutheran.hu), KOVÁCS ELEONÓRA – Thesaurus (kovacs@lutheran.hu), BODA ZSUZSA – Népszerű teológia, Evangélikus arcképcsarnok (bodaszuzsalutherkiado@gmail.com)
• Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu), 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 06-1/317-5478, 06-20/824-5518 • Felelős kiadó: ANTAL BÁLINT, a Luther Kiadó igazgatója (balint.antal@lutheran.hu)
• Nyomdai előállítás: *MondAt Kft.* (2600 Vác, Nádas utca 2.) • www.mondat.hu; Felelős vezető: NAGY LÁSZLÓ • Árúsítja a kiadó. • Terjeszti a Magyar Posta Zrt. Terjesztési ügyekben reklamáció a Magyar Posta Zrt. Hírlapüzletág telefonszámán: 06-1/767-8262 és a Luther Kiadónál. • INDEX 25 211, ISSN 0133-1302 (nyomtatott), ISSN 1787-0313 (online) • Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyedévre 3900 Ft, fél évre 7800 Ft, egy évre 15 600 Ft, más európai országba egy évre 52 500 Ft, egyéb külföldi országba egy évre 61 400 Ft. Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével regisztrálni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. • Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. • Címlapfotó: MAGYARI MÁRTON

ORATIO OECUMENICA

Mindenható örök Isten, szerető menyeyei Atyánk! Csodálunk és dicsőítünk téged mindenek felett való irtalmadért, azért, hogy szeretsz bennünket, és egyszülött Fiadat küldted, hogy keresztalálával és feltámadásával odaültesse bennünket üdvösséged asztalához. Hálát adunk először is öböne kapott örök életünkért, mennyei helyünkért. Azért, hogy ukunk van öböne ma is az örömrre és ujjongásra.

Csodálunk téged, mert számon tartod minden gyermekedet. Ismersz bennünket, ismered gyengeségeinket, méltatlanságunkat, mégis mindent megtettél s megteszel azért, hogy megtalálj bennünket, és gyermekeddé formálj. Ezért érkezhetünk most is eléd teljes bizalommal és ráhagyatkozással, hozva magunkkal mindazt, ami a szívünkön van. Kérjük, hogy keress meg ma is mindannyiunkat, amikor a világ félelmei, a magunk bizonytalanságai mögé bújnak, talán éppen előled.

Így imádkozunk családjainkért, szeretteinkért, akikre aggodalommal gondolunk, akik éppen betegségben, fájdalomban, gyászban, félelemben vannak. Külön is kérjük vigasztaló Lelkedet azokra, akik szerettüket veszítették el a mostani pandémiás időkben. Kérjük, vezess ki bennünket a járványból, a betegségből, amely régóta gyengít bennünket.

Imádkozunk gyülekezetünk napenkénti megújulásáért, ébredésért egyházunkban. A te Szentlelked újítsa meg életünket, s adjon élő reménységet, lelkesedést, lendületet. Így hordozzuk az igehirdetöket, hogy minden időben, nehézségben és örömben nyitott szívvel és lélekkel adják át magukat teneked az Úr Jézusban, s hangozzék a te igéd! Imádkozunk egész nemzetünkért is, annak megtéréséért.

Kérünk, Urunk, tedd teljessé örömmünket, s ajándékozz meg minket Jézus Krisztusunkban való túlaradó ujjongással, neved dicsőségére. Ámen.

HÚSVÉT ÜNNEPE UTÁN 3. VASÁRNAP (JUBILATE) – MT 18,11-14

Jubilate Deo? Jubilate Deo!

Húsvét ünnepe utáni harmadik vasárnap mindig fülében cseng a líceumi énekkarral énekelt *Jubilate Deo* kórusmű. Hatalmas, derűs, csengő akkordok, melyek már a maguk harmóniájával is tovább akarják adni az üzenetet: „Jubilate Deo omnis terra” – „Ujjongj Istennek, egész föld!”

Három héttel vagyunk a húsvéti csoda, az üres sír ténye után, és kezdenek az ünnep gondolatai halványodni. Bár a templomok idén zárva voltak húsvétkor (ezen sorok írásakor még a járvány tetőzését sem értük el), de lelkünkben ott zengett a halleluja, az Isten dicsérete a megváltás ajándékáért, a Krisztusban kapott örök életért.

Azóta visszaálltak a dolgos hétköznapiak, melyeket a járvány még megnehezít. A szabadidőnk pedig kitölti a természet éledéséből fakadó egyre több kert munkát. Így aztán húsvét ünnepe egyre távolabbinak érezzük, és talán hozzá is szoktunk a tudathoz: Krisztus feltámadt! Krisztus valóban feltámadt! – és a gyülekezeti válasz, a halleluja már elmarad, nincs sehol.

Ebben a helyzetben szól, ebbe kiált ma bele a zsolttáros felszólítása: „Ujjong Istennek, egész föld!” De miért is lehet ma ujjongani? Vagy így is feltehetjük a kérdést: mi az örömünk alapja a mai napon?

Jézus keres minket. Azt olvashatjuk az evangéliumban, hogy a pásztor utána megy az elveszetteknek, akár úgy is, hogy otthagya a többséget. Ebben Jézus szava nem túloz, ezt az akkoriak mind tudták, értették, hozzátartozott a pásztorléthez. Hiszen mi is, ha elveszik valamink, hiába van másik belőle, az egész lakást képesek vagyunk felforgatni, mert az, ami a mienk, nincs meg.

Jézus szavával ez a teljesen hétköznapi esemény válik az öröm forrásává, mikor azt ígéri, arról akar meggyőzni, hogy az elveszett embert, akár engem is, maga az Isten akar megkeresni Krisztuson keresztül. Ez lehet az örömünk, az ujjongásunk egyik alapja, miközben ez tőlünk, tőlem teljesen független, és mégis értem, értünk történik.

”

Jézus meg is talál. Örömünk másik alapja ezen a vasárnapon – de valójában életünk minden napján – az lehet még, hogy Jézusban Isten nemcsak keres, hanem meg is talál. Lehetünk tőle akármilyen messze, lehet, hogy már réges-régen nem voltunk benne a nyájban, öneki gondja

van ránk. Számontart. Hiányunk neki, ezért akar megtalálni és visszavinni az életet adó biztonságba. Azt akarja, hogy ott legyünk övele. Mert ő nem akarja, hogy egy is elveszzen e kicsinyek közül. És ennek a „nem akarásnak” a bizonyítéka éppen a nagypéntek szörnyűsége, a golgotai kereszt.

Hiszen Krisztus áldozata nemcsak a kiválasztottaké, hanem mindenkié. Nemcsak a kiváltságosok bűneit vette fel, vitte fel testében a keresztre, odaszegezve testében a fára, hanem mindannyiunkét. Mert neki mindenki egyformán fontos és értékes.

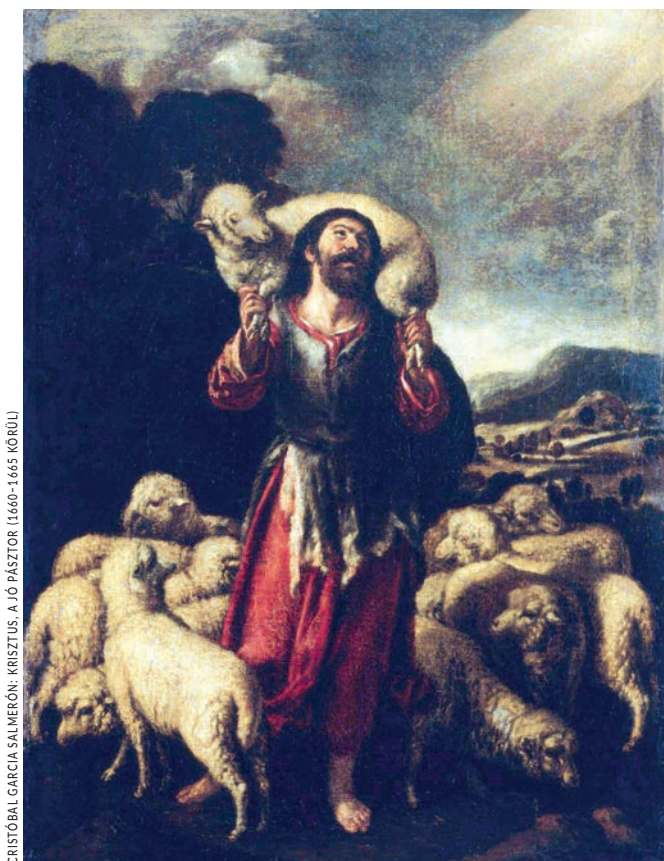
Jézus öröme a közösség öröme. Azt olvashattuk az evangéliumi tudósításban, hogy Jézus mondja: a pásztor örül a megtaláltnak. Jobban, mint a meglévőknek. Vagyis az öröm mindkettőre vonatkozik, csak a mértéke más. De itt nem áll

meg: nem tartja meg magának, bele akarja vonni az örömbé az egész nyáját. Mert az elveszett megtalálása a keresztyénségen, a gyülekezeten belül soha nem lehet magánügy. Az mindig az egész közösség ünnepe és öröme is egyben.

Van-e miért ujjongani hetekkel húsvét után, elteve a mindennapok kihívásaival? – tettük fel a kérdést az igehirdetés elején. A válaszuk egyértelműen az, hogy igen. Sőt nemcsak lehet, hanem kell is örülnie, ujjongania Isten népének, hiszen olyan Urunk van, aki azért jött, hogy megmentse, ami elveszett.

■ KENDEH-KIRCHKNOPF LÁSZLÓ

Imádkozzunk! *Mennyei Atyánk! Köszönjük, hogy gondot viselsz ránk, és ugyanolyan fontos neked mindenki. Köszönjük, hogy visszahozod az elveszettet, hogy újra és újra keresel minket igéddelel és szentségeddel. Add, hogy tudjunk mindennek együtt örülni, és mindenkor csak téged magasztaljunk a mi Urunk Jézus Krisztus által. Ámen.*

CRISTÓBAL GARCÍA SALMERÓN: KRISZTUS, A JÓ PÁSZTOR (1660-1665. KÖRŰL)

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (április 25.) Bizony itt van Isten, a mi Istenünk örökön örökké, ő vezet minket mindhalálig. Zsolt 48,15 (Fil 1,6; Jn 15,1-8; ApCsel 17,22-34; Zsolt 19) A nehézségek, megpróbáltatások idején az ember hajlamos azt gondolni, hogy Isten elhagyta, vagy távol van tőle. Isten azonban soha nem hagyja el az övéit. Izráellel, választott népével is szüntelen vele volt a pusztai vándorlás során. Vezette őket éjjel és nappal, felhő- és tűzoszloppal. Gondoskodott róluk. Isten, akinek hatalma és szeretete változatlan, szüntelen velünk van. Rá mindenkor számíthatunk, és benne bízhatunk. Ez lehet hitünk, bizodalmunk és reménységünk alapja. Engedjük át neki az életünk feletti irányítást, és mi is megtapasztalhatjuk csodáit, mint egykor Izráel népe. Minket is vezetni szeretne mindvégig.

Hétfő (április 26.) Akkor csak nappal lesz – az Úr tudja ezt. Nem lesz külön nappal és éjszaka, világos lesz még este is. Zak 14,7 (1Jn 1,5; 1Móz 1,6-8; Dán 3,1-30) A teremtéstörténetben olvassuk, hogy Isten a világosságot elválasztotta a sötétségtől. Isten már a kezdetektől fogva rendet alakít ki a világban. Zakariás próféta a végső ítéletről szól, amikor eljön az Úr napja. Már ősidők óta találgatják emberek, hogy mikor lesz ez, és hogyan fog történni. Különböző számításokat is végeztek már egyes felekezetek. Jézus azonban azt mondja, hogy sem a napot, sem az órát nem tudhatjuk – csak egyedül Isten ismerheti. Ez az ő privilégiuma. Ő tartja kezében a világmindenséget, a dolgokat. Ő az egyetlen Úr, minden jó és világosság forrása.

Kedd (április 27.) [Izráel,] szolgám vagy! Kiválasztottalak, nem vetlek el téged! Ézs 41,9b-c (Róm 11,1a-b; 1Móz 1,9-13; Dán 5,1-30) Isten kiválasztotta magának Izráel népét, és nem vetette el őket hűtlenségük ellenére sem. „Ha hűtlenek vagyunk, ő hű marad” – olvassuk a Szentírás egy másik helyén (2Tim 2,13). Az Újszövetségben Jézus kiválasztja, elhívja tanítványait az ő követésére. Valójában a tanítványi közösség is különböző tulajdonságú emberekből tevődött össze. Jézusnak mégis terve volt velük, formálta, vezette, az evangélium hirdetőivé és továbbadóivá alakította őket. Nem vetette el Pétert sem a tagadása után, hanem valóban sziklává, emberhalásszá formálta. Velünk is ezt szeretné tenni, ha engedjük.

Szerda (április 28.) A mi Urunk hosszútűrését pedig üdvösnek tartsátok... 2Pt 3,15 (Hós 11,3; 1Móz 1,14-19; Dán 6,1-29) Isten mindig is türelmes volt népével, lázadásai ellenére is gondoskodott róla. Újból és újból megmutatta, megtapasztaltatta vele gondoskodó igralmát, jóságát. Fiában, Jézus Krisz-

tusban pedig „megjelent Isten üdvözítő kegyelme minden embernek” (Tit 2,11). Isten nem véletlenül enged meg életünkben nehézségeket, próbákat. Szeretne azokon keresztül is szólni hozzánk, jóságának, szeretetének közelébe vonni minket. Szeretne kezébe venni, mint a fazekasmester az agyagot, és formálni minket. Isten még türelmesen vár, hogy meghallva szavát, többen teljes szívűkkel hozzá térjenek.

Csütörtök (április 29.) Ha pedig vétkezik valaki, van pártfogónk az Atyánál: az igaz Jézus Krisztus... 1Jn 2,1 (2Móz 32,11.12b; 1Móz 1,20-23; Dán 7,1-15) János apostol ezt a mondatot Krisztus parancsolatainak megtartására való figyelmeztetésnek szánja. Jézus a Tízparancsolatot a szeretet kettős parancsában foglalta össze: „Szeresd az Urat, a te Istenedet [...], és felebarátodat...” Sajnos sokszor megszegjük a szeretet parancsát. Vétkezünk Isten és egymás ellen. Erre mutat rá a szeretet apostola, de bátorít is: van szószólónk, pártfogónk Krisztus személyében. Ő, aki a kereszten meghalt bűneinkért, s akit azután Isten igazsággal tett, megdicsőített áltál, hogy feltámasztotta a halálból. Ő megbocsátja bűneinket, meggyógyítja betegségeinket, mellénk áll a bajban. Ő felveszi ügyünket, biztat, bátorít, erősít és megtart minket.

Péntek (április 30.) [Isten] ezt az ígét küldte Izráel fiainak, amikor békességet hirdetett Jézus Krisztus által. Ő a mindenség Ura! ApCsel 10,36 (Ézs 9,6a; 1Móz 1,24-31; Dán 7,16-28) Péter apostol Krisztus szolgájaként bizonyosságot tesz arról, hogy Isten nem személyválogató. Minden nép közül kedves előtte, aki féli őt, igazságot cselekszik, és bízik benne. Fiát, Krisztust azért küldte, hogy általa megbékéltesse népét, majd az egész emberiséget. Krisztus ezért szenvedett, halt meg és támadt fel, hogy nekünk életünk, üdvösségünk legyen a benne való hit által. Isten, a mindenség Ura ma is munkálkodik a szívekben, életekben.

Szombat (május 1.) Nem marad örökre elfelejtve a szegény, nem vész el végleg az elesettek reménye. Zsolt 9,19 (Lk 14,21b; 1Móz 2,1-3; Dán 8,1-27) Isten mindig is a kicsik, a szegények, az elesettek pártján állt. Jézus is ezt tette. Mindig meglátta mások nyomorúságát, és kész volt segíteni. Akik Isten szeretetében, kegyelmében bíznak, velük tud mit kezdeni. Nekik szól ma is biztató, bátorító üzenete: tud rólunk, számontart, szeret minket. Fontosak vagyunk neki. Nem feledkezik meg rólunk. Jézus által kész mellénk állni, segíteni és reménységet adni a nehézségek, próbák idején is. Valójában ő a mi bizodalmunk, reménységünk alapja minden időben.

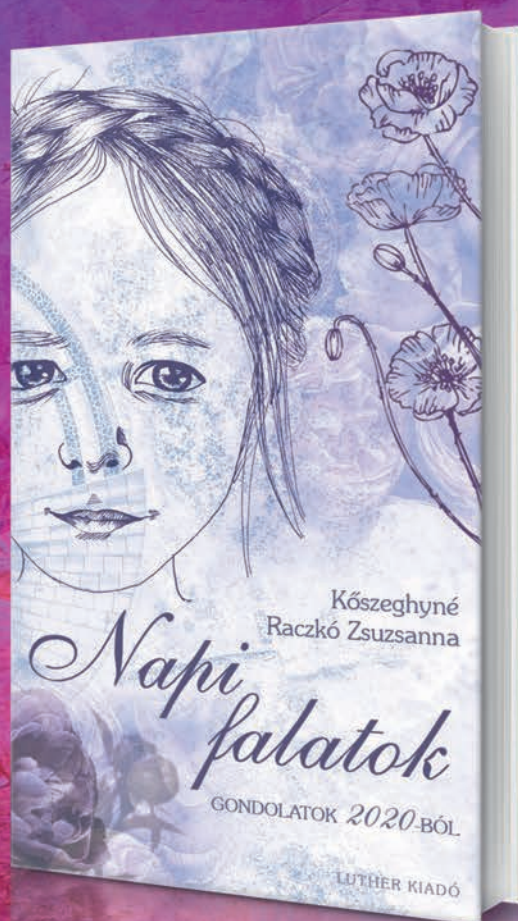

MÁR KAPHATÓ!

KÖSZEGHYNÉ RACZKÓ ZSUZSANNA

Napi falatok

Gondolatok 2020-ból

2900 Ft

Mivel foglalkozik egy pap, ha zárva vannak a templomok? Szokott-e a konyhában tánclépéseket lejtetni? Vesz-e föl fülbevalót iskolai szolgálatra indulva? Kőszeghyné Raczkó Zsuzsanna evangélikus esperes rövid, a humort sem nélkülöző írásaiból kiderül: a lelkész is ember – pláne, ha nő és anya!

www.lutherkiado.hu

Evangélikus könyvesbolt: 1085 Budapest, Üllői út 24.

bolt.lutherkiado.hu • kiado@lutheran.hu

+36 1 411 0385 • +36 20 824 5518

1% LÉLEKKEL, ISMERETTEL

Egyházi 1%-os felajánlásod mellett
civil 1%-oddal támogasd az
**EVANGÉLIKUS SZERETETOTTHONOK,
NEVELÉSI-OKTATÁSI INTÉZMÉNYEK
VAGY GYÜLEKEZETEK ALAPÍTVÁNYAIT.**

MAGYARORSZÁGI EVANGÉLIKUS EGYHÁZ

Technikai
szám: **0035**

CIVIL

egyszazalek.lutheran.hu

